

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

สื่อเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
Media for Elderly Promotion in Lampang Province

โดย อติศักดิ์ จำปาทอง และคณะ

ตุลาคม 2559

สัญญาเลขที่ RDG5840019

รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์

สื่อเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
Media for Elderly Promotion in Lampang Province

	คณะผู้วิจัย
อดิศักดิ์ จำปาทอง	มหาวิทยาลัยเนชั่น
คณินิจ ติกะมาตย์	มหาวิทยาลัยเนชั่น
เกสร มณีวรรณ	วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง

สนับสนุนโดยสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

บทคัดย่อ

โครงการวิจัยเรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อ ผลิต และเผยแพร่สื่อเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง วิธีการดำเนินวิจัยเป็นแบบผสมผสาน (Mixed Method) ขั้นตอนแรกใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณร่วมกับโครงการหลักเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง โดยทำการสำรวจความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุ ในพื้นที่ 13 อำเภอ ๆ ละ 50 คน รวมจำนวน 650 คน ขั้นตอนที่สอง ใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ในการฝึกอบรมการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุ ทำการสำรวจพฤติกรรมการใช้สื่อของผู้สูงอายุ จำนวน 120 คน และการผลิตสื่อพื้นบ้านในรูปแบบคลิปวิดีโอ “คำว และจ้อย” จำนวน 14 ตอน และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์และเว็บไซต์ของผู้สูงอายุ จากการศึกษา พบว่าผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีพฤติกรรมการรับสื่อโทรทัศน์ สื่อวิทยุกระจายเสียง และสื่อบุคคล มีเพียงร้อยละ 17 ที่ใช้สื่อออนไลน์ ผู้สูงอายุมีกิจกรรมที่หลากหลาย เช่น ท่องเที่ยว เป็นวิทยากร ออกกำลังกาย จึงนิยมใช้สมาร์ทโฟน กลุ่มไลน์ (Line) และกลุ่มเฟซบุ๊ก (Face book) ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน เนื่องจากมีความรู้สึกว่าได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง รู้สึกว่าตนเองมีคุณค่า มีเพื่อนมากขึ้น ตามสมัยนิยม และทำประโยชน์ต่อสังคมได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ผู้สูงอายุจึงมีความพยายามที่จะศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่างๆ ผ่านสื่อออนไลน์ ส่วนใหญ่ร้อยละ 82 นิยมใช้กลุ่มไลน์ (Line) เพื่อส่งรูปภาพ คำอวยพร คำคม ข้อคิดเตือนใจ นัดหมายกิจกรรม และกระจายข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในกลุ่มผู้สูงอายุ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ สมุนไพรรักษาโรคต่างๆ การเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรมสังคมที่แต่ละกลุ่มได้จัดขึ้น การนัดทำบุญตามประเพณี การรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ในชุมชน โดยนิยมส่งภาพถ่ายให้สมาชิกในกลุ่มได้รับทราบ รูปแบบสื่อที่ควรเพิ่มเติม คือ คลิปวิดีโอ เช่น เพลงสื่อพื้นบ้านประเภทคำว ซอ หรือจ้อย เนื่องจากเป็นสื่อที่ใกล้ตัว ใช้ภาษาที่คุ้นเคย ฟังง่าย และสามารถประยุกต์เนื้อหาเพื่อนำเสนอได้หลากหลาย และทันสมัย นอกจากนี้ ผู้สูงอายุยังสามารถใช้กลุ่มไลน์ ไปเป็นประโยชน์ในเชิงธุรกิจส่งเสริมรายได้ เช่น การส่งภาพโฆษณาสินค้า รูปแบบ ลวดลาย สีสนของสินค้าในกลุ่มไลน์ (Line) การรับส่งออเดอร์สินค้า ทำให้ผู้สูงอายุสามารถขยายกลุ่มผู้ซื้อได้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น ผู้สูงอายุมีความต้องการเว็บไซต์ของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร เป็นแหล่งข้อมูล รวบรวมความรู้ นวัตกรรม กิจกรรมต่างๆ และเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางกับจังหวัดอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงได้

คำสำคัญ สื่อ พลังผู้สูงอายุ การมีส่วนร่วม

Abstract

The study of Communication media materials for Active Aging Promotion in Lampang province had the following objectives: 1) to produce media materials to promote active aging in Lampang province and 2) to publish or broadcast the media to promote active aging in Lampang province by preparing the information collected from 650 aging persons, exploring media consumption behavior of 120 aging persons, training online media for communication for 120 aging persons, producing folk media or “Joy” to form 14 video clips and broadcasting them through the media for the aging persons. The study found that most seniors had a habit of getting media coverage through television, radio and people media. The aging have a variety of activities such as tourism, lecturer and exercise. They use group Line and facebook groups in the communication among themselves because of recognition from their peers, self-worth, more friends, modern way and be beneficial for the society more conveniently and quickly. The aging try to learn many new things through online media. Most use Line to send pictures, blessings, proverbs, smart and beautiful words of thoughts and warning, activity appointment and disseminate information useful for members of aging groups such as information concerning health, herbs curing different diseases, invitation to participate in social activities arranged by each group, appointments to make traditional merit, reports of news or incidents in the communities such as fires, floods, flash floods popularly sent as photographs to members of Line group so they could prepare themselves in time of emergency. The additional format that should be added is video clips such as local song media, Khao, Sor or Joy (free verse recital and impromptu poetic singing) because they are media close at hand using familiar languages, easy to listen to and can apply the contents to present in various ways and up to date. The aging also can use group Line to do some business for supporting income such as sending merchandise pictures, patterns, type and colors of the merchandise in group Line, receiving and ordering merchandise that enable the seniors to expand the buyer groups wider. The aging want to have the website for the elder citizen of Lampang province to be the central media for communication, information sources, collection of knowledge, innovations, various activities and connect the Lampang aging group with other groups in other provinces including other agencies useful and accessible for the aging.

Keywords: Media, Elderly, Participation

กิตติกรรมประกาศ

เอกสารงานวิจัยฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี โดยได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ (วช.) เพื่อจัดทำกรวิจัยเรื่อง “สื่อเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง” โดยความร่วมมือกับเครือข่ายนักวิจัยจากสถาบันและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี นครลำปาง และชมรมผู้สูงอายุประจำอำเภอต่างๆ 13 อำเภอในจังหวัดลำปาง ที่มีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายสื่อประชาสัมพันธ์ในครั้งนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์อินทร์ รักอริยะธรรม อธิการบดีมหาวิทยาลัยเนชั่น และอาจารย์ จรวยพร ทะแก้วพันธุ์ ผู้อำนวยการวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ที่ให้การสนับสนุนและอนุญาตให้คณะวิจัยใช้เวลาราชการบางส่วน เพื่อดำเนินการวิจัยร่วมกับเครือข่าย และอนุญาตให้ใช้สถานที่และอุปกรณ์ในการจัดสัมมนาระดมเครือข่าย ทั้ง 13 อำเภอ

ขอขอบคุณผู้ช่วยนักวิจัยและนักศึกษาช่วยงานวิจัยที่มีส่วนร่วมในการทำงานวิจัยในครั้งนี้ให้ประสบความสำเร็จ

คุณประโยชน์อันเกิดจากการวิจัยในครั้งนี้ คณะผู้วิจัยหวังว่าจะเป็นประโยชน์ต่อสังคม และจังหวัดลำปางสืบเนื่องต่อไป

คณะผู้วิจัย

ตุลาคม 2559

สารบัญเรื่อง

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญเรื่อง	ฅ
สารบัญตาราง	ง
สารบัญแผนภาพ	จ
สารบัญแผนภาพ	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาของโครงการ	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย	5
กรอบแนวคิดของการวิจัย	6
บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	7
เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์	7
กระบวนการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์	9
แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์และเว็บไซต์	13
แนวคิดเรื่องสื่อพื้นบ้าน	17
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	22
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	23
บทที่ 4 ผลการศึกษา	27
ผลการสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสาร	27
ผลการสำรวจความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรม	31
ผลการลงพื้นที่เพื่อติดตามผลจากการฝึกอบรม	34
กระบวนการผลิตสื่อวีดิโอ ค่าว/จ้อย	36
กระบวนการผลิตเว็บไซต์ พุฒพลึงลำปาง	48
ผลการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น	52
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	67
สรุปผลการวิจัย	55
อภิปรายผล	59
ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยในครั้งนี้	66
การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์	67

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 4.1 แสดงพฤติกรรมการบริโภคสื่อเพื่อเสริมพละกำลังของผู้สูงอายุ	27
ตารางที่ 4.2 แสดงปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริโภคสื่อออนไลน์	28
ตารางที่ 4.3 แสดงประโยชน์ที่มีต่อการบริโภคสื่อออนไลน์	28
ตารางที่ 4.4 แสดงความต้องการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์	29

สารบัญแผนภาพ

	หน้า
แผนภาพที่ 1.1 แสดงกรอบแนวความคิดของการวิจัย	6
แผนภาพที่ 5.1 แสดงรูปแบบสื่อเพื่อเสริมพัฒนาพลังของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง	65

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 แสดงบรรยากาศการสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสาร	29
ภาพที่ 4.2 แสดงบรรยากาศการสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสาร	30
ภาพที่ 4.3 แสดงบรรยากาศการสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสาร	30
ภาพที่ 4.4 แสดงกลุ่มไลน์ “พุดพลังลำปาง”	32
ภาพที่ 4.5 แสดงกลุ่มเฟซบุ๊ก “พุดพลังลำปาง”	32
ภาพที่ 4.6 แสดงบรรยากาศในการฝึกอบรม	33
ภาพที่ 4.7 แสดงกระบวนการถ่ายทำสื่อวิดีโอ	37
ภาพที่ 4.8 แสดงขั้นตอนการตัดต่อสื่อวิดีโอ	38
ภาพที่ 4.9 แสดงขั้นตอนการตัดต่อสื่อวิดีโอ	38
ภาพที่ 4.10 แสดงขั้นตอนการตัดต่อสื่อวิดีโอ	39
ภาพที่ 4.11 แสดงขั้นตอนการตัดต่อสื่อวิดีโอ	39
ภาพที่ 4.12 แสดงการเผยแพร่ผลงานผ่านทางเว็บไซต์ พุดพลังลำปาง	40
ภาพที่ 4.13 แสดงขออนุญาตใช้งานพื้นที่ในการสร้างเว็บไซต์ การติดตั้งโปรแกรม cms wordpress	48
ภาพที่ 4.14 แสดงเข้าระบบ login	49
ภาพที่ 4.15 แสดงการเลือกรูปแบบสำเร็จรูป (themes)	49
ภาพที่ 4.16 แสดงการปรับแต่งหน้าเว็บไซต์ให้ดูสวยงาม	49
ภาพที่ 4.17 แสดงการปรับแต่งหน้าเว็บไซต์ให้ดูสวยงาม	50
ภาพที่ 4.18 แสดงการอัปโหลด (Up load) เนื้อหา ข้อความ ภาพ และวิดีโอ	50
ภาพที่ 4.19 แสดงการปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหา กิจกรรม ภาพ วิดีโอ และบทความ	50
ภาพที่ 4.20 แสดงการปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหา กิจกรรม ภาพ วิดีโอ และบทความ	51
ภาพที่ 4.21 แสดงบรรยากาศเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามและสรุปผลการใช้สื่อ	53
ภาพที่ 4.22 แสดงบรรยากาศเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามและสรุปผลการใช้สื่อ	54
ภาพที่ 4.23 แสดงบรรยากาศเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามและสรุปผลการใช้สื่อ	54

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาของโครงการ

จากรายงานการสูงวัยของประชากรไทย พ.ศ. 2557 ของสถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล จังหวัดลำปาง เป็นจังหวัดที่มีดัชนีการสูงวัยมากที่สุด เป็นอันดับ 1 ของประเทศ โดยมีจำนวนประชากรทั้งหมด 752,129 คน เป็นชาย 369,412 คน หญิง 382,717 คน มีจำนวนผู้สูงอายุ 135,364 คน คิดเป็นร้อยละ 18 ของประชากรทั้งหมดของจังหวัด จังหวัดลำปางเป็นจังหวัดที่มีดัชนีการสูงวัยมากที่สุดเป็นอันดับหนึ่งของประเทศ ซึ่งค่าดัชนีสูงวัย (Aging Index) เป็นค่าที่แสดงถึงการเปรียบเทียบโครงสร้างการทดแทนกันของประชากรกลุ่มผู้สูงอายุกับกลุ่มประชากรวัยเด็ก โดยจังหวัดลำปางมีค่าดัชนีการสูงวัยเท่ากับ 121.79 ถือว่าเป็นสังคมสูงวัยอย่างสมบูรณ์ (Completed Aged Society) (ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร, 2557 : 1) แสดงว่าจังหวัดลำปางมีจำนวนประชากรผู้สูงอายุค่อนข้างมากเมื่อเทียบกับวัยอื่นๆ และมีแนวโน้มมากยิ่งขึ้นเรื่อยๆ และจากรายงานสถานการณ์ทางสังคมจังหวัดลำปาง ปี 2557 พบว่า มีผู้สูงอายุที่ประสบปัญหาจำนวน 3,168 คน โดยส่วนใหญ่ ร้อยละ 33.08 ผู้สูงอายุไม่สามารถเข้าถึงบริการและหรือกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในด้านต่างๆ รองลงมาผู้สูงอายุที่ช่วยเหลือตนเองไม่ได้ ไม่มีคนดูแล ไม่มีรายได้ และสมควรได้รับความช่วยเหลือ และผู้สูงอายุที่ยากจนและมีภาระต้องเลี้ยงดูบุตรหลาน

กล่าวได้ว่าปัญหาผู้สูงอายุของจังหวัดลำปาง ไม่ว่าจะเป็นทางด้านสังคม ปัญหาด้านสุขภาพ ภัย ปัญหาด้านจิตใจ ปัญหาด้านเศรษฐกิจ หรือแม้กระทั่งปัญหาด้านครอบครัว สาเหตุสำคัญไม่ใช่อยู่ที่สถาบันทางสังคม สถาบันใด สถาบันหนึ่ง แต่ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเกี่ยวเนื่องกันทุกระดับ ดังนี้

ระดับปัจเจกบุคคล (ระดับจุลภาค) โดยธรรมชาติของผู้สูงวัย ย่อมเกิดปัญหาด้านสุขภาพ มีโรคภัยต่างๆ ทั้งโรคทางกายและโรคทางสมอง ผู้ที่มีอายุเกิน 65 ปี มักมีการเปลี่ยนแปลงทางสมอง คือ โรคสมองเสื่อม โรคหลงลืม โรคซึมเศร้า รวมถึงการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและวัฒนธรรม ในอดีตครอบครัวไทยจะเป็นครอบครัวขยาย ทำให้เกิดความอบอุ่นแน่นแฟ้น ระหว่างพ่อแม่ลูกหลาน แต่ปัจจุบันครอบครัวไทย โดยเฉพาะในเขตเมืองจะเป็นครอบครัวเดี่ยวเป็นส่วนใหญ่ ลูกหลานจะมาทำงานในเขตเมือง ทำให้พ่อแม่อยู่เฝ้าบ้าน ทำให้ผู้สูงอายุโดดเดี่ยว ไม่ได้รับการดูแลไม่ได้รับความอบอุ่นเท่าที่เป็นในอดีต ส่งผลให้ผู้สูงอายุไม่ได้รับการเอาใจใส่ รู้สึกว่าเหงา อ้างว้าง และอาจเกิดความรู้สึกกังวลต่างๆ นานา ผู้สูงอายุมักมีอาการเปลี่ยนแปลง เช่น เศร้า เฉยเมย เอาแต่ใจตนเอง ส่งผลต่อการเข้าร่วมกิจกรรมทางสังคมของผู้สูงอายุ การรวมกลุ่มกันของผู้สูงอายุด้วย

ระดับหน่วยงาน (ระดับมัธยมศึกษา) กล่าวคือ ปัญหาเกิดจากหน่วยงาน องค์กรต่างๆ ที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นปัญหาด้านบุคลากรผู้ปฏิบัติงานไม่ค่อยได้รับการพัฒนาความรู้ใหม่ๆ ในงานด้านผู้สูงอายุ ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ยังไม่ให้ความสำคัญกับงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ส่งผลให้งบประมาณในการจัดทำโครงการ/กิจกรรมด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุมีค่อนข้างจำกัด ประเด็นการจัดสรรงบประมาณด้านผู้สูงอายุจัดเป็นอันดับรองลงไป สถานที่ให้บริการผู้สูงอายุไม่เอื้ออำนวยต่อการให้บริการ

ระดับนโยบาย (ระดับมหภาค) กล่าวคือ ปัญหาค่านิยมที่เปลี่ยนแปลง ปัจจุบันความเปลี่ยนแปลงจากภาวะด้านเศรษฐกิจและสังคม ทำให้เยาวชนมีความกตเวทิตาต่อพ่อแม่ ครู อาจารย์ น้อยลง ผู้สูงอายุไม่ได้รับการดูแล ต้องอาศัยสถานสงเคราะห์คนชรา รวมถึงนโยบายประเทศไทยที่เปิดรับเศรษฐกิจแบบเสรีนิยม เกิดความเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี และเข้าสู่ประชาคมอาเซียน ทำให้อนาคตสังคมไทยจะยิ่งก้าวเข้าสู่วัฏกรรมการค้าการลงทุนแบบใหม่ที่เรียกว่า “ประเทศไทย 4.0” สังคมไทยกลายเป็นสังคมตะวันตกมากขึ้น คือ ต่างคนต่างอยู่ ไม่มีการเอื้อเฟื้อต่อกัน ไม่มีการทดแทน พระคุณบิดามารดา บุตรหลานเติบโตขึ้น ไม่มีใจที่จะดูแลเลี้ยงดูพ่อแม่เมื่อแก่ชรา ส่งผลให้ผู้สูงอายุจะถูกทอดทิ้งมากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้ นโยบายภาครัฐด้านผู้สูงอายุยังเป็นลักษณะบนสู่ล่างไม่เอื้อต่อการพึ่งพาตนเองอย่างยั่งยืนของกลุ่ม/ชมรมผู้สูงอายุ ระเบียบกฎหมายบางส่วนเป็นข้อจำกัดในการดำเนินกิจกรรม หากเป็นภารกิจซ้ำซ้อนก็ไม่สามารถดำเนินกิจกรรมต่างๆ ได้ และหากดำเนินการก็เสี่ยงต่อการถูกตรวจสอบจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ภารกิจงานด้านผู้สูงอายุยังขาดกลไกการทำงานในระดับพื้นที่ การขับเคลื่อนด้านการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจึงกลายเป็นภาระของผู้บริหารของหน่วยงาน และสวัสดิการของผู้สูงอายุที่ได้รับก็เพียงอยู่ในรูปของเงินสวัสดิการเท่านั้น

ดังนั้น แนวทางการดำเนินงานด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น ควรมีการดำเนินการดังนี้

1. ระดับบุคคล ควรมีการสนับสนุนงานอาสาสมัครการดูแลผู้สูงอายุอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง มีการสนับสนุนการรวมกลุ่มการจัดกิจกรรมของผู้สูงอายุ มีการสร้างช่องทางหรือกลไกที่มีการหาผู้สูงอายุที่มีจิตอาสาเป็นแกนนำ เพื่อร่วมกันทำงานด้านผู้สูงอายุร่วมกัน การจัดโครงการ/กิจกรรมโดยกลุ่มเป้าหมายเป็นผู้สูงอายุ ควรสอดแทรกความสนุกสนาน กิจกรรมนันทนาการ การละเล่นที่ไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ต้องมีสาระความรู้ เนื่องจากผู้สูงอายุอาจจะมี ความสนใจให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมบางอย่าง

2. ระดับหน่วยงาน จังหวัดควรมีหน่วยงานที่เป็นเจ้าภาพส่งเสริมพัฒนาศักยภาพ ความรู้ให้แก่บุคลากรด้านผู้สูงอายุ รวมถึงมีหน่วยงานที่รับผิดชอบในการสืบสานและอนุรักษ์วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น หน่วยงานที่ดำเนินงานด้านผู้สูงอายุต้องมีฐานข้อมูลเรื่องผู้สูงอายุให้เป็นปัจจุบัน

สามารถใช้ประโยชน์ได้ ควรส่งเสริมทุกชุมชนให้มีชมรมหรือสมาคมผู้สูงอายุในพื้นที่ เพื่อให้เกิดความเข้มแข็ง และจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนของสังคมอย่างต่อเนื่อง และควรมีแนวทางในการดึงภาคเอกชนเข้ามาร่วมดำเนินงานหรือสนับสนุนการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ เพื่อให้เกิดการบูรณาการอย่างแท้จริง

3. ระดับนโยบาย ผลักดันให้การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเป็นวาระแห่งชาติ ส่วนการจัดสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ จะต้องขยายให้ครอบคลุมมากขึ้น โดยเฉพาะหลักประกันความสูงวัยและความมั่นคงของผู้สูงอายุ ต้องทำในเชิงบูรณาการและโดยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในสังคม และต้องมีการเตรียมการระยะยาว โดยให้ครอบครัวและชุมชนเป็นองค์กรหลักในการดูแลและเกื้อกูลผู้สูงอายุ โดยสร้างมาตรฐานบางประการ เช่น การลดหย่อนภาษีให้ผู้ดูแลผู้สูงอายุ และ ควรให้ความสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุทุกด้าน และควรมีการจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาผู้สูงอายุให้เพียงพอ มีการกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากหน่วยงานในพื้นที่ยังไม่มีอำนาจตัดสินใจในการพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชนในพื้นที่ได้แล้ว ความยั่งยืนในการพึ่งพาตนเองจะไม่เกิดขึ้น ประเด็นสำคัญยิ่งคือ สังคมไทยได้ก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุแล้วในปัจจุบัน จะมีหน่วยงานใดที่เริ่มดำเนินการเรื่องนี้อย่างจริงจังบ้าง ไม่เช่นนั้นประเทศไทยจะกลายเป็นประเทศสังคมผู้สูงอายุที่มีปัญหาทั้งระบบโดยรวม

จากสถานการณ์ของผู้สูงอายุทั้งในระดับประเทศและระดับจังหวัดดังที่ได้กล่าวมา คณะผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษาแนวคิดที่เกี่ยวกับสังคมพหุพลังของผู้สูงอายุและการใช้สื่อเพื่อการสื่อสาร เป็นแนวทางในการจัดทำสารสนเทศ การจัดอบรมการใช้สื่อเพื่อการสื่อสาร การผลิตสื่อและเผยแพร่สื่อเพื่อเสริมพหุพลังของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง โดยทำการศึกษาปัจจัยนำเข้าที่มีผลต่อการใช้สื่อของผู้สูงอายุ ได้แก่ การศึกษา ประสบการณ์ สถานะทางสังคม การมีส่วนร่วม และพฤติกรรมการใช้สื่อผ่านกระบวนการการผลิตและการเผยแพร่สื่อ ได้แก่ สสำรวจ/ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อของผู้สูงอายุ การจัดทำสารสนเทศและการฝึกอบรมการใช้สื่อแก่ผู้สูงอายุ การผลิตสื่อ การติดตามผล และการเผยแพร่สื่อ เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ คือ รูปแบบสื่อเพื่อเสริมพหุพลังของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง โดยมีเป้าหมายให้ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง มีความสามารถในการติดต่อสื่อสารแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเพื่อเสริมพหุพลังของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางได้ และมีสื่อเพื่อเสริมพหุพลังของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อผลิตสื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
2. เพื่อเผยแพร่สื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ผลิตสื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง โดยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษา ประสบการณ์ สถานะทางสังคม การมีส่วนร่วม และพฤติกรรมการใช้สื่อของกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุในอำเภอเมือง อำเภอแม่เมาะ อำเภอแม่ทะ อำเภอเกาะคา และอำเภอห้างฉัตร จังหวัดลำปาง จำนวน 5 อำเภอๆ ละ 24 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน เพื่อจัดทำสารสนเทศและจัดอบรมการใช้สื่อแก่ผู้สูงอายุกลุ่มดังกล่าว เพื่อเพิ่มทักษะให้ผู้สูงอายุสามารถใช้สื่อเพื่อการส่งเสริมภาวะพหุพลัง 3 ด้าน ได้แก่ สุขภาพดี มีส่วนร่วมในสังคม และการมีหลักประกันความมั่นคง

ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตการวิจัยเชิงปริมาณ (ดำเนินการร่วมกับโครงการหลัก) ได้แก่

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่มีอายุ 60-70 ปีทั้งชายและหญิงในจังหวัดลำปาง มีจำนวนทั้งสิ้น 110,421 คน (ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง, ปรับปรุงเมื่อ 15 พฤษภาคม 2559) ประกอบด้วย

- 1.1 กลุ่มที่เข้ารับการตรวจสุขภาพ จำนวน 52,216 คน
- 1.2 กลุ่มที่ไม่เข้ารับการตรวจสุขภาพ จำนวน 47,826 คน
- 1.3 กลุ่มที่ไม่ทราบสาเหตุ จำนวน 10,379 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น เป็นการเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยจากประชากรกลุ่มที่เข้ารับการตรวจสุขภาพ ที่เป็นผู้ที่มีอายุ 60-70 ปีทั้งชายและหญิง ทั้ง 13 อำเภอในจังหวัดลำปาง อำเภอละ 50 คน รวมทั้งสิ้น 650 คน

ขอบเขตการวิจัยเชิงคุณภาพ (โครงการที่ 3 ดำเนินการเอง) ได้แก่

1. การระดมสมองและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ โดยคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้สูงอายุที่มีภาวะพหุพลัง (พหุพลังผู้สูงอายุ) ใน 3 ด้านคือ สุขภาพดี มีส่วนร่วมในสังคม และมีหลักประกันความมั่นคงในชีวิต ที่สามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมได้ เป็นผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอแม่เมาะ อำเภอแม่ทะ อำเภอเกาะคา และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 24 รวม 120 คน เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมในการผลิตสื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

สื่อ (Media) หมายถึง เครื่องมือหรือช่องทางในการติดต่อสื่อสาร เพื่อนำพาข้อมูลหรือสารสนเทศจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร ให้เกิดความหมายที่ตรงกัน เช่น โทรศัพท์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร โปสเตอร์ แผ่นป้าย อินเทอร์เน็ต สื่อสังคมออนไลน์ เป็นต้น

พหุพลัง (Active aging) หมายถึง การเข้าสู่ภาวะของผู้สูงอายุอย่างมีความสุข พร้อมกับเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ไม่เป็นภาระหรือปัญหาต่อครอบครัวและสังคม โดยมีลักษณะสำคัญ ได้แก่ 1) รู้จักจัดการปัญหา 2) พึ่งพาตนเองได้ 3) เข้าร่วมกลุ่มในกิจกรรมที่ตนเองถนัดและชอบ 4) ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

ประโยชน์ที่ได้รับ

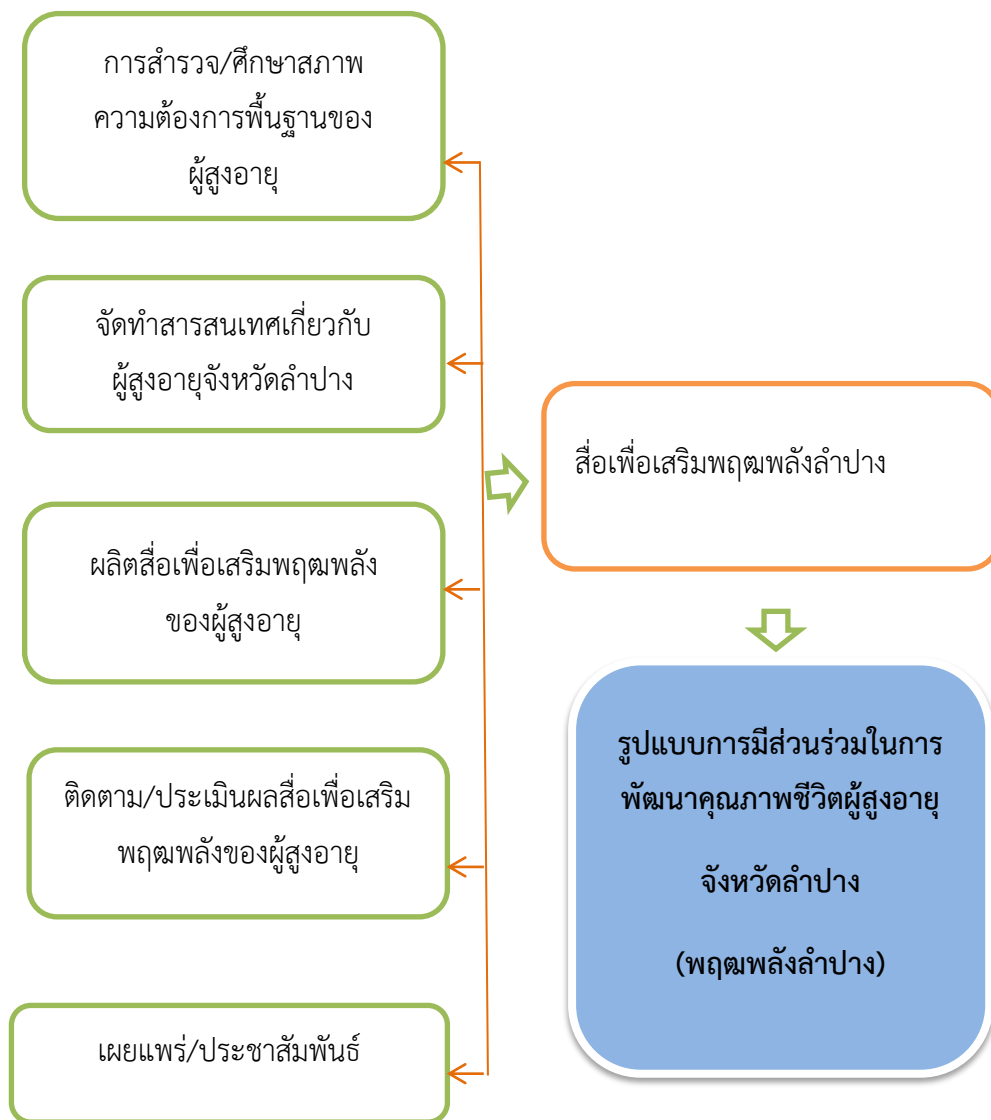
1. ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางมีความสามารถในการติดต่อสื่อสาร แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร เพื่อเสริมพหุพลังของกลุ่มผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางได้ และสามารถขยายจำนวนสมาชิกเครือข่ายการสื่อสารในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

2. หน่วยงานผู้รับผิดชอบงานดูแลผู้สูงอายุ เช่น องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น โรงพยาบาล โรงพยาบาลสุขภาพชุมชน สามารถพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม วิธีการการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ไปยังชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่อื่นๆ รวมถึงพัฒนาเนื้อหาสาระการอบรมไปยังหัวข้อสื่ออื่นๆที่เป็นที่ต้องการ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งและคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุได้

3. หน่วยงานผู้รับผิดชอบงานดูแลผู้สูงอายุสามารถขยายผลไปยังกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความสนใจด้านการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อร่วมกันผลิตสื่อพื้นบ้านออกมณรงค์เผยแพร่แก่อนุชนรุ่นหลังได้สืบทอดในรูปแบบต่างๆที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น และเผยแพร่ผ่านทางสื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ ซึ่งได้แก่ กลุ่มไลน์ “พหุพลังลำปาง” และกลุ่มเฟซบุ๊ก “พหุพลังลำปาง” และเว็บไซต์ “พหุพลังลำปาง”

4. ผู้วิจัยสามารถนำโครงการวิจัยไปใช้ประโยชน์แก่มหาวิทยาลัยและสังคมส่วนรวม โดยบูรณาการงานวิจัยกับพันธกิจของมหาวิทยาลัยด้านการจัดการเรียนการสอนและด้านการบริการวิชาการแก่สังคม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

แผนภาพ 1.1 แสดงกรอบแนวคิดของการวิจัย

บทที่ 2

แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

โครงการวิจัยเรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง มีวัตถุประสงค์คือ 1) ผลิตสื่อเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง 2) เผยแพร่สื่อเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง โดยใช้แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องร่วมกับแผนงานวิจัย (โครงการหลัก) เรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง ซึ่งได้เขียนระบุไว้แล้วที่โครงการหลักดังกล่าว สำหรับส่วนที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับโครงการนี้ จะเขียนระบุไว้ดังต่อไปนี้

1. เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์
2. กระบวนการผลิตสื่อวิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์
3. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์และเว็บไซต์
4. แนวคิดเรื่องสื่อพื้นบ้าน
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์

การประชาสัมพันธ์ใช้เครื่องมือดังต่อไปนี้

1. การแถลงข่าว (Press Conference) เป็นการที่บริษัทจัดให้สื่อมวลชนจากหลายๆ แห่งมาฟังประกาศหรือการอธิบายเกี่ยวกับเรื่องบางเรื่อง บริษัทใช้วิธีแถลงข่าวเมื่อต้องการ บอกกล่าวข่าวสารแก่สาธารณชนโดยผ่านสื่อมวลชน

2. การจัดงาน (Event) เป็นกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ในรูปแบบของการจัดงาน ได้แก่

2.1 งานที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ (Product Event) มีวัตถุประสงค์เพิ่มพูนยอดขายให้แก่สินค้านั้น เช่น งานเปิดตัวหนังสือใหม่ งานเปิดร้านใหม่ การสาธิตการใช้ผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

2.2 งานที่เกี่ยวกับชุมชน (Community Event) เช่น การบริจาคเงินสร้างวัดในหมู่บ้าน การช่วยเหลือคนพิการ การช่วยเหลือชาวบ้านที่ประสบทุกข์ภัย เป็นต้น ซึ่งมุ่งทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของคนในชุมชนดีขึ้นและเพื่อแสดงออกถึงความเป็นผู้ประกอบการและสมาชิกชุมชนที่ดีของบริษัท ทำให้ชาวบ้านเกิดความรู้สึกที่ดีต่อบริษัท

2.3 งานที่เกี่ยวข้องกับบริษัท (Corporate Event) เช่น การชมโรงงาน การบริจาค การเปิดบริษัท เป็นต้น และกิจกรรมทางสังคม (Social Activity) เช่น การฉลองของเทศกาล การแข่งกอล์ฟ ปิกนิกของบริษัท เป็นการสร้างบรรยากาศการทำงานที่ดีและสะท้อนความเอาใจใส่ของผู้บริหาร สร้างความสัมพันธ์กับลูกค้า

3. ข่าวแจก (Press Release) หมายถึงบทความข่าวที่เราเขียนและส่งไปยังสื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่ในสื่อนั้นข่าวที่ส่งไปนี้อาจเกี่ยวข้องกับบริษัทในด้านต่างๆ เช่น การเลื่อนตำแหน่ง การออก

ผลิตภัณฑ์ใหม่ การได้ลูกค้าใหม่หรือผลิตภัณฑ์ได้รับรางวัลชนะเลิศ บทความประเภทนี้ไม่ยาวมากต้องเป็นความจริงและมีรูปแบบในการเขียนที่ดึงดูดความสนใจของบรรณาธิการข่าว

4. เว็บไซต์ (Website) เป็นสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ที่องค์กรสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆเช่น เพื่อแสดงจุดยืนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับสื่อมวลชน เพื่อแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และกิจกรรมของบริษัท หรือเพื่อเป็นที่เก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

5. การสัมภาษณ์ (Interview) เป็นกิจกรรมการประชาสัมพันธ์ที่ผู้บริหารหรือโฆษณาส่งของบริษัทออกมาตอบคำถามจากสื่อมวลชนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง การสัมภาษณ์แบบเอกสิทธิ์ (Exclusive) เป็นสัมภาษณ์ที่เปิดโอกาสให้สื่อใดสื่อหนึ่งเพียงแห่งเดียวเข้ามาสัมภาษณ์ สิทธิพิเศษนี้ช่วยให้ข่าวนั้นได้รับโอกาสที่จะถูกเผยแพร่มากยิ่งขึ้น และสื่อเองก็ใช้โอกาสจากการทำข่าวนี้นี้สร้างชื่อเสียงให้แก่ตัวเอง

6. การโฆษณาเพื่อองค์กร (Corporate Advertising) เป็นการสื่อสารที่เน้นภาพลักษณ์ขององค์กรมากกว่าการขายสินค้าโดยที่บริษัทต้องรับภาระค่าใช้จ่ายในการโฆษณาเพื่อองค์กรและสามารถกำหนดเวลาและสถานที่ที่ต้องการโฆษณาเองได้

7. สิ่งพิมพ์ (Publications) สำหรับการประชาสัมพันธ์ มักมีกลุ่มเป้าหมายเป็นบุคลากรภายในแต่อาจก็เผยแพร่ไปยังบุคคลภายนอกด้วย สิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ของมหาวิทยาลัยแจกจ่ายไปยังอาจารย์ นักศึกษา ศิษย์เก่า ผู้มีอุปการคุณต่อมหาวิทยาลัย ฯลฯ ซึ่งทำให้สถาบันดูมีเกียรติและแสดงไมตรีจิต อีกทั้งทำให้กลุ่มเป้าหมายเข้าใจองค์กรดีขึ้น นอกจากนี้ยังอาจให้ข้อมูลเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และส่งเสริมการขายให้แก่ผลิตภัณฑ์ได้อีกด้วย

8. วิดิทัศน์ (Video) และภาพยนตร์ (Film) เป็นวิธีการสื่อสารที่แพงที่สุดอย่างหนึ่งแต่สามารถมีอิทธิพลต่อผู้รับสารอย่างสื่ออื่นเทียบไม่ได้ บริษัทอาจส่งวิดิทัศน์ให้แก่สื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่แทนการส่งเอกสาร บริษัทยังอาจใช้วิดิทัศน์ในการอบรมหรือประชุมพนักงานหรืออาจผลิตรายการเองสำหรับบุคลากรในองค์กร

อย่างไรก็ตาม สื่อประเภทวิดิทัศน์หรือภาพยนตร์ที่บริษัทผลิตเอง อาจดูไม่ได้คุณภาพระดับมืออาชีพและการสื่อสารผ่านสื่อประเภทนี้ดำเนินไปอย่างรวดเร็วและผู้รับสารถามคำถามไม่ได้ จึงไม่ถือว่าเป็นการสื่อสารแบบสองทาง

9. การระดมทุน (Fundraising) องค์กรไม่แสวงกำไรอาศัยการแสดงไมตรีจิตเพื่อกระตุ้นให้สาธารณชนเข้ามามีส่วนร่วมและบริจาคเงิน ผู้ที่มีอาชีพระดมทุนสามารถวางแผนการรณรงค์ที่สามารถทำให้คนบริจาคเงินเป็นจำนวนมาก รู้จักริเริ่มการติดต่อให้คนเข้ามามีส่วนร่วมรู้จักวิธีสื่อสารทางการตลาดอื่นๆ เช่น การโฆษณา การจัดงาน และการทำให้คนรู้จัก

10. การประชุม (Meeting) เป็นการพบปะพูดคุยเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นเป็นวิธีการสื่อสารแบบง่ายๆ ที่มักถูกมองในการวางแผนการสื่อสาร การประชุมเป็นการสื่อสารในระดับบุคคลที่ผู้สื่อสารสามารถมีคำตอบทันทีซึ่งต่างจากการสื่อสารมวลชนที่ผู้สื่อสารอยู่ไกลกันและผู้รับสารเป็นฝ่ายรับอย่างเดียว ผู้ทำการตลาดอาจจัดการประชุมชี้แจงรายงานประจำปีแก่ผู้ลงทุน การประชุมพนักงานเพื่อประกาศนโยบายใหม่ การจัดบรรยายโดยวิทยากร การจัดฉายภาพยนตร์หรือการแสดง

ผู้รับผิดชอบจัดการประชุมควรวางแผนอย่างรอบครอบ และละเอียดถี่ถ้วน เตรียมโสตทัศนูปกรณ์ เชิญชวนคนมาฟังและเชิญวิทยากรมาบรรยาย อาจมีการเลี้ยงรับรองก่อนหรือหลังเลิกประชุม และรายละเอียดปลีกย่อยอื่นๆ

2. กระบวนการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์

คำจำกัดความ

สื่อวีดิทัศน์ หมายถึง การเล่าเรื่องโดยใช้ภาพเคลื่อนไหวทำหน้าที่หลักในการนำเสนอเนื้อเรื่องหรือเรื่องราวต่างๆ มีเสียงเข้ามาช่วยเสริมในส่วนของภาพเพื่อสื่อความหมาย สร้างความเข้าใจ สร้างความรู้สึกใกล้ชิดกับผู้ชม โดยสามารถจัดเก็บได้ในหลายรูปแบบ อาทิ เทป แผ่นดีวีดี สามารถนำมาเผยแพร่ซ้ำได้หลายครั้ง เรื่องราวในวีดิทัศน์มีการสื่อความหมายได้ตามวัตถุประสงค์หลักที่ตั้งเอาไว้ในแต่ละตอนของการถ่ายทำ อาทิ การนำเสนอเนื้อหา มาจัดทำเป็นรายการสั้นๆ ใช้เป็นสื่อเพื่อการนำเสนอ การอธิบาย การสอน หรือเพื่อจุดประสงค์ใดจุดประสงค์หนึ่งตามความต้องการของผู้ผลิตวีดิทัศน์เป็นผลผลิตที่เกิดจากกระบวนการทำงานอย่างมีระบบของคณะทำงาน ซึ่งจะเรียกเป็นผู้ผลิต หน่วยผลิต ฝ่ายผลิต หรือบริษัทผลิตรายการ (Production House) เพื่อให้ได้มาซึ่งงานวีดิทัศน์ ตามความประสงค์ของงานหรือองค์กร กระบวนการดังกล่าวเรียกเป็นกระบวนการผลิตรายการ ซึ่งมีเทคนิคขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การบันทึกภาพเคลื่อนไหวลงบนสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งสามารถบันทึกได้ทั้งภาพ และเสียงในคราวเดียวกัน โดยถ่ายทอดผ่านเครื่องรับโทรทัศน์หรือคอมพิวเตอร์ ทำให้ผู้ชมเกิดความเข้าใจในสิ่งที่ช่างภาพวีดิทัศน์ต้องการได้โดยง่าย และรวดเร็วกว่าการใช้สื่อประเภทอื่น นอกจากนั้น ยังเป็นการดึงดูดความสนใจ และสร้างให้ผู้ชมเกิดความจรรโลงใจมากขึ้น ซึ่งเรื่องราวที่ถูกเรียบเรียง

2. การผลิตสื่อวีดิทัศน์ หมายถึง การดำเนินการผลิตสื่อวีดิทัศน์ตามขั้นตอนต่างๆ ของการผลิตสื่อวิทยุและโทรทัศน์ ดังจะกล่าวถึงในขั้นตอนการดำเนินงาน

3. ทีมงาน หมายถึง กลุ่มคณะทำงานที่ดำเนินการผลิตสื่อวีดิทัศน์ ประกอบด้วย ผู้กำกับรายการ นักเขียนบท ช่างภาพ ช่างตัดต่อ ผู้ให้เสียงประกอบ ฯลฯ

ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

1. ขั้นตอนก่อนการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์

- 1.1 ศึกษา วิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลกิจกรรมตามประเด็น/หัวข้อที่กำหนด เพื่อดำเนินการผลิตและเผยแพร่สื่อวีดิทัศน์ ได้แก่

- 1.1.1 ศึกษางานที่ได้รับมอบหมาย เช่น หัวข้อเรื่อง หน่วยงานรับผิดชอบ ผู้ประสานงาน

- 1.1.2 วิเคราะห์งานที่ได้รับมอบหมาย อาทิ แนวคิดหลักและเนื้อหาสำคัญในการผลิตวีดิทัศน์ (Theme & Concept) กิจกรรมหรือข้อมูลที่โดดเด่นของบุคคล สถานที่ หรือการดำเนินงานของหน่วยงาน/หัวข้อจากหน่วยงานที่ขอให้ผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์

1.1.3 รวบรวมข้อมูลจากโจทย์หรือกิจกรรมที่ได้รับ โดยประสานข้อมูลจากบุคคลหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อเตรียมจัดทำบท (Script)

1.1.4 ประสานข้อมูลเกี่ยวกับการถ่ายทำ ได้แก่ เวลารายการ สถานที่ บุคคล ข้อมูลการเดินทาง ข้อมูลพื้นฐานของบุคคลหรือประเด็นกิจกรรมที่ต้องการให้ผลิตสื่อวิดีโอ

1.2 การวางแผนและกำหนดแนวทางการผลิตและเผยแพร่สื่อวิดีโอ ทีมงานประชุมระดมความคิดเกี่ยวกับประเด็นการผลิตรายการ อาทิ

1.2.1 การกำหนดกลุ่มเป้าหมาย (ผู้ชม)

1.2.2 ประเด็นหรือเนื้อหาสำคัญที่ต้องการนำเสนอในวิดีโอ

1.2.3 ความคาดหวังจากการผลิตสื่อวิดีโอ

1.2.4 วัตถุประสงค์หรือความจำเป็นในการผลิตสื่อวิดีโอ

1.2.5 กำหนดขอบเขตเนื้อหา

1.2.6 กำหนดงบประมาณ ค่าใช้จ่าย

1.2.7 จัดลำดับขั้นตอนการทำงาน จะทำอะไรเมื่อไร กำหนดผู้รับผิดชอบในแต่ละขั้นตอน

1.2.8 กำหนดสถานที่ถ่ายทำ

1.2.9 รูปแบบการนำเสนอ เทคนิคการนำเสนอ เวลา / ความยาว / ออกอากาศ / สถานที่ที่ใช้ในการเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ อาทิ สถานีโทรทัศน์ สถานที่จัดประชุม งานเลี้ยง นิทรรศการ เป็นต้น

1.3 เตรียมการผลิตสื่อวิดีโอตามแผน

1.3.1 การเขียนบท (Script) การเขียนบทวิดีโอจะมีทั้งการร่างบทวิดีโอและการเขียนบทวิดีโอฉบับสมบูรณ์ โดยเริ่มแรกจะร่างบทโทรทัศน์เป็นการวางโครงเรื่อง (Plot) ของรายการ แต่ละรายการ แบ่งเป็น 3 ขั้นตอน คือ การเกริ่นนำ (Introduction) เนื้อเรื่องหรือตัวเรื่อง (Body) และการสรุปหรือการส่งท้าย (Conclusion)

ส่วนบทวิดีโอฉบับสมบูรณ์ (Full Script) หรือบทสำหรับถ่ายทำ (Shooting Script) จะนำเอาร่างบทมาขยายอย่างละเอียด ในลักษณะของการถ่ายทำ ซึ่งจะมีลักษณะของภาพขนาดของภาพ กำหนดกล้องและการแสดงของผู้แสดง หรือ เหตุการณ์นั้น อย่างสมจริง โดยทีมงานจะยึดการปฏิบัติงานตามบทวิดีโอนี้ แต่ลักษณะที่เป็นจริงบทวิดีโออาจจะมีการปรับเปลี่ยนบทบ้าง ตามความเหมาะสมของเหตุการณ์นั้น

ทั้งนี้อาจมีการให้ผู้เชี่ยวชาญจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับหัวเรื่องรายการที่จะดำเนินการผลิตสื่อ วิดีทัศน์ ตลอดจนเจ้าหน้าที่ในกลุ่มงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ อ่านบททวน และปรับปรุงแก้ไขบทโทรทัศน์ หลังจากการเขียนเสร็จร่างที่ 1 และนำมาปรับแก้ไขให้สมบูรณ์อีกครั้งภายหลังได้รับคำแนะนำจากกลุ่มบุคคลข้างต้น

1.3.1 การเตรียมวัสดุอุปกรณ์ (Preparation) ในการเตรียมเพื่อการผลิตรายการนั้น คณะทำงานจะเตรียมทุกอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องต่อการทำงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ ในการถ่ายทำ เตรียมสถานที่ เตรียมบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1.3.1.1 เตรียมอุปกรณ์การถ่ายทำ กล้องวิดีโอ อุปกรณ์บันทึกเสียง

1.3.1.2 เตรียมการเดินทางและที่พัก ประสานงานกับบุคคลหรือหน่วยงานในพื้นที่ เพื่ออำนวยความสะดวกในการถ่ายทำ หรือช่วยเหลือในกรณีฉุกเฉิน

2. ขั้นตอนการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์

2.1 การดำเนินการถ่ายทำวีดิทัศน์ จะแบ่งออกเป็น 3 ส่วนหลัก ได้แก่

2.1.1 การดำเนินงานถ่ายทำตามท้องเรื่อง หรือตามสคริปต์ที่เขียนขึ้น ทีมงานจะทำการบันทึกเทปโทรทัศน์ รวมทั้งการบันทึกเสียง ตามที่กำหนดไว้ในสคริปต์ อาจมีการเดินทางไปถ่ายทำยังสถานที่ต่างๆ ทั้งในร่มและกลางแจ้ง หรือมีการสัมภาษณ์ จัดฉาก จัดสถานที่ภายนอกหรือในสตูดิโอ ขั้นตอนนี้อาจมีการถ่ายทำแก้ไขใหม่หลายครั้งจนกว่าจะเป็นที่น่าพอใจ

นอกจากนั้น ยังมีการเก็บภาพบรรยากาศทั่วไป ภาพเฉพาะมุมเพิ่มเติมเพื่อนำไปขยายความ เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นและเข้าใจในรายละเอียดมากยิ่งขึ้น และเพื่อนำมาประกอบรายการ อาทิ สถานที่ ผู้คน รวมถึงการสัมภาษณ์บุคคล

2.1.2 ถ่ายทำในส่วนของพิธีกรหรือผู้ดำเนินรายการ

2.1.3 การบันทึก (Recording) กระบวนการถ่ายทำ จะดำเนินไปตามแผนที่ได้วางไว้ และถ่ายทำตามบท โดยมุ่งให้ได้ภาพตรงตามความต้องการมากที่สุด อาจจะทำหลายๆ ครั้ง ในฉากใดฉากหนึ่ง เพื่อมาคัดเลือกหาภาพที่ดีในตอนจะตัดต่ออีกครั้งหนึ่ง ในการบันทึกแบ่งเป็น บันทึกภาพ และบันทึกเสียงซึ่งการบันทึกภาพนั้นจะได้ทั้งภาพทั้งเสียงอยู่แล้ว เมื่อตัดต่อสามารถเลือกได้ว่า ช่วงไหนจะใช้แต่ภาพ หรือใช้ทั้งภาพและเสียง การบันทึกภาพ บันทึกหรือถ่ายทำตามสภาพความเป็นจริง และความจำเป็นก่อนหลัง ไม่จำเป็นต้องเรียงฉาก ตามบทวีดิทัศน์ (Script) ในการบันทึกเสียง จะบันทึกทั้งเสียงเหตุการณ์จริง เสียงสัมภาษณ์ เสียงสนทนา เสียงบรรยาย เสียงเพลงประกอบ และเสียงเหตุการณ์ หรือเสียงที่นำมาใช้เป็นเอฟเฟค (Sound Effect) ให้เรื่องราวน่าสนใจซึ่งกระบวนการเกี่ยวกับเรื่องเสียง จะมีการผสมเสียงอีกครั้งหนึ่ง ในกระบวนการตัดต่อภาพและเสียง

2.2 การลำดับภาพและเสียง

2.2.1 การลำดับภาพ หรือการตัดต่อ (Editing) เป็นการนำภาพมาตัดต่อให้เป็นเรื่องราวตามบทวีดิทัศน์ โดยใช้เครื่องตัดต่อ หรือเครื่องคอมพิวเตอร์ ปัจจุบันใช้การตัดต่อด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ (Non-Linear Editing) แทนแบบ Linear Editing ซึ่งใช้ระยะเวลาานาน

2.2.2 การบันทึกเสียง (Sound Recording) ดำเนินการหลังจากได้ตัดต่อภาพตามบทวีดิทัศน์เรียบร้อยแล้ว โดยจะมีการบันทึกเสียงดนตรี เสียงบรรยาย และเสียงประกอบต่างๆ ลงไป โดยจะบันทึกทั้งเสียงเหตุการณ์จริง เสียงสัมภาษณ์ เสียงสนทนา เสียงบรรยาย เสียงเพลงประกอบ และเสียงเหตุการณ์หรือเสียงที่นำมาใช้เป็นเอฟเฟค (Sound Effect) ให้เรื่องราวน่าสนใจ โดยการลงเสียง

ผู้บรรยาย จะเป็นเจ้าหน้าที่ของกองเกษตรสารสนเทศ ทำหน้าที่ดังกล่าว โดยอ่านจากบทบรรยายตามที่ผู้เขียนสคริปต์ได้จัดทำขึ้น การลงเสียง จะดำเนินการคนละส่วนกับการตัดต่อ แล้วจึงนำเสียงไปประกอบเข้ากับภาพที่ได้ลำดับเรื่องราวไว้แล้ว

2.2.3 เจ้าหน้าที่ ดำเนินการนำไฟล์วิดีโอบันทึกเครื่อง คัดเลือกซื้อภาพที่ต้องการแยกกลุ่มไว้ และทำการตัดต่อลำดับภาพด้วยโปรแกรม โดยใช้เทคนิคต่างๆ ตามหลักการผลิตสื่อทัศน การตัดต่อลำดับภาพ ในขั้นนี้ถือว่าเป็นสุดท้ายของการผลิต เป็นขั้นสำคัญอีกขั้นหนึ่งที่ต้องมีความละเอียดรอบคอบทั้งทางด้านภาพและเสียง โดยการนำภาพต่างๆ เสียง กราฟิก มาเรียบเรียง ลำดับให้เป็นเรื่องราวตามบทวิทัศน์ที่กำหนดไว้ พร้อมทั้งการแก้ไข ปรับแต่งให้มีความเหมาะสม สวยงาม น่าสนใจติดตาม และจะต้องคำนึงถึงรูปแบบของสื่อที่จะเผยแพร่อีกด้วย

3. ขั้นตอนหลังการผลิตสื่อทัศนเพื่อการประชาสัมพันธ์

3.1 ตรวจสอบชิ้นงานก่อนส่งมอบหรือส่งเผยแพร่

3.1.1 การฉายเพื่อตรวจสอบ (Preview) หลังจากตัดต่อภาพ และบันทึกเสียงเรียบร้อยแล้ว จะต้องนำมาฉายเพื่อตรวจสอบก่อนว่า มีอะไรที่จะต้องปรับปรุงแก้ไขหรือไม่

3.1.2 การประเมินกระบวนการผลิต จะประเมินความถูกต้องของเนื้อหา คุณภาพของเทคนิคการนำเสนอ ความสมบูรณ์ของเทคนิคการผลิต โดยผู้เชี่ยวชาญด้านเนื้อหา ผู้เขียนบท ผู้กำกับรายการ ทีมงานการผลิต

3.1.3 การประเมินผลผลิต ประเมินโดยกลุ่มเป้าหมาย โดยประเมินจากความน่าสนใจ ความเข้าใจในเนื้อหาที่นำเสนอ การติดตามรายการ และสาระที่นำเสนอ ฯลฯ

3.1.4 เจ้าหน้าที่กลุ่มงานเผยแพร่และประชาสัมพันธ์ ร่วมกันตรวจสอบชิ้นงานก่อนส่งมอบหรือส่งเผยแพร่ โดยมีเกณฑ์การตรวจสอบให้วิทัศน์นั้นๆ เป็นไปตามแผนงานที่กำหนด ได้แก่ เนื้อหา ความยาว ความคมชัดของภาพและเสียง คุณภาพของสื่อที่บันทึกวิทัศน์ ด้วยการเปิดเทปหรือแผ่นวีดีที่บันทึกวิทัศน์ภายหลังทำการเขียน (Write) เสร็จสิ้น เพื่อตรวจสอบว่าการบันทึกสมบูรณ์จริง

3.2 ส่งมอบชิ้นงานเพื่อเผยแพร่ตามภารกิจ

3.2.1 ส่งมอบชิ้นงานให้กับหน่วยงานหรือบุคคลเจ้าของเรื่องตามระยะเวลาที่กำหนด เพื่อนำไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ตามวัตถุประสงค์ต่อไป

3.2.2 เก็บวิทัศน์ในรูปแบบของไฟล์บันทึกในแผ่นวีดี หรือเทป หรือวัสดุบันทึกอื่นตามความเหมาะสม

3.2.3 ในการเผยแพร่รายการวิทัศน์ให้กับผู้ชมรายการกลุ่มเป้าหมายนั้น เราสามารถเผยแพร่ได้หลากหลายวิธี เช่น การนำไปออกอากาศทางสถานีวิทยุโทรทัศน์ (Broadcasting) การจัดทำเป็นแผ่น VCD, DVD หรือเผยแพร่ผ่านระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์ การเผยแพร่ในระบบวงจรปิด CCTV (Close Circuit television)

3. แนวคิดเกี่ยวกับเครือข่ายสังคมออนไลน์และเว็บไซต์

ในอดีตสื่อมวลชนที่เป็นสื่อหลักได้แก่ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ ด้วยปัจจัยทางด้านเทคโนโลยีในปัจจุบัน ในปัจจุบันนี้คอมพิวเตอร์ได้เข้ามามีอิทธิพลอย่างมากในการติดต่อสื่อสารและในงานประชาสัมพันธ์ การประชาสัมพันธ์โดยใช้สื่อผสม (Multi-media) ได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง เพราะเป็นสื่อที่สามารถดึงดูดความสนใจได้เป็นอย่างดีเนื่องจากให้ทั้งภาพนิ่ง ภาพเคลื่อนไหวและเสียง ที่สมจริงเป็นธรรมชาติ และผู้รับยังสามารถมีส่วนร่วมและตอบสนองต่อสื่อดังกล่าวได้ นอกจากนี้ในยุคที่โลกไร้พรมแดน การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ผ่านระบบอินเทอร์เน็ต (Internet) ยิ่งทวีความสำคัญขึ้นเรื่อยๆ และจะกลายเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของพลโลกในอนาคตอันใกล้นี้ โดยอินเทอร์เน็ตมีข้อดีคือสามารถเข้าถึงประชาชนทั่วทุกมุมโลกได้อย่างรวดเร็ว

3.1 คุณลักษณะของสื่อใหม่ เป็นสื่อที่นิยมใช้กันในยุคสังคมข่าวสารหรือยุคสารสนเทศที่กระแสโลกาภิวัตน์ (Globalizations) (Van Dijk, 2006) สื่อใหม่มีคุณลักษณะสำคัญ 2 ประการ คือ

1. มีการบูรณาการระหว่างการสื่อสาร โทรคมนาคม การสื่อสารข้อมูล และการสื่อสารมวลชน เรียกกันว่าเป็นกระบวนการหลอมรวมสื่อ
2. การมีปฏิสัมพันธ์ ซึ่งสามารถเกิดขึ้นใน 4 มิติ คือ มิติด้านระยะทาง มิติด้านเวลา มิติด้านพฤติกรรม และมิติด้านจิตใจ

3.2 เครือข่ายสังคมออนไลน์ (Social Networking Site: SNS) หรือเรียกได้อีกอย่างว่า ชุมชนออนไลน์ (Social Networking Site : SNS) หมายถึง โปรแกรมหรือเว็บไซต์ที่ได้จัดทำขึ้นมา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลสามารถเข้ามาติดต่อสื่อสารกันได้ ทั้งในรูปแบบการติดต่อทางเดียว หรือติดต่อทั้งสองทางระหว่างผู้รับข้อมูลและผู้ส่งข้อมูล โดยที่ผู้รับและผู้ส่งข้อมูลนั้นไม่จำเป็นต้องรู้จักกันมาก่อนก็ได้ ทั้งนี้เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ในปัจจุบันมีมากมายและหลากหลาย และแต่ละเครือข่ายจะมีลักษณะหรือจุดเด่นที่ รูปแบบของเครือข่ายสังคมออนไลน์ที่เป็นที่นิยมในปัจจุบันคือ สามารถนำเสนอแบ่งปันข้อมูลได้หลากหลาย หรือแสดงความคิดเห็น รวมไปถึงการสามารถส่งข้อความแบบสามารถโต้ตอบทันทีได้ เช่น Face book เป็นต้น ซึ่งสามารถจัดแบ่งประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ออกได้ดังต่อไปนี้ (อ้างถึงใน อิทธิพล ปริติประสงค์, 2552) ได้จัดแบ่งประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ แบ่งออกเป็น 5 กลุ่มใหญ่ๆ คือ

3.2.1 Identity Network เผยแพร่ตัวตนหรือการหาเพื่อนใหม่ แลกเปลี่ยนประสบการณ์ เช่น Blog, Face book

3.2.2 Creative Network เผยแพร่ผลงาน เป็นการนำเสนอรูปแบบของวิดีโอ ภาพ หรือเสียงเพลง เช่น You tube

3.2.3 Interested Network เป็นการรวมตัวกันโดยอาศัย“ความสนใจ”ตรงกัน เป็นเว็บไซต์ เฉพาะสมาชิกเท่านั้น

3.2.4 Collaboration Network เป็นกลุ่มเครือข่ายที่ทำงานร่วมกันมีลักษณะของเว็บไซต์ที่มีการท างานร่วมกันหรือมีการใช้ข้อมูลร่วมกันในเรื่อง เดียวกัน เช่น Wiki Pedia

3.2.5. Gaming/Virtual Reality เป็นเหมือนโลกเสมือน ซึ่งจะปรากฏในลักษณะที่มีการสวมบทบาทของผู้เล่นในชีวิตจริงกับตัวละครในเกมเหมือนว่าผู้เล่นมีชีวิตอยู่ในเกมส์และชุมชนที่สร้างขึ้นและสามารถทำกิจกรรมต่างๆ เช่น เช่น SecondLife, Audition, Ragnarok, Pangya

3.3 ประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ เครือข่ายสังคมออนไลน์ที่ให้บริการตามเว็บไซต์สามารถแบ่งขอบเขตตามการใช้งานโดยดูที่วัตถุประสงค์หลักของการเข้าใช้งาน และคุณลักษณะของเว็บไซต์ที่มีร่วมกัน กล่าวคือ วัตถุประสงค์ของการเข้าใช้งานมีเป้าหมายในการใช้งานไปในทางเดียวกันมีการแบ่งประเภทของเครือข่ายสังคมออนไลน์ออกตามวัตถุประสงค์ของการเข้าใช้งาน ได้ 7 ประเภท (สเตรด (Stroud), อ้างถึงในงานภาณ มงคลฤทธิ์, 2553, น.120 ดังสรุปไว้)

3.3.1 โพรไฟล์ (Profiles) ทั้งแบบสาธารณะ หรือส่วนตัว เป็นหน้าเว็บไซต์ที่ให้ผู้ใช้งานแต่ละคนบอกตัวตนของตนเอง เช่น อายุ เพศ ที่อยู่อาศัย ความสนใจส่วนตัว เป็นต้น ในหน้าโปรไฟล์ยังเป็นที่รวบรวมเนื้อหาต่างๆมากมาย เช่น ภาพถ่าย เสียง ไฟล์วิดีโอ ตามที่ผู้ใช้จัด โดยที่หน้าโปรไฟล์สามารถตั้งค่าแบบส่วนตัว หรือแบบสาธารณะตามแต่ความพอใจของผู้ใช้งาน

3.3.2 เครือข่ายของผู้ใช้ (Network Contact) หลังจากที่ใช้เข้าร่วมเป็นสมาชิกเว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์แล้ว ผู้ใช้สามารถตรวจสอบหรือเข้าดูข้อมูลของผู้ใช้คนอื่นๆที่เป็นสมาชิกเหมือนกันได้โดยบางครั้งการสื่อสารหรือการเข้าดูข้อมูลนั้น จำเป็นจะต้องได้รับการอนุญาตหรือได้รับสิทธิในการเข้าถึงจากสมาชิกผู้อื่นก่อน

3.3.3 การส่งข้อความ (Messaging) เว็บไซต์เครือข่ายสังคมออนไลน์ส่วนใหญ่มักจะมีระบบให้ผู้ใช้งานส่งข้อความ หรือฝากเนื้อหาบางอย่าง หรือฝากสัญลักษณ์แทนการบอกกล่าวไว้บนหน้าโปรไฟล์ของเพื่อนสมาชิกได้ บางครั้งอาจเรียกเป็นการคอมเม้น (Comment)

3.3.4 การแบ่งปันเนื้อหา (Content Sharing) เหมือนกับการแลกเปลี่ยนข้อความ หรือเนื้อหาในระหว่างเพื่อนสมาชิก ซึ่งยังรวมไปถึงการอัปโหลดรูปภาพ หรือไฟล์วิดีโอเข้าไปในเว็บไซต์หรือการเขียนบล็อก (Blog) ของผู้ใช้ไว้เองเพื่อให้เพื่อนสมาชิกได้เข้ามาเยี่ยมชมส่วน

3.3.5 เพิ่มคุณค่า (Add-Value Content) ส่วนนี้มีไว้เพื่อดึงดูดให้ผู้มาเป็นสมาชิกของเว็บไซต์ตนเอง โดยเพิ่มคุณค่าในส่วนของโปรไฟล์ให้ดูสวยงามและน่าสนใจมากยิ่งขึ้นหรือเป็นการเพิ่มกิจกรรมให้กับผู้ใช้ในการเข้ามาใช้บริการเว็บไซต์ เช่น เกมส์ โปรแกรมเสริมต่างๆ บนหน้าโปรไฟล์

3.4 ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต ปัจจุบันอินเทอร์เน็ต มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนเรา หลายๆ ด้าน ทั้งการศึกษา พาณิชยกรรม ธุรกรรม วรรณกรรม และอื่นๆ ดังนี้

1. ด้านธุรกิจและการพาณิชย์

1.1 ค้นหาข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจทางธุรกิจ

1.2 สามารถซื้อขายสินค้าผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต

1.3 ผู้ใช้ที่เป็นบริษัทหรือองค์กรต่างๆ สามารถเปิดให้บริการและสนับสนุนลูกค้าของตน ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้ เช่น การให้คำแนะนำ สอบถามปัญหาต่างๆ ให้แก่ลูกค้า แจกจ่ายตัวโปรแกรมทดลองใช้ (Shareware) หรือโปรแกรมแจกฟรี (Freeware) เป็นต้น

2. ด้านการบันเทิง

2.1 เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ สันทนาการ เช่น การค้นหาวารสารต่างๆ ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ที่เรียกว่า Magazine online รวมทั้งหนังสือพิมพ์และข่าวสารอื่นๆ โดยมีภาพประกอบที่จอคอมพิวเตอร์เหมือนกับวารสาร ตามร้านหนังสือทั่วไป

2.2 สามารถฟังวิทยุผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้

2.3 สามารถดึงข้อมูล (Download) ภาพยนตร์ตัวอย่างทั้งภาพยนตร์ใหม่และเก่ามาดูได้

3. ด้านสนับสนุนการศึกษา

การใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการติดต่อสื่อสาร เป็นการใช้อินเทอร์เน็ตในการติดต่อสื่อสารระหว่างคณาจารย์และนักศึกษาสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา ไม่ว่าจะเป็นการส่งการบ้าน นัดหมาย อภิปราย แลกเปลี่ยนความคิดเห็นต่างๆ รวมทั้งการแจกจ่ายที่อยู่ทางไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ (E mail) หรือที่อยู่บนเว็บไซต์เวิร์ดเว็บ (www) เนื่องจากมีความสะดวก คือใช้เวลาเพียงไม่กี่นาทีเท่านั้น ผู้รับไม่จำเป็นต้องรอรับข้อมูลอยู่เหมือนการใช้โทรศัพท์

นอกจากนี้ ยังมีบริการทางอินเทอร์เน็ต ซึ่งเป็นที่นิยมในหมู่นักการศึกษาอีกประเภท คือ LISTSERV ซึ่งเป็นบริการที่อนุญาตให้นักการศึกษาสามารถสมัครเป็นสมาชิกของกลุ่มสนทนา (Discussion Group) ที่มีความสนใจในเรื่องเดียวกัน โดยผู้สนใจจะต้องส่งอีเมลไปยังที่อยู่ของกลุ่มสนทนา ซึ่งจะนำที่อยู่อีเมลของผู้สนใจไปใส่ไว้ใน ลิสต์รายชื่อสมาชิก (Mailing list) เมื่อมีผู้ส่งข้อความมายังกลุ่ม เครื่องคอมพิวเตอร์ ก็จะทำการคัดลอกและจัดส่งข้อมูลนี้ไปตามลิสต์รายชื่อสมาชิกที่มีอยู่ จะทำให้เราได้รับทราบข้อมูลที่ทันสมัยตลอดเวลา

3.5 ข้อพึงระวังในการใช้อินเทอร์เน็ต

1. การสืบค้นข้อมูล เนื่องจากข้อมูลบนเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เป็นข้อมูลที่ไม่ได้มีการรับรองจากผู้เชี่ยวชาญ องค์กร หรือสถาบันใด และเป็นข้อมูลที่ผู้ใช้เครือข่ายทุกคนมีสิทธิที่นำเสนอความคิดเห็น เผยแพร่ข่าวสารอย่างเป็นอิสระ ดังนั้น ผู้ใช้จึงจำเป็นต้องตรวจสอบข้อมูลและใช้วิจารณญาณในการเลือกสรรเอาเอง

2. การติดต่อสื่อสาร แม้ว่าการส่งอีเมลจะเป็นวิธีการติดต่อสื่อสารที่แสนสะดวกสบาย แต่ก็ยังมีข้อจำกัดบางอย่าง คือ ผู้รับไม่สามารถสังเกตการแสดงออกทางสีหน้า ท่าทาง หรือน้ำเสียง ประกอบของผู้ส่งได้เลย ดังนั้น การเขียน หรือพิมพ์ข้อความใดๆ ในอีเมลจึงจำเป็นต้องเขียนให้ชัดเจน กระชับ และถูกกาลเทศะ เพื่อป้องกันความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้นได้

3. การเผยแพร่ข้อมูล เนื่องจากอินเทอร์เน็ตเป็นเครือข่ายไร้พรมแดนที่ไม่มีเจ้าของ และไม่ขึ้นกับกฎระเบียบขององค์กรใดองค์กรหนึ่ง ดังนั้น ผู้ใช้เครือข่ายที่ต้องการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร หรือนำเสนอข้อคิดเห็นใดๆ บนเครือข่ายจึงจำเป็นต้องมีจรรยาบรรณในการใช้อินเทอร์เน็ต โดยตระหนักถึงความรับผิดชอบต่อผู้อื่น และหลีกเลี่ยงการนำเสนอข้อมูลที่ไม่เหมาะสม คลาดเคลื่อน หรือที่อาจกระทบกระเทือน หรือสร้างความเสียหายต่อผู้อื่นได้

3.6 ขั้นตอนการสร้างเว็บไซต์ด้วย WordPress

WordPress เป็นเครื่องมือที่ใช้ในการสร้างเว็บไซต์ที่ใช้งานง่ายและสะดวก เหมาะสำหรับผู้ที่กำลังเริ่มต้นหรือมีประสบการณ์ไม่มากนัก สามารถดำเนินการตาม 10 ขั้นตอนนี้

1. มองหา Hosting

ถ้าเว็บไซต์หรือ Blog เปรียบเหมือนบ้านบนโลกอินเทอร์เน็ต Hosting ก็เปรียบเหมือนที่ดินหรือทำเล ที่จำเป็นจะต้องหา Hosting เพื่อเป็นที่ตั้งเว็บไซต์ สำหรับผู้เริ่มต้นควรเลือก Hosting แบบ Basic Plan ควรเลือก Hosting ที่มีระบบ Control Panel ที่ใช้งานง่าย โดยเฉพาะฟังก์ชันการอัปเดตและการจัดการเว็บไซต์

2. ต้องมี Domain Name

Domain Name คือชื่อหรือ URL ของเว็บไซต์ เปรียบเหมือนเลขที่บ้าน โดยชื่อที่เหมาะสมกับเว็บไซต์และไม่ซ้ำใคร ซึ่งสามารถซื้อ Domain Name ได้จาก Hosting หรือจากตัวแทนจำหน่ายต่างๆ

3. อัปเดต WordPress เข้าสู่เว็บไซต์

เมื่อได้บัญชี Hosting แล้ว สามารถอัปเดต WordPress เข้าสู่เว็บไซต์ของเราภายใต้ Domain Name นั้นได้เลย ซึ่ง Hosting โดยส่วนใหญ่จะมีฟังก์ชันสนับสนุนการใช้ WordPress จึงสามารถอัปเดตได้อย่างง่ายดายเพียงไม่กี่ขั้นตอน แต่อย่างไรก็ตาม Hosting แต่ละแห่งก็จะมี Control Panel และการใช้งานที่แตกต่างกันไปบ้าง ฉะนั้นจึงควรเลือกให้ดีกว่าจะใช้ Hosting ของที่ใด Hosting ที่ดีจะมีคำแนะนำและระบบช่วยเหลืออยู่เสมอ อาจจะเป็นในรูปของ Help Menu หรืออาจจะเป็นระบบ Chat

4. ติดตั้ง Theme (ธีม) ให้ WordPress

โดยปกติ WordPress จะมี Theme มาให้ แต่ถ้าอยากได้ Theme ที่สวยหรือถูกใจกว่านี้ สามารถติดตั้งได้เอง ผ่านเมนู Dashboard ของ WordPress โดยเข้าไปที่เมนู Appearance > Add New Themes > Upload (ขั้นตอนอาจจะเปลี่ยนแปลงเล็กน้อยขึ้นอยู่กับเวอร์ชันของ WordPress) นอกจากนี้ ยังสามารถอัปเดต Theme Nato solamente a inizio 2013, Il [Casino online](#) Voglia di Vincere sta riscuotendo sempre piu successo tra i giocatori d'azzardo online italiani ผ่าน Hosting ได้อีกด้วย

5. ตั้งค่า Sidebar, Footer และ Header

หลังจากติดตั้ง Theme ที่ต้องการแล้ว ขั้นตอนต่อไปจะต้องจัดการให้ Sidebar แสดงข้อมูลตามที่ต้องการ รวมไปถึงส่วนบนสุด (Header) และส่วนล่างสุด (Footer) วิธีการจัดการก็ขึ้นอยู่กับ Theme ที่เลือกใช้ บาง Theme มีฟังก์ชันที่ช่วยให้สามารถเข้าไปแก้ไขทั้ง 3 ส่วนอย่างง่ายดาย

6. ตั้งค่าพื้นฐานของเว็บไซต์ให้สมบูรณ์

การตั้งค่าส่วนต่างๆในเมนู Dashboard ของ WordPress เปลี่ยนแปลงข้อมูลในแบบที่ต้องการ ใส่ข้อมูลที่เกี่ยวข้องหรือเหมาะสมกับเว็บไซต์

7. ตั้งค่าการแสดงผลคอมเมนต์

เว็บไซต์ที่จัดทำด้วย WordPress จะมีระบบ Comments ในเนื้อหา ซึ่ง Blog หรือเว็บไซต์ที่ประสบความสำเร็จ ส่วนใหญ่จะเกิดจากการที่มีการพูดคุยหรือมีคอมเมนต์นั่นเอง ซึ่งสามารถปรับแต่งการแสดงผลของคอมเมนต์ได้ว่าจะตรวจสอบก่อนหรือจะให้คอมเมนต์แสดงผลทันที

8. สร้างหน้าเพจ

เมื่อตั้งค่าในรายละเอียดเสร็จเรียบร้อยแล้ว การเริ่มต้นที่ดีคือ การสร้างหน้าเพจที่เรียกว่า About Me เพื่อแสดงความเป็นตัวตน และหน้าเพจ Policy เพื่อปกป้องสิทธิ์ในการแสดงออกของเนื้อหา

9. เขียนบทความ

เมื่อเว็บไซต์มีความพร้อมพร้อม ก็สามารถเขียนบทความหรือใส่เนื้อหาที่ต้องการได้เลย

10. Plugins (ปลั๊กอิน)

ความพิเศษของ WordPress คือ Plugins ซึ่งมีอยู่มากมายนับหมื่นรายการ Plugins เป็นเครื่องมือเสริมที่จะช่วยให้เว็บไซต์มีประสิทธิภาพมากขึ้น สวยงามมากขึ้น และตอบสนองผู้เยี่ยมชมเว็บไซต์ได้มากขึ้น ซึ่งสามารถค้นหา Plugins ที่ต้องการผ่านเมนู Dashboard ของ WordPress ได้ทันทีทุกเวลา

4. แนวคิดเรื่องสื่อพื้นบ้าน

ความหมาย

การสื่อสารของชาวบ้านในอดีตที่มักเรียกกันในปัจจุบันว่า สื่อพื้นบ้าน สื่อพื้นเมือง หรือสื่อประเพณี (Folk Media) นั้น นับว่าเป็นสิ่งที่มีบทบาททางสังคมที่สำคัญยิ่งในหลายๆด้านและที่สำคัญที่สุดก็คือสื่อพื้นบ้านเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างดุลยภาพให้แก่ชุมชนอีกด้วย

วัฒนธรรมดั้งเดิมของชุมชนนั้นไม่ว่าจะเปลา่ คือหมายความว่าก่อนที่จะมีการนำเอาสื่อสมัยใหม่เข้าไปในสังคมชนบทนั้น ชาวบ้านมีระบบการสื่อสารของตนเองอยู่แล้ว และในธรรมเนียมประเพณีการสื่อสารในชนบทไทยจะมีการพบปะแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารตามแหล่งต่างๆ หรือเมื่อถึงงานเทศกาลตรุษสารท ก็จะมีการแสดงการเล่นต่างๆซึ่งการแสดงเหล่านี้ไม่เพียงแต่ให้ความบันเทิงเท่านั้นแต่ยังให้เนื้อหาที่เป็นความรู้ ข้อมูล ความคิดเห็นและการอบรมสั่งสอนในเรื่องเกี่ยวกับคุณค่าต่างๆอีกด้วย

สุรพล วิรุฬห์รักษ์ (2517 : 17) กล่าวว่า สื่อพื้นบ้านมิได้หมายถึงการแสดงละครเท่านั้น แต่หมายถึงรูปแบบของการสื่อสารระหว่างบุคคลกับบุคคล หรือบุคคลกับกลุ่มคน หรือกลุ่มคนกับกลุ่มคนที่ได้ประพฤติปฏิบัติสืบต่อกันมาจนกลายเป็นความเคยชินเป็นประเพณีขึ้น และครอบคลุมถึงประเพณี

เรื่องภาษา ท่าทาง การแต่งกาย เครื่องใช้ ที่ประชาชนในสังคมหนึ่งกำหนดความหมายที่แน่นอนเอาไว้ให้เป็นที่ยอมรับกันอีกด้วย

สมควร กวียะ (2529 : 8) กล่าวว่า สื่อพื้นบ้านคือวัฒนธรรมที่ได้รับการสร้างสรรค์และสั่งสมมาแต่อดีต กลายเป็นเครื่องมือที่รับส่งและเก็บข่าวสารที่เป็นสัญลักษณ์และเอกลักษณ์ปรากฏให้เห็นในรูปของคำพูด ข้อเขียน ข้อเขียน บทเพลง ดนตรี การละเล่น หัตถกรรม สถาปัตยกรรม พิธีการ ความคิด ความเชื่อ ค่านิยม หรือแม้กระทั่งชีวิต

ดังนั้นจึงสามารถกล่าวได้ว่า สื่อพื้นบ้านหมายถึง รูปแบบของการสื่อสารทางวัฒนธรรมที่ได้รับการสั่งสมและสืบทอดมาอย่างเป็นระบบ และก่อให้เกิดเป็นการสื่อสารที่เป็นเอกลักษณ์ของคนในสังคม เช่น ประเพณี การละเล่นและพิธีกรรมต่าง ๆ

กาญจน แก้วเทพ (2541 : 121) กล่าวถึงบทบาทของสื่อพื้นบ้านว่า สื่อพื้นบ้านมีบทบาท ดังนี้

1. ให้ความบันเทิง ซึ่งเป็นหน้าที่หลักและหน้าที่พื้นฐานของสื่อพื้นบ้าน ไม่ว่าจะปรับเปลี่ยนไปเพื่อการอื่นอย่างไรก็ตาม หน้าที่นี้จะคอยติดตามสื่อประเพณีไปอยู่เสมอ ลักษณะความบันเทิงของสื่อพื้นบ้านมีหลายรูปแบบ เช่น ผ่อนคลายอารมณ์ การหยอกล้อ การสร้างอารมณ์ขัน ตลอดจน ความบันเทิง ประเทืองอารมณ์ผสมกับบำรุงปัญญาไปพร้อมๆ กัน

2. การแจ้งข่าวสารหรือการรายงานสภาพสภาวะแวดล้อม เช่น การเล่นหนังตะลุง แม้จะเล่นเรื่องที่เคยเล่นตามแบบฉบับ แต่สื่อประเพณีเหล่านี้จะมีที่ว่างสำหรับสอดแทรกเหตุการณ์ปัจจุบันลงไป เช่นเดียวกับเพลงลูกทุ่ง เช่น หนังตะลุงจะสอดแทรกเรื่องสงครามระหว่างอเมริกากับอิรักลงไปในเรื่องจนได้

3. การให้การศึกษา เป็นหน้าที่หลักพื้นฐานอีกประการหนึ่งของสื่อประเพณี มิติของการศึกษานั้นมีอยู่หลากหลาย เช่น

- 3.1 การศึกษาให้ความรู้ทั่วไปเรื่องศาสนา เป็นโลกทัศน์หลักของชุมชนชาวนั้นๆ มิติด้านศาสนาเป็นแกนหลักของชุมชนในการหล่อหลอมสมาชิก ดังนั้นสื่อพื้นบ้านทุกชนิดจะต้องเอาการเอางานในการอบรมสั่งสอนเรื่องศาสนา ด้วยการแนะนำหลักการต่าง ๆ ให้รู้จักและเข้าใจ

- 3.2 การอบรมจริยธรรมเป็นการเฉพาะ อันเป็นการประยุกต์หลักศาสนามาใช้ในการจัดการกับความสัมพันธ์ทางสังคมให้เป็นไปในทางที่พึงปรารถนา เช่น หลักความกตัญญู หลักอิทธิบาท การให้อภัยโอบอ้อม เป็นต้น

- 3.3 การชี้แนะปฏิบัติ อันเป็นการศึกษาที่มีลักษณะเป็นรูปธรรมมากที่สุด เพราะลงไปสู่ภาคปฏิบัติของแต่ละบุคคล เช่น การประพฤติของสตรี การประกอบสัมมาชีพ การฝึกตนเอง

4. การแสดงออกซึ่งความคิดเห็น ไปจนกระทั่งวิพากษ์วิจารณ์สังคมเป็นองค์ประกอบที่มีสีสันของสื่อประเพณี/สื่อพื้นบ้าน ซึ่งสื่อมวลชนมักจะแสดงบทบาทไม่ได้หรือแสดงได้อย่างจำกัด เนื่องจากสื่อมวลชนต้องทำงานอยู่ภายในกรอบหรืออยู่ภายใต้เงื่อนไขกดดันอื่นๆ องค์ประกอบนี้ช่วยอธิบายว่าเหตุใดประชาชนจึงชื่นชอบสื่อพื้นบ้านหลายประเภท เช่น หนังตะลุงที่มีบทบาทวิพากษ์วิจารณ์นักการเมืองหรือรัฐบาล เป็นแม่เหล็กดึงดูดความสนใจของประชาชน

5. การทำหน้าที่เป็นตัวประสานความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลกลุ่มต่างๆ ที่มีความแตกต่างทางด้านเพศ เชื้อชาติ เผ่าพันธุ์ ศาสนา ตัวอย่างเช่น ร่องเง้งเป็นการละเล่นที่ประสานความสัมพันธ์ระหว่างคนพุทธและคนมุสลิม งานประเพณีแห่ไม้ค้ำโพธิ์ที่เชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างชาวบ้านจากหลายหมู่บ้าน เป็นต้น

กาญจนา แก้วเทพ (2539) กล่าวถึงหน้าที่ของสื่อพื้นบ้านตามแนวคิดสำนักหน้าที่นิยามว่าเป็นส่วนหนึ่งในสถาบันย่อยสถาบันหนึ่งของสังคม และเปรียบสถาบันต่างๆ ของสังคมว่าเป็นเหมือนอวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายที่ต่างทำหน้าที่ของตนเองเพื่อความเป็นอยู่ของร่างกายโดยรวม กล่าวคือ ส่วนประกอบย่อยทุกส่วนจะต้องทำหน้าที่ของตัวเองให้ดีที่สุด เพื่อความมีเสถียรภาพของสังคมโดยรวม

นอกเหนือจากหน้าที่ที่สำคัญคือการรักษาเสถียรภาพของสังคมโดยรวมแล้ว หากสังคมนั้นต้องการสืบทอดชีวิตให้ยืนยาวไป บรรดาสถาบันย่อยของสังคมรวมถึงสื่อพื้นบ้านต้องมีหน้าที่อบรม ซึ่งอาจเรียกการทำหน้าที่นี้ว่าเป็น “การถ่ายทอดทางวัฒนธรรม” แต่เนื่องจากสังคมประกอบด้วยคนจำนวนไม่น้อย ดังนั้นแม้การอบรมบ่มเพาะก็ไม่อาจให้หลักประกันได้ว่าสมาชิกในสังคมจะเชื่อฟังและปฏิบัติตามเสมอไป ดังนั้น สื่อพื้นบ้านจะต้องทำหน้าที่อีกแบบหนึ่งคือการควบคุมทางสังคม (Social Control) ดังตัวอย่างที่เห็นได้ชัดเจนที่สุดคือ บรรดาความเชื่อที่เป็นข้อห้ามต่างๆ เช่น ถ้าจิ้งจกตกไม่ควรออกจากบ้าน ถ้าเขาแค้นผ่านหน้าบ้านให้รีบเก็บเสื้อผ้า เป็นต้น

นอกจากนี้ กาญจนา แก้วเทพ ยังได้กล่าวว่า นักวิชาการเยอรมัน สำนักแฟรงค์เฟิร์ต ได้เปรียบเทียบกล่าวถึงหน้าที่ของสื่อพื้นบ้านกับสื่อมวลชนว่า สื่อพื้นบ้านมีหน้าที่มากมายกว่า ดังเช่น

1. ทำหน้าที่ปลดปล่อยแรงผลักดันทางเพศ เช่น เพลงลำตัด และประเพณีชิงครกชิงสาก
2. สร้างความสามัคคีระหว่างกลุ่มคนต่างๆ เช่น ประเพณีการแข่งขันระหว่างหมู่บ้าน
3. ทำการวิพากษ์วิจารณ์สังคมที่เป็นอยู่ เช่น ในประวัติศาสตร์เมื่อมีการเก็บภาษีอย่างรุนแรง ดังเช่น ภาษีฝักบัว ขณะลิเกที่เข้าไปเล่นให้กษัตริย์ทอดพระเนตรก็ได้สอดใส่คำร้องเรียนลงไปด้วย
4. ช่วยพัฒนาด้านภูมิปัญญา เช่น การเล่นปริศนาคำทาย และภาพชาดกตามผนังโบสถ์
5. ทำหน้าที่ให้การศึกษาและสร้างความสำนึกทางการเมือง เช่น เพลงกล่อมเด็กมีเนื้อหาเรื่องการเมืองสอดแทรกอยู่
6. มีลักษณะสัมพันธ์กับชีวิต เช่น ตัวตลกในลิเกหรือหนังตะลุงมักเป็นชื่อคนในท้องถิ่นรวมถึงแสดงทัศนะต่อความเป็นไปในชุมชน
7. มีหน้าที่ให้ความบันเทิงเหมือนสื่อมวลชนโดยทั่วไป

ประเภทของสื่อพื้นบ้าน

การแบ่งประเภทของสื่อพื้นบ้านไทยนี้ ได้จำแนกประเภทของสื่อพื้นบ้าน ออกเป็น 5 ประเภทตามลักษณะช่องทางการสื่อสาร

1. ครรลองโสต ได้แก่
 - 1.1 เพลงและดนตรี เช่น เพลงกล่อม เพลงไทยเดิม เพลงแคน
 - 1.2 การบอกเล่า เช่น คำพังเพย นิทาน เรื่องตลกพื้นบ้าน

2. ครรลองทัศน์ ได้แก่

- 2.2 การอ่าน เช่น วรรณคดีไทยต่างๆ
- 2.3 จิตรกรรมและประติมากรรม เช่น ลายไทย พระพุทธรูป ภาพเขียนฝาผนัง
- 2.4 สถาปัตยกรรม เช่น เรือนไทย โบสถ์ โรงหนังตะลุง
- 2.5 อุปกรณ์การแสดง เช่น ฉากลิเก เครื่องแต่งตัวรำไทย
- 2.6 ของเล่นของใช้ เช่น เขียนหมาก ภาชนะใบตอง กระบวยตักน้ำ
- 2.7 ภาษาท่าทาง เช่น การไปลามาไหว้ การยืมโอภาปราศรัย

3. ครรลองโสตทัศน์ ได้แก่

- 3.1 การเชิดหุ่น เช่น หุ่นกระบอก หนังตะลุง
- 3.2 การฟ้อนรำ เช่น เซิ้งกระติ๊บ รำลาวกระทบไม้ รำฉุยฉาย
- 3.3 ละครและฟ้อนรำ เช่น โขน ลิเก โนรา
- 3.4 การละเล่น เช่น เพลงเรือ เพลงฉ่อย ลำตัด
- 3.5 พิธีการและวิถีชีวิต เช่น พิธีบวช ทำบุญลอยกระทง การสวดมนต์

4. ครรลองรส หรือ กลิ่น ได้แก่

- 4.1 อาหารไทย
- 4.2 ดอกไม้ไทย

5. ครรลองทักษะ ได้แก่ การกระทำ หรือการมีส่วนร่วมในกิจกรรม หรือการผลิตประเพณีต่างๆ ดังที่ได้กล่าวมาแล้ว เช่น การร่วมร้องรำทำเพลง การร่วมขบวนแห่ การเขียน ภาพลายไทย การจัดพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและความเป็นอยู่ เช่น การเกิด การทำขวัญนาค การบวช การแต่งงาน การตาย และการใช้ชีวิตแบบไทยๆ จากลักษณะของสื่อพื้นบ้านที่ได้จัดแบ่งตามช่องทางการสื่อสารนี้จะเห็นได้ว่าเป็นสื่อที่มีความหลากหลายในการรับรู้โดยผ่านการฟัง การพูด การลิ้มรส การดมกลิ่น การฝึกฝน ปฏิบัติและเข้าร่วมกิจกรรม

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

พนม คลีฉายา (2555) ศึกษาความต้องการข่าวสาร การใช้สื่อ และนิสัยการเปิดรับสื่อของผู้สูงอายุไทย พบว่า ผู้สูงอายุไทยความต้องการข่าวสารด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม ด้านกฎหมาย การเงิน ข้อมูลประกันชีวิต ทรัพย์สิน บ้านพักที่อยู่อาศัย เหตุการณ์และความเคลื่อนไหวในต่างประเทศของผู้สูงอายุมีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงอายุ ผู้สูงอายุมีนิสัยการเปิดรับสื่อในภาพรวม คือ เปิดรับสื่อเป็นประจํามากที่สุด ได้แก่ โทรทัศน์ บุคคลใกล้ชิด และโทรศัพท์มือถือ ผู้สูงอายุมักจะชมโทรทัศน์มากที่สุด เพราะให้ความรู้ แรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต และให้ความบันเทิง และชมรายการข่าวเป็นประจำใช้เวลาในการชม 1-3 ชั่วโมง/ครั้ง และมีการสนทนาพูดคุยเรื่องทั่วๆไปกับลูกหลาน/ญาติ และมีการใช้โทรศัพท์เคลื่อนที่พูดคุยเรื่องทั่วๆไปกับลูกหลาน/ญาติ การใช้สื่อในภาพรวมสรุปได้เป็น 7 ลักษณะได้แก่

- 1) แลกเปลี่ยนความคิดเห็นเรื่องราวต่างๆ กับคนรอบข้าง
- 2) ลดความรู้สึกละเลยความมั่นคงในการใช้ชีวิต

3) สร้างความสุขกับเพื่อนสังคม ครอบครัว 4) รับรู้เรื่องราวเหตุการณ์ในสังคม และชีวิตประจำวัน 5) ทำความเข้าใจตนเอง และแรงบันดาลใจให้กับตนเอง 6) ผ่อนคลายความตึงต้านใจมาเวลา 7) หลีกหนีจากความรู้สึกโดดเดี่ยว หลีกหนีจากสังคม

วรรณธ ดวงอุดม (2555) ศึกษา การพัฒนาสื่อที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในกรุงเทพมหานครและจังหวัดแพร่ พบว่า คุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุใน 2 จังหวัดมีทั้งที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยส่วนใหญ่คุณภาพชีวิตด้านร่างกายเหมือนกัน ส่วนที่แตกต่างกัน คือ ด้านจิตใจ อารมณ์ และสังคม พบว่าสื่อวิทยุ วิทยุชุมชน โทรทัศน์มีบทบาทต่อการพัฒนาชีวิตผู้สูงอายุ โดยรวมสื่อเพื่อผู้สูงอายุยังมีไม่เพียงพอและขาดความน่าสนใจ สื่อที่มีความเหมาะสมกับผู้สูงอายุควรสามารถตอบสนองการใช้ประโยชน์ของผู้สูงอายุในด้านต่างๆ ได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการใช้ประโยชน์ในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สำหรับคุณลักษณะของผู้จัดรายการมีความสำคัญเช่นเดียวกันในงานวิจัยได้สรุปคุณลักษณะของผู้จัดรายการที่เหมาะสมไว้หลายประการ ประเภทของสื่อและระยะเวลาที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุทั้ง 2 จังหวัดมีทั้งส่วนที่เหมือนและแตกต่างกัน โดยกรุงเทพฯ ผู้สูงอายุใช้สื่อโทรทัศน์มากที่สุด ส่วนจังหวัดแพร่ใช้สื่อวิทยุมากที่สุด ส่วนระยะเวลาในการรับชมของผู้สูงอายุ พบว่า ทั้ง 2 จังหวัดมีความเห็นเหมือนกันในอันดับแรก โดยช่วงเวลาที่เหมาะสม คือ เวลาเช้า รองลงมามีความต่างกันในกรุงเทพฯ คือ เวลาเย็นและเวลาเช้ามืด ส่วนในจังหวัดแพร่ คือ หัวค่ำและช่วงเวลาเย็น นอกจากนี้งานวิจัยยังได้วิเคราะห์สื่อที่เหมาะสมกับผู้สูงอายุทางด้านเนื้อหาของสื่อ โดยได้วิเคราะห์ประมวลทั้งเนื้อหาที่สอดคล้องกับความต้องการเนื้อหาที่สื่อควรระมัดระวังในการนำเสนอต่อครอบครัวและสังคมในประเด็นผู้สูงอายุและยังพบว่า การตอบสนองของภาครัฐและสื่อยังไม่ความสอดคล้องกับความต้องการของสังคม การบูรณาการด้านสื่อและนโยบายที่เตรียมรองรับเพื่อก้าวสู่สังคมผู้สูงอายุยังไม่เพียงพอและควรให้มีสื่อสำหรับกลุ่มเป้าหมายที่เตรียมก้าวสู่ผู้สูงอายุด้วย

สำหรับแนวทางการพัฒนาด้านเนื้อหา พบว่า ควรเพิ่มสื่อและรายการวิทยุ วิทยุชุมชนและรายการโทรทัศน์ที่มีเนื้อหาสร้างสรรค์ต่อภาพลักษณ์เชิงบวกของผู้สูงอายุ เน้นความรักความผูกพันระหว่างผู้สูงอายุกับครอบครัว ความเอื้ออาทร แนวคิดแบบพอเพียง การดูแลสุขภาพ การเสนอความรู้ด้านกฎหมาย สิทธิของผู้สูงอายุใช้ในการติดต่อประสานงานแจ้งข่าวสาร มีรายการช่วยเหลือผู้สูงอายุในรูปแบบต่างๆ รวมทั้งศักยภาพของผู้สูงอายุ นอกจากนี้งานวิจัยยังพบว่า แนวทางการพัฒนาสื่อวิทยุ ควรได้รับการพัฒนาทั้งด้านรายการ สาระ รูปแบบรายการ พิธีกร สำหรับแนวทางในการพัฒนาวิทยุชุมชนต้องการให้พัฒนาเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการเพิ่มขึ้น ควรเพิ่มคลื่นวิทยุชุมชนและรายการสำหรับผู้สูงอายุ ควรเพิ่มแนวทางการกระจายข้อมูลให้ครบถ้วน ด้านการพัฒนาสื่อตัวอย่าง พบว่า ความเป็นไปได้ที่จะสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีส่วนร่วมในการผลิตสื่อในทุกขั้นตอนตามแนวคิดกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วมและมีข้อเสนอแนะให้รัฐสนับสนุนนโยบาย งบประมาณและพัฒนาบุคลากรเพื่อสนับสนุนการพัฒนาสื่อเพื่อผู้สูงอายุ รวมทั้งสร้างความตระหนักแก่สังคม

กวีพงษ์ เลิศวีชรา และคณะ (2556) ศึกษา การเรียนรู้เทคโนโลยีของผู้สูงอายุอบต.ท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรงและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ แต่จะมีความ

วิตกกังวลว่าคอมพิวเตอร์จะเสียหายหากทำอะไรผิดพลาดไป เนื่องจากเป็นสิ่งที่มีความแพง นอกจากนี้ยังไม่คุ้นเคยกับแป้นพิมพ์และภาษาอังกฤษอีกด้วย จึงทำให้เกิดความกลัวและไม่มั่นใจ ซึ่งเป็นผลให้เกิดความกลัวเทคโนโลยี แต่เมื่อได้รับรู้ถึงประโยชน์และเห็นตัวอย่างการใช้งาน กลับมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้และมีความวิตกกังวลน้อยลง ทำให้อยากเรียนรู้วิธีการโพสต์ข้อความ แชร์รูปภาพ เพื่อสื่อสารกับลูกหลานที่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน และอยากหาเพื่อนที่เคยรู้จักในวัยเด็กจากชุมชนออนไลน์ นอกจากนี้ ยังสนใจที่จะหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ รายได้เสริม และความบันเทิงจากอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังพบว่าสิ่งอำนวยความสะดวก สิ่งแวดล้อม และสถานที่ (Facilities) ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ การยอมรับและแนวโน้มการใช้เทคโนโลยีด้วย รวมถึงอุปกรณ์และเครื่องมือที่ทันสมัยเหมาะสมแก่การเรียนรู้ ยังเป็นปัจจัยส่งผลให้เกิดความเข้าใจเทคโนโลยี และเอื้อให้เกิดการยอมรับและนำไปสู่การนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อไป

จิโนรส ถิ่นวิไลสกุล (2554) ศึกษา สื่อพื้นบ้านกับการสร้างอัตลักษณ์ของชุมชนศาลายา พบว่าชุมชนศาลายาเป็นชุมชนเก่าแก่ที่มานานแล้ว มีทรัพยากรทางด้านวัฒนธรรม ประเพณี ประวัติศาสตร์ความเป็นมาจำนวนมาก สื่อพื้นบ้านของชุมชนศาลายา เป็น 3 ประเภทหลัก ได้แก่ นิทานพื้นบ้าน, เพลงพื้นบ้าน และประเพณี สำหรับเพลงพื้นบ้านนั้นยังคงนำมาใช้อยู่บ้างในการประกอบพิธีกรรมต่างๆ เช่น งานบวชนาค, งานแต่งงาน แต่มีการนำมาใช้น้อยลง นิทานพื้นบ้าน มีการนำมาเล่าให้ลูกหลานในครอบครัวฟัง แต่ไม่ได้มีการเผยแพร่ไปสู่บุคคลภายนอก ผลการวิเคราะห์ข้อมูลจากสื่อพื้นบ้านที่มีอยู่ของชาวชุมชนศาลายา พบว่า สื่อพื้นบ้านที่มีแรงดึงดูดให้บุคคลภายนอกเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ดี ได้แก่ สื่อประเพณี โดยเฉพาะประเพณีการแข่งเรือในวันทอดกฐินของวัดศาลาวัน ซึ่งได้สะท้อนอัตลักษณ์ของชาวชุมชนศาลายาว่า เป็นผู้ที่มีความศรัทธาในพระพุทธศาสนา, เป็นชุมชนที่มีความรักความสามัคคีกัน และเป็นผู้มีอารมณืขัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การเสนอผลการศึกษาเรื่อง สื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ในบทนี้เป็นการนำเสนอผลการศึกษาที่สืบเนื่องจาก โครงการหลักเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง ที่ได้กำหนดให้มีการดำเนินการต่อเนื่องจากโครงการหลัก ดังรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัยดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 นำผลจากการศึกษาข้อมูลความต้องการพื้นฐานของผู้สูงอายุ จำนวน 650 คน ที่ได้สังเคราะห์/วิเคราะห์ และจัดทำเป็นข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับผู้สูงอายุจังหวัดลำปางไว้แล้วในโครงการหลัก มาดำเนินการต่อดังนี้

(1) จัดกิจกรรมอบรมการใช้/ผลิตสื่อสังคมออนไลน์ (Social media)/การเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล เพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง โดยเก็บข้อมูลจากการลงมือปฏิบัติจริง และร่วมระดมความคิดเห็น กับผู้สูงอายุที่เป็นอาสาสมัครและได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนจาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 24 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน ในวันที่ 28 พฤศจิกายน 2559 โดยดำเนินการดังนี้

- ทำการสำรวจพฤติกรรมการใช้และการบริโภคสื่อและความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

- จัดกิจกรรมการอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้/ผลิตสื่อสังคมออนไลน์/การเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล ขั้นนี้เป็นการใช้/ผลิตสื่อสังคมออนไลน์/การเข้าถึงเว็บไซต์ เพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง โดยเก็บข้อมูลจากการลงมือปฏิบัติจริง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มทักษะและขีดความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

- หลังจากการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ทำการสำรวจความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง และการเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล โดยใช้แบบสำรวจความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรม เรื่อง การใช้เฟซบุ๊ก (Face book) และไลน์ (Line) เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

ขั้นตอนที่ 2 ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลติดตามผลสัมฤทธิ์จากการฝึกอบรม โดยใช้แบบสำรวจเพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากการฝึกอบรม เก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่ร่วมกิจกรรมฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางและการเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล คัดเลือกให้เป็นตัวแทนจาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน

ขั้นตอนที่ 3 การผลิตสื่อและการนำไปใช้

การผลิตสื่อวิดีโอ ภายใต้แนวความคิด “ความสุขของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง” โดยใช้แนวทางการผลิตตามคู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual) กระบวนการผลิตสื่อวิดีโอเพื่อการประชาสัมพันธ์ของกองเกษตรสารสนเทศ กองเกษตรสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นแนวทางที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย มีดังนี้

1) ขั้นตอนก่อนการผลิตสื่อวิดีโอ (Pre Production)

ขั้นการเตรียมข้อมูล การกำหนดเค้าโครงเรื่อง โดยใช้แนวความคิดหลักเพื่อผลิตสื่อวิดีโอ คือ ความสุขของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง การประสานงานการแต่งคำคำและจ๊อยเพื่อเขียนบทสคริปต์ผู้เชี่ยวชาญและมีผลงานด้านการคำและจ๊อย นัดหมายวัน เวลา รวมถึงการซักซ้อมจังหวะในการคำและจ๊อยก่อนการถ่ายทำ การประสานงานกับทีมงานกองถ่ายทำ การจัดเตรียมสถานที่ถ่ายทำ การประชุมวางแผนการผลิต การจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์การถ่ายทำ อุปกรณ์การบันทึกเสียง อุปกรณ์ประกอบฉาก อุปกรณ์แสง การเตรียมตัวผู้กำกับรายการ ผู้ร่วมรายการ และทีมงานทุกฝ่าย

2) ขั้นตอนการผลิตสื่อวิดีโอ (Production)

การนัดหมายผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้แก่ ผู้กำกับรายการ ผู้ร่วมรายการ ทีมงานกล้องเสียง แสง สถานที่ อุปกรณ์ประกอบฉาก การดำเนินการถ่ายทำตามบทสคริปต์ทีมงานผู้ผลิต โดย ผู้กำกับ ช่างภาพ และทีมงานจะทำการบันทึกเทปโทรทัศน์ รวมทั้งการบันทึกเสียง ตามที่กำหนดไว้ในสคริปต์ โดยจะบันทึกภาพและเสียงไว้ตอนละ 2-3 เทค สำรองไว้เพื่อใช้ในการตัดต่อในขั้นตอนต่อไป รวมการถ่ายทำทั้งสิ้น 14 ตอน โดยแบ่งเป็น คำ จำนวน 7 ตอน และจ๊อย จำนวน 7 ตอน และการถ่ายทำภาพและเสียงบรรยากาศทั่วไปสำรองไว้สำรองไว้เพื่อใช้ในการตัดต่อในขั้นตอนต่อไป โดยบันทึกภาพเพิ่มเติมเฉพาะมุมเพื่อใช้ในการขยายความ (Insert) เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นและเข้าใจรายละเอียดมากยิ่งขึ้น

3) ขั้นตอนหลังการผลิตสื่อวิดีโอ (Post Production)

การตัดต่อ เรียบเรียงภาพและเสียงเข้าไว้ด้วยกันตามสคริปต์หรือเนื้อหาของเรื่อง การใส่กราฟิกและเทคนิคพิเศษต่างๆ การแต่งภาพการย้อมสี การเชื่อมต่อภาพ/ฉาก การนำดนตรีมาประกอบเรื่องราวเพื่อเพิ่มอารมณ์ในการรับชมยิ่งขึ้น และการทดสอบโดยจัดฉายให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุเพื่อประเมินผลในเบื้องต้น ในประเด็นเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ หลังจากนั้นจึงมีการการปรับปรุงแก้ไข ทั้งด้านภาพและเสียงให้มีความสมบูรณ์ก่อนการเผยแพร่

ขั้นตอนที่ 4 ขั้นการเผยแพร่ผลงาน (Distribution)

ผู้วิจัยได้เผยแพร่สื่อวิดีโอดังกล่าว ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้แก่ กลุ่มไลน์ (Line) “พุดมพลังลำปาง” และกลุ่มเฟซบุ๊ก (Face book) “พุดมพลังลำปาง” และผ่านทางเว็บไซต์ พุดมพลังลำปาง ทาง <http://it.nation.ac.th/activeaginglp>

ขั้นตอนการผลิตเว็บไซต์ พุดพลังลำปาง <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/>

1) การติดต่อแอดมินของทางมหาวิทยาลัยเนชั่น เพื่อขออนุญาตใช้งานพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูล ที่ <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/>

2) ติดตั้งโปรแกรม cms wordpress เพื่อสร้างและบริหารจัดการเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต

3) เข้าสู่ระบบ login เพื่อเข้าไปดูและระบบ สร้างและบริหารจัดการเนื้อหา

4) ออกแบบเว็บไซต์ ให้มีความสะดวกในการสืบค้นและมีความสวยงาม

5) ปรับแต่งหน้าเว็บไซต์ให้ดูสวยงาม

6) การสร้างและบรรจุเนื้อหา และการจัดหมวดหมู่เนื้อหาให้สะดวกต่อการสืบค้นบนเว็บไซต์

7) อัปโหลด (Up load) เนื้อหา ข้อความ ภาพ และวิดีโอตามหมวดหมู่ บนพื้นที่ที่ได้เตรียมไว้แล้ว ที่ <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/>

8) ปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหา กิจกรรม ภาพ วิดีโอ และบทความเพื่อให้เว็บไซต์มีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

เว็บไซต์ “พุดพลังลำปาง” สามารถเข้าถึงได้ที่ <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/> ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้สูงอายุทั้งในจังหวัดลำปางและทั่วประเทศ ได้แก่ ด้านสุขภาพ การท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมเพื่อสังคม เทคโนโลยีผู้สูงอายุ สิทธิและสวัสดิการ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ รวมถึงแหล่งรวมลิงค์ (Link) ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ และการถาม/ตอบด้านต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุอื่นๆ อีกด้วย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ขอบเขตการวิจัยเชิงปริมาณ (ดำเนินการร่วมกับโครงการหลัก) ได้แก่

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้ที่มีอายุ 60-70 ปีทั้งชายและหญิงในจังหวัดลำปาง มีจำนวนทั้งสิ้น 110,421 คน (ศูนย์พัฒนาการจัดสวัสดิการสังคมผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง, ปรับปรุงเมื่อ 15 พฤษภาคม 2559) ประกอบด้วย

1.1 กลุ่มที่เข้ารับการตรวจสุขภาพ จำนวน 52,216 คน

1.2 กลุ่มที่ไม่เข้ารับการตรวจสุขภาพ จำนวน 47,826 คน

1.3 กลุ่มที่ไม่ทราบสาเหตุ จำนวน 10,379 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกโดยไม่ใช้ความน่าจะเป็น เป็น

การเลือกแบบเจาะจง โดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยจากประชากรกลุ่มที่เข้ารับการตรวจสุขภาพ ที่เป็นผู้ที่มีอายุ 60-70 ปีทั้งชายและหญิง ทั้ง 13 อำเภอในจังหวัดลำปาง อำเภอละ 50 คน รวมทั้งสิ้น 650 คน

ขอบเขตการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่

(1) ผู้สูงอายุที่เป็นอาสาสมัครและได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนจาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 24 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน เพื่อเข้าร่วมกิจกรรมอบรมการใช้/ผลิตสื่อสังคมออนไลน์ (Social media)/การเข้าถึงเว็บไซต์ในการสืบค้นข้อมูล เพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง โดยเก็บข้อมูลจากการลงมือปฏิบัติจริง และร่วมระดมความคิดเห็น

(2) ลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลติดตามผลสัมฤทธิ์จากการฝึกอบรม จากผู้สูงอายุที่ร่วมกิจกรรมฝึกอบรม ในข้อ (1) โดยการคัดเลือกตัวแทนจาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน ทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ประกอบด้วย

1. แบบสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
2. แบบสำรวจความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรม เรื่อง การใช้เฟซบุ๊ก (Face book) และไลน์ (Line) เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
3. แบบสำรวจเพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากการฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
4. แบบสำรวจความคิดเห็น ติดตาม และสรุปผลการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ที่ได้จากแบบสอบถาม ใช้การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อบรรยายข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ค่าสถิติที่ใช้ ได้แก่ ความถี่ จำนวน ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ ที่ได้จากการระดมความคิดเห็น ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นำเสนอเป็นคำบรรยาย

บทที่ 4

ผลการศึกษา

ในการนำเสนอผลการศึกษาในบทนี้ เป็นการนำเสนอผลที่ต่อเนื่องกับผลที่ได้นำเสนอไปแล้วในบทที่ 4 ของโครงการหลักเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง ซึ่งผลการศึกษาที่ต่อเนื่องดังกล่าวของโครงการเรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ผู้วิจัยขอเสนอผลการศึกษา ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. การสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
2. การสำรวจความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสาร และการเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล ของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
3. ผลจากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลติดตามผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสาร และการเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล ของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง
4. กระบวนการผลิตสื่อคลิปวิดีโอคำว/จ้อย ภายใต้แนวความคิด “ความสุขของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง”
5. กระบวนการผลิตเว็บไซต์ พุดพลังลำปาง <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/>
6. ผลจากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามและสรุปผลการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

1. ผลการสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

- 1) ประเด็นความต้องการจำเป็นของสื่อเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

1.1 พฤติกรรมด้านการบริโภคสื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุ แสดงไว้ดังตารางที่ 4.1

ข้อที่	รายการ	ผลการวิเคราะห์		
		$\bar{X}$	S.D.	การแปลผล
1	การเปิดรับสื่อโทรทัศน์	4.14	1.16	มาก
2	การเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียง	3.55	1.39	มาก
3	การเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์เช่น หนังสือพิมพ์ นิตยสาร วารสาร	2.60	1.38	ปานกลาง
4	การเปิดรับสื่อกิจกรรม เช่น งานแฟร์แสดงสินค้า งานนิทรรศการ	1.99	1.28	น้อย
5	การเปิดรับสื่อบุคคลเช่นญาติ เพื่อน เพื่อนบ้าน คนรู้จัก กลุ่มสมาชิก	3.43	1.26	ปานกลาง
6	การเปิดรับสื่อออนไลน์ เช่น อินเทอร์เน็ต เพจบุ๊กไลน์ทวิตเตอร์	1.59	1.07	น้อย

ตารางที่ 4.1 แสดงพฤติกรรมการบริโภคสื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุ

จากตารางที่ 4.1 ด้านพฤติกรรมกรรมการบริโภคสื่อเพื่อเสริมพหุพลังของผู้สูงอายุ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 4.14$) การเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียง อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.55$) และการเปิดรับสื่อบุคคล เช่น ญาติ เพื่อน เพื่อนบ้าน คนรู้จัก และกลุ่มสมาชิก อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.43$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การเปิดรับสื่อออนไลน์ เช่น อินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 1.59$)

1.2) พฤติกรรมด้านปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริโภคสื่อออนไลน์ แสดงไว้ดังตารางที่ 4.2

ข้อที่	รายการ	ผลการวิเคราะห์		
		$\bar{X}$	SD.	การแปลผล
1	สิ่งแวดล้อมไม่เอื้อต่อการบริโภค	3.41	1.42	ปานกลาง
2	ทรัพยากรไม่เอื้อต่อการบริโภค	3.41	1.39	ปานกลาง
3	มีความวิตกกังวลต่อเทคโนโลยี	3.38	1.41	ปานกลาง
4	สภาพร่างกายไม่เอื้ออำนวย	3.38	1.41	ปานกลาง
5	ขาดประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี	3.64	1.50	มาก

ตารางที่ 4.2 พฤติกรรมด้านปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริโภคสื่อออนไลน์

จากตารางที่ 4.2 พฤติกรรมด้านปัจจัยที่เป็นอุปสรรคต่อการบริโภคสื่อออนไลน์ เช่น อินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ ขาดประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี อยู่ในระดับ มาก ($\bar{X} = 3.64$) สิ่งแวดล้อมไม่เอื้อต่อการบริโภค อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) ทรัพยากรไม่เอื้อต่อการบริโภค อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.41$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ มีความวิตกกังวลต่อเทคโนโลยี อยู่ในระดับ ปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$)

1.3) พฤติกรรมด้านการบริโภคสื่อเพื่อเสริมพหุพลังของผู้สูงอายุ แสดงไว้ดังตารางที่ 4.3

ข้อที่	รายการ	ผลการวิเคราะห์		
		$\bar{X}$	SD.	การแปลผล
1	ความสนุกสนานในการใช้	1.96	1.25	น้อย
2	มีเพื่อนจำนวนมาก	1.99	1.26	น้อย
3	แสดงให้เห็นว่าตนเองมีคุณค่า	2.01	1.24	น้อย
4	เป็นที่ยอมรับจากบุคคลรอบข้าง	2.05	1.28	น้อย
5	มีเหตุการณ์สำคัญในชีวิตที่ต้องการเผยแพร่ให้บุคคลอื่นรับทราบ	1.96	1.22	น้อย

ตารางที่ 4.3 พฤติกรรมด้านประโยชน์ที่มีต่อการบริโภคสื่อออนไลน์ ของผู้สูงอายุ

ตารางที่ 4.3 ด้านประโยชน์ที่มีต่อการบริโภคสื่อออนไลน์ เช่น อินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊กไลน์ทวิตเตอร์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ เป็นที่ยอมรับจากบุคคลรอบข้าง อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.05$) แสดงให้เห็นว่าตนเองมีคุณค่า อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 2.01$) มีเพื่อนจำนวนมาก อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 1.99$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ ความสนุกสนานในการใช้ และมีเหตุการณ์สำคัญในชีวิตที่ต้องการเผยแพร่ให้บุคคลอื่นรับทราบ อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 1.96$)

1.4) ความต้องการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง แสดงไว้ดังตารางที่ 4.4

ข้อที่	รายการ	ผลการวิเคราะห์		
		$\bar{X}$	SD.	การแปลผล
1	การเล่นเกมออนไลน์	1.40	0.84	น้อยที่สุด
2	การโพสต์แสดงรูปภาพในลักษณะต่างๆ	1.50	0.91	น้อยที่สุด
3	การโพสต์แสดงข้อความ/บทความ	1.53	0.95	น้อย
4	การโพสต์แสดงวิดีโอ	1.44	0.87	น้อยที่สุด

ตารางที่ 4.4 ด้านความต้องการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์

จากตารางที่ 4.4 ด้านความต้องการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ย 3 ลำดับแรก ได้แก่ การโพสต์แสดงข้อความ/บทความ อยู่ในระดับ น้อย ($\bar{X} = 1.53$) การโพสต์แสดงรูปภาพในลักษณะต่างๆ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.50$) การโพสต์แสดงวิดีโอ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.44$) และข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้าย คือ การเล่นเกมออนไลน์ อยู่ในระดับ น้อยที่สุด ($\bar{X} = 1.40$)

ภาพที่ 4.1 แสดงบรรยากาศการสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสาร

ภาพที่ 4.2 แสดงบรรยากาศการสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสาร

ภาพที่ 4.3 แสดงบรรยากาศการสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสาร

2. ผลการสำรวจความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสาร และการเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล ของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

จากการเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่เป็นอาสาสมัครและได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนจาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 24 คน กลุ่มตัวอย่างที่ร่วมการฝึกอบรมเรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง รวมทั้งสิ้น 120 คน พบว่า

ด้านที่อยู่อาศัย ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตอำเภอเมืองมีจำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 23.33 อำเภอเกาะคา จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 16.67 อำเภอห้างฉัตร จำนวน 24 คน คิดเป็นร้อยละ 20 อำเภอแม่ทะ จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 20.83 และอำเภอแม่เมาะ จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 19.16

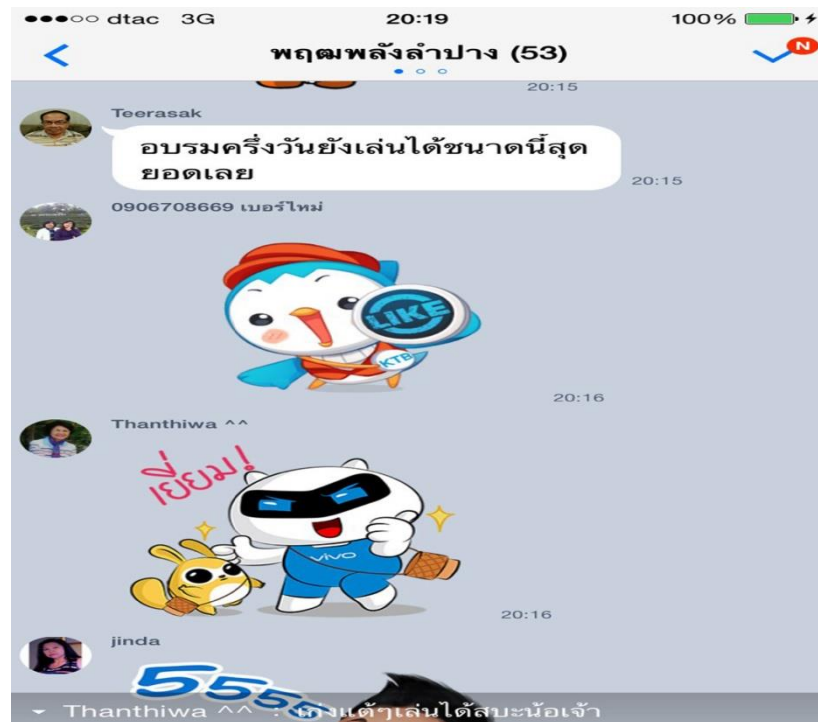
ด้านอายุ ผู้สูงอายุที่มีอายุระหว่าง 60-70 ปีมีจำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 56.67 อายุระหว่าง 70-80 ปี จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 อายุระหว่าง 80-90 ปี จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 5.83

ด้านมีความพึงพอใจในการฝึกอบรมครั้งนี้ ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับ มาก จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50 ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับ ปานกลาง จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 33.33 ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจในระดับ น้อย จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 4.16

ด้านความพึงพอใจในเนื้อหาการฝึกอบรม ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจเรื่อง เทคนิคการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) เพื่อการสื่อสาร จำนวน 15 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจเรื่อง เทคนิคการใช้ไลน์ (LINE) เพื่อการสื่อสาร จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 25 และผู้สูงอายุมีความพึงพอใจทั้งสองเรื่อง จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 62.50

ด้านการนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ ผู้สูงอายุจะใช้ประโยชน์เพื่อโพสต์สื่อสารข้อความในกลุ่มเฟซบุ๊กและกลุ่มไลน์ “พุดตพลั่งลำปาง” จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 40.83 ผู้สูงอายุจะสมัครเข้ากลุ่มเฟซบุ๊กและกลุ่มไลน์ “พุดตพลั่งลำปาง” จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 32.50 ผู้สูงอายุจะเชิญชวนเพื่อนและคนรู้จักเข้ากลุ่มเฟซบุ๊กและกลุ่มไลน์ “พุดตพลั่งลำปาง” จำนวน 51 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 ผู้สูงอายุตั้งใจจะซื้อโทรศัพท์ประเภทสมาร์ทโฟนเครื่องใหม่เพื่อใช้โพสต์สื่อสารในกลุ่มเฟซบุ๊กและกลุ่มไลน์ จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 25.83 ผู้สูงอายุไม่ระบุความคิดเห็น จำนวน 14 คน คิดเป็นร้อยละ 11.66

ด้านความคิดเห็นต่อการจัดการฝึกอบรมครั้งต่อไป ผู้สูงอายุมีความต้องการการฝึกอบรมในหัวข้อเดิมแต่เพิ่มเติมรายละเอียดให้มากขึ้น จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 69.16 ผู้สูงอายุมีความต้องการการฝึกอบรมในหัวข้ออื่นๆ (เรื่องเกี่ยวกับสุขภาพ คำสอนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เรื่องที่ผู้สูงอายุควรสนใจ เช่น อาหาร สุขอนามัย) จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 30.83

ภาพที่ 4.4 แสดงกลุ่มไลน์ “พุดพลังลำปาง”

ภาพที่ 4.5 แสดงบรรยากาศในการฝึกอบรม

ภาพที่ 4.6 แสดงบรรยากาศในการฝึกอบรม

3. ผลจากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลติดตามผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสาร และการเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล ของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

จากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลติดตามผลสัมฤทธิ์จากการฝึกอบรม โดยเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่ร่วมกิจกรรมฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง และการเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล โดยคัดเลือกตัวแทนผู้สูงอายุจาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน ผลสรุปพบว่า กลุ่มไลน์ “พุดผดล้งลำปาง” มีความนิยมใช้ในการสื่อสารระหว่างกลุ่มมากกว่ากลุ่มเฟซบุ๊ก “พุดผดล้งลำปาง” เนื่องจากใช้ง่าย สะดวก ผู้สูงอายุมีความคุ้นเคย สามารถโต้ตอบได้ทันที เนื้อหาที่สื่อสารกันที่มีความถี่สูง ได้แก่ การอวยพร ธรรมะสอนใจ การนัดหมายกิจกรรม การดูแลสุขภาพ อาหาร และการออกกำลังกาย นอกจากนี้ ยังแสดงความคิดเห็นและต้องการให้มีการเผยแพร่สาระความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ในรูปแบบของสื่อพื้นบ้านล้านนา เช่น คำว่ ซอ และจ้อย เนื่องจากฟังง่าย เข้าใจง่ายและลึกซึ้ง เพลิดเพลิน และต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมเดิมไม่ให้สูญหาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ผลจากการติดตามการใช้สื่อเพื่อเสริมพุดผดล้งผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง อำเภอเกาะคา จำนวน 5 คน ได้แก่ นายอุ้นเรือน สิงห์น้อย นางสมศักดิ์ ช่วยบำรุง นางพิกุล บุญอินมา นางบุญศิริ จระณะวัตร และ ด.ต.ไพศาล เวียงหก

ได้ข้อมูลสรุปดังนี้

หลังจากที่มีการฝึกอบรม การใช้สื่อเพื่อเสริมพุดผดล้งผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ผู้สูงอายุทุกท่านในกลุ่มตัวอย่างนี้ได้เข้าใช้สื่อไลน์ (Line) เป็นอันดับต้นๆ เพื่อเป็นตัวเชื่อมในการกระจายข้อมูลของผู้สูงอายุให้กลุ่มผู้สูงอายุที่อยู่ต่างอำเภออื่นๆ ให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของอำเภอตนเองได้ง่ายขึ้น บางครั้งการใช้ไลน์ (Line) ทำให้สามารถติดต่อหัวหน้าชุมชนได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้นอีก ส่วนมากข้อมูลที่ส่งให้สมาชิกในกลุ่มได้ทราบจะเป็นเรื่อง โฆษณาและการออกกำลังกายที่เหมาะสมกับวัย การสังเกตอาการตนเองเมื่อรู้สึกไม่สบาย หรือเจ็บป่วย การรับประทานยาอย่างถูกวิธี รวมทั้ง การเก็บรักษายาและการสังเกตเมื่อยาหมดอายุ หรือเสื่อมคุณภาพ การระมัดระวังป้องกันการเกิดอุบัติเหตุ เป็นต้น อีกทั้งยังพบว่าผู้สูงอายุท่านหนึ่งชื่อ นางพิกุล อินมา ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญทางด้านการจ้อย ได้เสนอแนวทางการให้ข้อมูลข่าวสารต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ ทำให้ผู้สูงอายุมีวิธีผ่อนคลายตัวเอง ทำให้เกิดความปิติสุขต่อตัวเอง ด้วยการจ้อย ซึ่งจะเป็นการให้ข้อมูลที่ผู้สูงอายุชื่นชอบ เพราะการจ้อยถือเป็นสื่อพื้นบ้านทางภาคเหนือที่สมควรได้รับการอนุรักษ์สืบสานให้คงไว้ การจ้อยเป็นวัฒนธรรมอีกประเภทหนึ่งที่คนเมือง (คนภาคเหนือ) ให้การยอมรับและเป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นง่าย มีจังหวะ ผู้สูงอายุจะเกิดความสนุกสนานในขณะที่เดียวกันก็จะได้ประโยชน์ ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสาร จากการจ้อยไปด้วย

2. ผลจากการติดตามการใช้สื่อเพื่อเสริมพุดผดล้งผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง อำเภอเมือง จำนวน 5 คน ได้แก่ นางปัญฑารีย์ ปวิณเสถียร นางยุพาพรรณ นาคปานเสือ นางสมพร เจริญยิ่ง นางพิสมัย กนกวัฒนา และนางศรีนวล เอมะสุวรรณ

ได้ข้อมูลสรุปดังนี้

หลังจากที่มีการอบรมหลักสูตรการใช้สื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ผู้สูงอายุทุกท่านในกลุ่มตัวอย่างนี้ได้เข้าใช้สื่อประเภทไลน์ (Line) ในการแจ้งข้อมูล ข่าวสาร ที่เป็นปัจจุบัน มีการบอกต่อกันในกลุ่มถึงการรับรู้ถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ช่องทางพิเศษที่จะอำนวยความสะดวกและรวดเร็ว เมื่อไปรับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลของรัฐ การมีกองทุนผู้สูงอายุที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อ ได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูก แสวงหาประโยชน์อย่างผิดกฎหมาย ถูกทอดทิ้ง รวม ถึงการให้ความช่วยเหลือให้กู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนใน การประกอบอาชีพ ฯลฯ

ผู้สูงอายุกลุ่มอำเภอเมืองนี้ เป็นกลุ่มที่มีความคล่องในการใช้สื่อออนไลน์ประเภทไลน์ (Line) ในการสื่อสารมากพอสมควรจากการอบรมครั้งที่ผ่านมา ผู้สูงอายุค่อนข้างให้ความสนใจกับสื่อไลน์ (Line) มากเป็นพิเศษเพราะเป็นสื่อที่ใกล้ตัว และเข้าถึงง่าย สามารถที่จะถ่ายทอด บอกต่อ อธิบายให้ผู้สูงอายุท่านอื่นได้ฝึกปฏิบัติใช้ไลน์ (Line) ได้ทันที กลุ่มตัวอย่างจึงขอเสนอให้ทางผู้วิจัยจัดโครงการอบรมเรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพิ่มขึ้นอีกแต่ขอเน้นทางด้านการใช้สื่อประเภทเฟซบุ๊ก (Face book) เพื่อเป็นอีกแนวทางหนึ่งในการเลือกใช้สื่อออนไลน์ในการประชาสัมพันธ์ ส่งข้อมูล ข่าวสารต่างได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

3. ผลจากการติดตามการใช้สื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง อำเภอแม่เมะ จำนวน 5 คน ได้แก่ นายขวลิต เถาเปียง นางปิยนตร บุญเรือง นางบุญปิ่น สายนวงศ์ นางฟอง อินยาศรี และนายพรหมมินทร์ วงศ์เรียน

ได้ข้อมูลสรุปดังนี้

หลังจากที่มีการอบรมหลักสูตรการใช้สื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ผู้สูงอายุทุกท่านในกลุ่มตัวอย่างนี้ได้เข้าใช้สื่อประเภทไลน์ (Line) เป็นบางส่วนเนื่องจากขาดประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี มีความวิตกกังวลต่อเทคโนโลยี แต่จะรับทราบข้อมูลข่าวสารจากหัวหน้ากลุ่มที่สามารถใช้ไลน์ (Line) ในการรับ-ส่งข้อมูลข่าวสาร แล้วนำมาบอกต่อให้ผู้สูงอายุท่านอื่นๆได้ทราบโดยก็มีการให้ผู้สูงอายุได้ดูจากตัวโทรศัพท์ที่ใช้ไลน์ (Line) ในการให้ข้อมูลเลยทันทีและผลที่ออกมาพบว่าผู้สูงอายุส่วนมากที่ไม่กล้าเล่นไลน์ (Line) จะสามารถรับสื่อจากไลน์ (Line) ได้ดีด้วยการดูรูปภาพ มีการเคลื่อนไหว มีเสียง มีจังหวะ และยังถ้าเป็นการสื่อสารที่เป็นภาษาเมือง หรือ ภาษาท้องถิ่นของตัวเอง จะยิ่งชอบและรับสื่อได้อย่างรวดเร็ว

4. ผลจากการติดตามการใช้สื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง อำเภอแม่เมะ จำนวน 5 คน ได้แก่ นายธนศักดิ์ ศรีสว่าง นางสงกรานต์ เวียงอินทร์ นางรุ่งนภา วงศ์เปี้ย นางสาวราย เมฆจันทร์สม และนางसानิตย์ วงศ์สุวรรณ

ได้ข้อมูลสรุปดังนี้

หลังจากที่มีการอบรมหลักสูตรการใช้สื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ผู้สูงอายุทุกท่านในกลุ่มตัวอย่างนี้ได้เข้าใช้สื่อประเภทไลน์ (Line) เป็นอันดับต้นๆ รองลงมาก็จะเป็นเฟซบุ๊ก (Face book) ส่วนมากจะใช้เพื่อเป็นตัวเชื่อมในการกระจายข้อมูลข่าวสารจากหน่วยงานของตนซึ่ง

ข้อมูลนั้น มีส่วนที่เกี่ยวข้องและเป็นประโยชน์กับผู้สูงอายุทุกท่าน จึงใช้สื่อทั้งสองประเภทในการสื่อสารระหว่างกัน

5. ผลจากการติดตามการใช้สื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง อำเภอห้างฉัตร จำนวน 5 คน ได้แก่ นายปรีชา จันทนา นายบุญชู หนองวงศ์ นางกิ่งแก้ว ฮาวคำฟู นางสาวบัวคำ ฉัตรปัฐ และนางจันทร์สม ปันทนา

ได้ข้อมูลสรุปดังนี้

หลังจากที่มีการอบรมหลักสูตรการใช้สื่อเพื่อเสริมพหุพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง และการเข้าถึงเว็บไซต์เพื่อสืบค้นข้อมูล ผู้สูงอายุทุกท่านในกลุ่มตัวอย่างนี้ได้เข้าใช้สื่อประเภทไลน์ (Line) หรือ เฟซบุ๊ก (Face book) ค่อนข้างน้อยมากเนื่องจากยังไม่มีโทรศัพท์ประเภทสมาร์ทโฟนและมีความวิตกกังวลต่อเทคโนโลยี แต่ก็มีผู้นำกลุ่มบางท่านที่สามารถใช้สื่อออนไลน์ได้บ้าง ก็จะมีการรับข้อมูลข่าวสารจากกลุ่มผู้สูงอายุต่างอำเภอ แล้วนำมาสื่อสารบอกต่อให้กลุ่มผู้สูงอายุในอำเภอได้รับทราบข้อมูลนั้น

4. กระบวนการผลิตสื่อคลิปวิดีโอคำว/จ้อย ภายใต้แนวความคิด “ความสุขของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง”

ผู้วิจัยดำเนินการผลิตสื่อวิดีโอคำว/จ้อย โดยใช้แนวทางการผลิตตามคู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual) กระบวนการผลิตสื่อวิดีโอคำว/จ้อย เพื่อการประชาสัมพันธ์ของกองเกษตรสาธิตพิเศษ กองเกษตรสาธิตพิเศษ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นแนวทางที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ขั้นตอนก่อนการผลิตสื่อวิดีโอคำว/จ้อย (Pre Production)

1.1 ขั้นเตรียมข้อมูล การกำหนดหรือวางเค้าโครงเรื่อง

1.1.1 คณะผู้วิจัยได้ทำการศึกษาผลการศึกษา เรื่อง รูปแบบหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพชีวิต และรูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งพบว่า ความสุขของผู้สูงอายุ ได้แก่ การมีสุขภาพดีทั้งกายใจ การเป็นที่พึ่งลูกหลานได้ในทุกด้าน การมีโอกาสได้ทำบุญทำทานเป็นนิจ การได้สานต่อกิจภูมิปัญญา มีจิตอาสาเพื่อชุมชน มีความชื่นชมคุณค่าแห่งตน มีลูกหลานเคารพและดูแล มีความทันสมัย เป็นผู้ร่วมสมัย และการได้ปล่อยวางได้ด้วยใจที่อิมบุญ สามารถเป็นผู้สูงอายุที่มีพหุพลังได้ จึงนำมาเป็นแนวความคิดหลักเพื่อผลิตสื่อวิดีโอคำว/จ้อยเพื่อเผยแพร่ต่อไป

1.1.2 คณะผู้วิจัยได้ประสานงานกับคุณแม่พรทิพย์ สิงห์ตะ ชมรมผู้สูงอายุบ้านม่อนเขาแก้ว ตำบลพิชัย ซึ่งเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการแต่งคำคำวและจ้อย เพื่อเขียนบทสคริปต์ภายใต้แนวความคิดหลัก ความสุขของผู้สูงอายุ จำนวน 7 ตอน

1.1.3 คณะผู้วิจัยได้ประสานงานกับคุณแม่พิกุล บุญอินมา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ผู้เชี่ยวชาญและมีผลงานด้านการคำวและจ้อย เพื่อนัดหมายวัน เวลา รวมถึงการซักซ้อมจังหวะในการคำวและจ้อยก่อนการถ่ายทำ

1.2 ขั้นตอนการประสานงาน ได้แก่ การประสานงานกับทีมงานกองถ่ายทำ การจัดเตรียมสถานที่ถ่ายทำ การประชุมวางแผนการผลิต เป็นต้น

1.3 ขั้นตอนการจัดเตรียมวัสดุ อุปกรณ์การถ่ายทำ กล้องบันทึกภาพ อุปกรณ์การบันทึกเสียง อุปกรณ์ประกอบฉาก อุปกรณ์แสง การเตรียมตัวผู้กำกับรายการ ผู้ร่วมรายการ และทีมงานทุกฝ่าย

2. ขั้นตอนการผลิตสื่อวีดิทัศน์ (Production)

2.1 ขั้นตอนการนัดหมายผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้แก่ ผู้กำกับรายการ ผู้ร่วมรายการ ทีมงาน กล้อง เสียง แสง สถานที่ อุปกรณ์ประกอบฉาก

2.2 ขั้นตอนการดำเนินการถ่ายทำตามบทสคริปต์ที่ทีมงานผู้ผลิต โดย ผู้กำกับ ช่างภาพ และทีมงานจะทำการบันทึกเทปโทรทัศน์ รวมทั้งการบันทึกเสียง ตามที่กำหนดไว้ในสคริปต์ โดยจะบันทึกภาพและเสียงไว้ตอนละ 2-3 เทค สำรองไว้เพื่อใช้ในการตัดต่อในขั้นตอนต่อไป รวมการถ่ายทำทั้งสิ้น 14 ตอน โดยแบ่งเป็น ค่าว จำนวน 7 ตอน และจ้อย จำนวน 7 ตอน

2.3 ขั้นตอนการถ่ายทำภาพและเสียงบรรยากาศทั่วไปสำรองไว้สำรองไว้เพื่อใช้ในการตัดต่อในขั้นตอนต่อไป โดยบันทึกภาพเพิ่มเติมเฉพาะมุมเพื่อใช้ในการขยายความ (Insert) เพื่อให้ผู้ชมได้เห็นและเข้าใจรายละเอียดมากยิ่งขึ้น

ภาพที่ 4.7 แสดงกระบวนการถ่ายทำสื่อวีดิทัศน์

3. ขั้นตอนหลังการผลิตสื่อวีดิทัศน์ (Post Production)

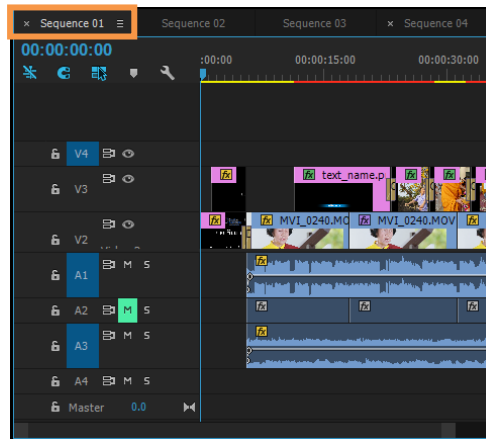
3.1 ขั้นตอนการตัดต่อ เรียบเรียงภาพและเสียงเข้าไว้ด้วยกันตามสคริปต์หรือเนื้อหาของเรื่อง โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Adobe Premier ซึ่งเป็นแรกรแกรมสำหรับการตัดต่อโดยเฉพาะ การทำงานไม่สลับซับซ้อน และสามารถสร้างผลงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.2 ขั้นตอนการใส่กราฟิกและเทคนิคพิเศษต่างๆ การแต่งภาพการย้อมสี การเชื่อมต่อภาพ/ฉาก โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ Adobe Premier

3.3 ขั้นตอนการนำดนตรีมาประกอบเรื่องราวเพื่อเพิ่มอารมณ์ในการรับชมยิ่งขึ้น

3.4 ขั้นตอนสุดท้าย เป็นขั้นตอน Export ไฟล์วิดีโอ ดำเนินการดังนี้

3.4.1 เลือก sequence ที่จะ export

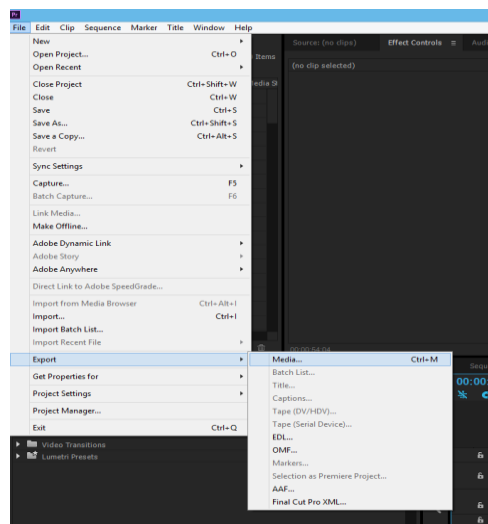

ภาพที่ 4.8 แสดงแสดงขั้นตอนการตัดต่อสื่อวิดีโอทัศน์

3.4.2 เลือก File > Export > Media และตั้งค่า Format เป็น H.264

preset เป็น HD 720p 25

เลือก Output Name ตั้งชื่อไฟล์ และที่จัดเก็บปลายทาง

ภาพที่ 4.9 แสดงแสดงขั้นตอนการตัดต่อสื่อวิดีโอทัศน์

3.4.3 เลือก Export

3.5 ขั้นตอนการทดสอบ โดยจัดฉายให้แก่กลุ่มผู้สูงอายุ ซึ่งเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการผลิตสื่อวิดีโอทัศน์ และประชาชนทั่วไป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินผลในเบื้องต้น

ในประเด็นเพื่อให้ตรงกับวัตถุประสงค์ หลังจากนั้นจึงมีการการปรับปรุงแก้ไข ทั้งด้านภาพและเสียงให้มีความสมบูรณ์ก่อนการเผยแพร่

ภาพที่ 4.10 แสดงแสดงขั้นตอนการตัดต่อสื่อวิทัศน์

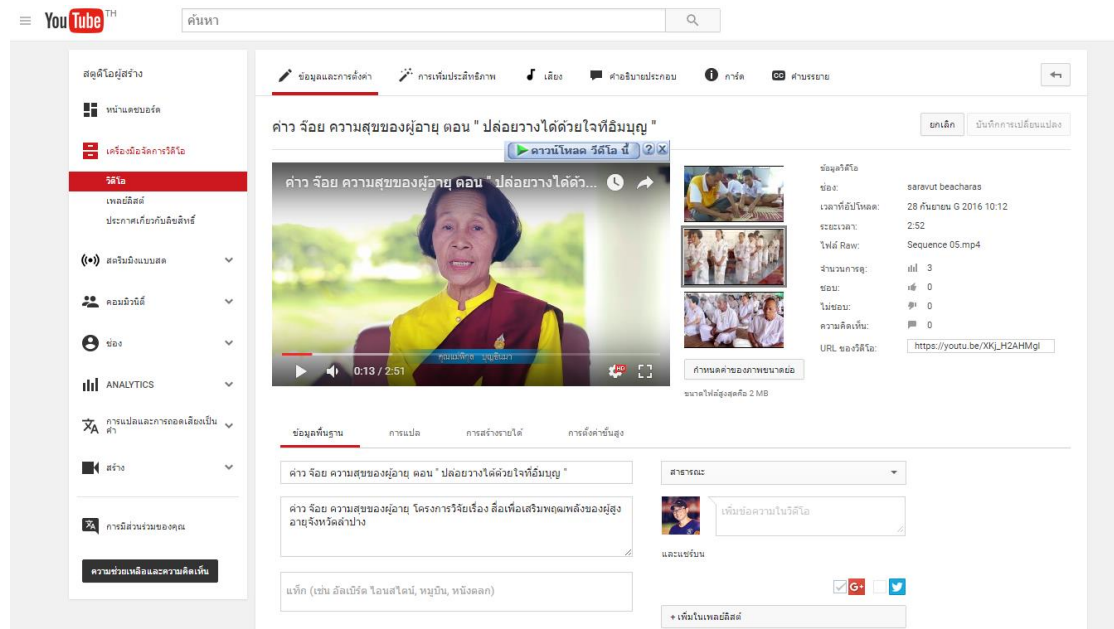
ภาพที่ 4.11 แสดงขั้นตอนการตัดต่อสื่อวิทัศน์

4. ขั้นตอนการเผยแพร่ผลงาน (Presentation)

หลังจากการผลิตสื่อวิทัศน์คำว/จ้อย ภายใต้แนวความคิด “ความสุขของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง” เสร็จสิ้นแล้วทั้ง 14 ตอน โดยแบ่งเป็น คำว จำนวน 7 ตอน และจ้อย จำนวน 7 ตอน คณะผู้วิจัยจึงได้เผยแพร่สื่อวิทัศน์ดังกล่าว ดังนี้

4.1 เผยแพร่ผลงานผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้แก่ กลุ่มไลน์ (Line) “พฤตพลังลำปาง” และกลุ่มเฟซบุ๊ก (Face book) “พฤตพลังลำปาง”

4.2 เผยแพร่ผลงานผ่านทางเว็บไซต์ พฤตพลังลำปาง ทาง <http://it.nation.ac.th/activeaginglp>

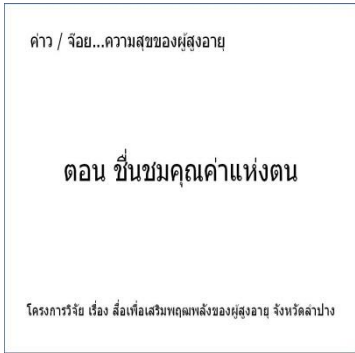

ภาพที่ 4.12 แสดงการเผยแพร่ผลงานผ่านทางเว็บไซต์ พุดมพลังลำปาง

บทสื่อดีวีดี (Video Script)

เรื่อง	ความสุขของผู้สูงอายุ จำนวน 7 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 ชื่นชมคุณค่าแห่งตน ตอนที่ 2 ทำบุญทำทานเป็นนิจ ตอนที่ 3 จิตอาสาเพื่อชุมชน ตอนที่ 4 สุขภาพดีทั้งกายใจ ตอนที่ 5 ปล่อยวางได้ด้วยใจที่อภัย ตอนที่ 6 สานต่อกิจภูมิปัญญา ลูกหลานพร้อม น้อมเคารพและดูแล ตอนที่ 7 เป็นที่พึ่งลูกหลานได้ในทุกด้าน ทนกระแสเป็นผู้อยู่ร่วมสมัย
แต่งโดย	คุณแม่พรทิพย์ สิงห์ตะ ชมรมผู้สูงอายุบ้านม่อนเขาแก้ว ตำบลพิชัย
คำว/จ้อยโดย	คุณแม่พิกุล บุญอินมา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
ความยาว	ตอนละ 1 นาที
บันทึก	เอื้อนแบบคำว จำนวน 7 ตอน และร้องแบบจ้อย จำนวน 7 ตอน รวมทั้งสิ้น 14 ตอน
ผลิตโดย	คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น
สนับสนุนโดย	โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

เรื่อง ความสุขของผู้สูงอายุ ตอนที่ 1 ขึ้นชมคุณค่าแห่งตน
 แต่ง พรทิพย์ สิงห์ตะ ชมรมผู้สูงอายุบ้านม่อนเขาแก้ว
 คำ/จ้อย พิกุล บุญอินมา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
 ผลิตโดย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น
 สนับสนุนโดย โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ลำดับ	ภาพ	เสียง
1		บรรเลงสละล้อ ซอ ซึง Fade in แล้ว Fade under จนจบ
2	ภาพคุณแม่พิกุลคำว/จ้อย LS / MS ตัดสลับกับภาพกิจกรรมผู้สูงอายุ	ดัชนีมวลกาย ยิ่งอายุมนุษย์ ผู้สูงอายุที่พึงพอใจ ดึงยึงติ่งจาย มื้ออยู่เก่าด้าน สุขภาพดี ลูกหลานอวดอ้าง ทำบุญกินตานเป็นนิจ มีภูมิปัญญา อาสาร่วมคิด มีจิตร่วมสร้างฮอมตาน ภูมิปัญญานั้น ถ่ายทอดสืบสาน ไว้เป็นแนวทาง เป็นสารค่าสร้อย เขียนเป็นร้อยกรอง ทำนองเป็นถ้อย ขอเจริญฟังกอย แต่เก่า ชีวิตของคนเวียนแต่เล่า ชราล่องเข้าวัยทอง มีบางพ่องนั้น ผิวพรรณหม่นหมอง ลูกหลานประคอง ขึ้นกอง ล่องบ้าน บางคนนั้นหนา อู้จำปากด้าน ลูกหลานรำคาญหนึละ จ้มแช่มตึงวัน รำพันสะป๊ะ ไผปะเล่าอู้ ไวยวาย พ่องก็เชื่องช้า อู้ก้าตั้งต่าย คาบข้าวแลงกาย เปื้อหน่ายจ่มส้าน ลูกหลานอยู่โดย อยู่ดีในบ้าน เขาปอรำคาญ เปื้อแล้ว จักเขียนไปหลาย ปัญญาป่นัก ขอฝากความฮัก สู่ในอ้อมใจ กับผู้สูงวัย หื้อได้สุขไซ้ อายุวันเฒ่า สุขัง พลัง
3		End credit บรรเลงสละล้อ ซอ ซึง Fade out

เรื่อง ความสุขของผู้สูงอายุ ตอนที่ 2 ทำบุญทำทานเป็นนิจ
 แต่ง พรทิพย์ สิงห์ตะ ชมรมผู้สูงอายุบ้านม่อนเขาแก้ว
 คำว/จ้อย พิกุล บุญอินมา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
 ผลิตโดย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น
 สนับสนุนโดย โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ลำดับ	ภาพ	เสียง
1		บรรเลงสละลือ ขอ ซิ่ง Fade in แล้ว Fade under จนจบ
2	ภาพคุณแม่พิกุลคำว/จ้อย LS / MS ตัดสลับกับภาพกิจกรรมผู้สูงอายุ	ดัชนีมวลกาย ยิ่งจายมนุษย์ ผู้สูงอายุที่พึงพอใจ ดึงยึงดิงจาย มื้ออยู่เก่าด้าน สุขภาพดี ลูกหลานอวดอ้าง ทำบุญกินทานเป็นนิจ มีภูมิปัญญา อาสาร่วมคิด มีจิตร่วมสร้างฮอมตาน ภูมิปัญญานั้น ถ่ายทอดสืบสาน ไว้เป็นแนวทาง เป็นสารค่าวสร้อย เขียนเป็นร้อยกรอง ทำนองเป็นถ้อย ขอเจริญฟังกอย แต่เก่า เมื่อถึงวัยทอง เขาต้องเฟร็ดแพรว ทำใจมองแผ้ว งามดี เข้าหาธรรมะ เลิกละขัดสี สิ่งดีอัปรีดิ์ หื้อหนื่อยาใกล้ อักลูกอักหลาน วงศ์วานเหนือใต้ อู้จำทำไฉนวันเพราะ บ่ว่าหื้อไผ มีใจสงเคราะห์ สอดเสาะเร่งสร้างตางบุญ จักเขียนไปหลาย ปัญญาบ่รัก ขอฝากความฮัก สู่ในอ้อมใจ กับผู้สูงวัย หื้อได้สุขใจ อายุวัฒน สุขขัง พลัง
3		End credit บรรเลงสละลือ ขอ ซิ่ง Fade out

เรื่อง ความสุขของผู้สูงอายุ ตอนที่ 3 จิตอาสาเพื่อชุมชน
 แต่ง พรทิพย์ สิงห์ตะ ชมรมผู้สูงอายุนบ้านม่อนเขาแก้ว
 คำ/จ้อย พิกุล บุญอินมา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
 ผลิตโดย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น
 สนับสนุนโดย โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ลำดับ	ภาพ	เสียง
1		บรรเลงสละล้อ ซอ ซึง Fade in แล้ว Fade under จนจบ
2	ภาพคุณแม่พิกุลคำ/จ้อย LS / MS ตัดสลับกับภาพกิจกรรมผู้สูงอายุ	ดัชนีมวลก่าย ยิงฉายมนุษย์ ผู้สูงอายุที่พึงพอใจ ดึงยึงตึงฉาย มื้ออยู่เก่าด้าน สุขภาพดี ลูกหลานอวดอ้าง ทำบุญกัณฑ์เป็นนิจ มีภูมิปัญญา อาสาร่วมคิด มีจิตร่วมสร้างฮอมตาน ภูมิปัญญานั้น ถ่ายทอดสืบสาน ไว้เป็นแนวทาง เป็นสารค่าสร้อย เขียนเป็นร้อยกรอง ทำนองเป็นถ้อย ขอเจริญฟังกอย แต่เก่า ผ่านโลกมานัก จ่วยจึกอุดหนุน มีใจการุณ ก้าจุนไปหน้า ใจประสบการณ์ ยาวนานแก่กล้า หื้อถูกเวลาแต่ไซ้ พักผ่อนร่างกาย ผ่อนคลายเข้าไว้ อย่าหื้อเมื่อยไข้โรยรา ทุกวันค่าเจ้า อย่าเศร้าโศก้า จักจวนกันมา อยู่จำปากด้าน ปบป๊ะสังสรรค์ ปะกันตามบ้าน มีกานม้งานม่วนนี้ จักเขียนไปหลาย ปัญญาบ่รัก ขอฟากความฮัก สู่ในอ้อมใจ กับผู้สูงวัย หื้อได้สุขไซ้ อายุวันเฒ่า สุขัง พลัง
3		End credit บรรเลงสละล้อ ซอ ซึง Fade out

เรื่อง ความสุขของผู้สูงอายุ ตอนที่ 4 สุขภาพดีทั้งกายใจ
 แต่ง พรทิพย์ สิงห์ตะ ชมรมผู้สูงอายุนานม่อนเขาแก้ว
 คำ/จ้อย พิกุล บุญอินมา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
 ผลิตโดย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น
 สนับสนุนโดย โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ลำดับ	ภาพ	เสียง
1		บรรเลงสละลือ ซอ ซิ่ง Fade in แล้ว Fade under จนจบ
2	ภาพคุณแม่พิกุลคำว/จ้อย LS / MS ตัดสลับกับภาพกิจกรรมผู้สูงอายุ	ดัชนีมวลกาย ยิ่งอายุมนุษย์ ผู้สูงอายุที่พึงพอใจ ดึงยึงดิงจาย มื้ออยู่เก่าด้าน สุขภาพดี ลูกหลานอวดอ้าง ทำบุญกินตานเป็นนิจ มีภูมิปัญญา อาสาร่วมคิด มีจิตร่วมสร้างฮอมตาน ภูมิปัญญานั้น ถ่ายทอดสืบสาน ไว้เป็นแนวทาง เป็นสารค่าสร้อย เขียนเป็นร้อยกรอง ทำนองเป็นถ้อย ขอเจริญฟังกอย แต่เก่า ออกกำลังกาย หื้อมันศึกคัก ตามหลักถูกต้องอนามัย เพื่อหื้อแก่เจ้า ยึดอายุชัย คุณหมอบุญวิจัย เอาไว้อย่างอื้อ ถ้าหากคนเฮา กระปรี้กระเปร่า รับรองว่าดีเลิศล้ำ เรื่องเล่าบุรี หื้อหนีหลักป็น เป็นการเริ่มต้นดีงาม อบายมุข ก้องตึกขวางหนาม หื้อพยายาม ห้ามปรามลูกเต้า จักเขียนไปหลาย ปัญญาบ่หนัก ขอฝากความฮัก สู่ในอ้อมใจ กับผู้สูงวัย หื้อได้สุขไซ่ อายุวัฒโน สุขัง พลัง
3		End credit บรรเลงสละลือ ซอ ซิ่ง Fade out

เรื่อง	ความสุขของผู้สูงอายุ ตอนที่ 5 ปลอ่ยวางได้ด้วยใจที่อ่มบุญ
แต่ง	พรทิพย์ สิงห์ตะ ชมรมผู้สูงอายบ้านม่อนเขาแก้ว
คำว/จ้อย	พิกุล บุญอินมา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
ผลิตโดย	คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น
สนับสนุนโดย	โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพละพลังของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ลำดับ	ภาพ	เสียง
1	คำว / จ้อย...ความสุขของผู้สูงอายุ ตอน ปลอ่ยวางได้ด้วยใจที่อ่มบุญ โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพละพลังของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง	บรรเลงสละล่อ ซอ ซึ้ง Fade in แล้ว Fade under จนจบ
2	ภาพคุณแม่พิกุลคำว/จ้อย LS / MS ตัดสลับกับภาพกิจกรรมผู้สูงอายุ	ดัชนีมีวลกาย ยิงฉายมนุษย์ ผู้สูงอายุที่พึงพอใจ ดึงย้งดึงฉาย มื่ออยู่เก้าด้าน สุขภาพดี ลูกหลานอวดอ้าง ทำบุญกินตานเป็นนิจ มีภูมิปัญญา อาสาร่วมคิด มีจิตร่วสร้างฮอมตาน ภูมิปัญญานั้น ถ่ายทอดสืบสาน ไว้เป็นแนวทาง เป็นสารค่าสร้อย เขียนเป็นร้อยกรอง ทำนองเป็นถ้อย ขอเจริญฟังกอย แต่เก้า มุ่งทำความดี อย่ามีหม่นเศร้า เพราะอายุเ้านี้แล้ว เข้าวัดเข้าวา บ่ก้าดเก้า กัดตั้งแต่เก้าดวงงาม ไ้ตรรัตนองค์พระตั้งสาม สมณะพราหมณ์อย่าหยาหมั่นเล่น ปรับปรุงแก้ไข เดียวไปตามเส้น เจื้อในกรรมเวร เกรงคึด ในโลกสงสาร สังขารผูกมัด จำกัดขีดเส้นแนวทาง กำหนดชีวิต หมดสิทธิ์ขัดขวาง เ้าต้องปลอ่ยวาง อัดครงบ่ไ้ ความแก่ชรามันมาเข้าใกล้ จะหลบตางใดบ่ปัน จักเขียนไปหลาย ปัญญาบ่หนัก ขอฝากความฮัก สู่ในอ้อมใจ กับผู้สูงวัย หื้อได้สุขโข อายุวัฒน สุขัง พลัง
3	 แต่ง พรทิพย์ สิงห์ตะ ชมรมผู้สูงอายบ้านม่อนเขาแก้ว คำวและจ้อย พิกุล บุญอินมา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ผลิตโดย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น ผู้สนับสนุน โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพละพลัง ของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)	End credit บรรเลงสละล่อ ซอ ซึ้ง Fade out

เรื่อง ความสุขของผู้สูงอายุ ตอนที่ 6 สานต่อกิจกรรมปัญญา ลูกหลานพร้อม น้อมเคารพและดูแล
 แต่ง พรทิพย์ สิงห์ตะ ชมรมผู้สูงอายุบ้านม่อนเขาแก้ว
 คำว่า/จ้อย พิกุล บุญอินมา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
 ผลิตโดย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น
 สนับสนุนโดย โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง
 สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ลำดับ	ภาพ	เสียง
1		บรรเลงสละลือ ขอ ซิ่ง Fade in แล้ว Fade under จนจบ
2	ภาพคุณแม่พิกุลคำว่า/จ้อย LS / MS ตัดสลับกับภาพกิจกรรมผู้สูงอายุ	ดัชนีมวลกาย ยิ่งจ่ายมนุษย์ ผู้สูงอายุที่พึงพอใจ ดึงยึงดิงจ่าย มื้ออยู่เก่าด้าน สุขภาพดี ลูกหลานอวดอ้าง ทำบุญกินตานเป็นนิจ มีภูมิ ปัญญา อาสาร่วมคิด มีจิตธรรมสร้างฮอมตาน ภูมิปัญญานั้น ถ่ายทอดสืบสาน ไว้เป็นแนวทาง เป็นสารค่าสร้อย เขียนเป็นร้อยกรอง ทำนองเป็นถ้อย ขอเจริญฟังกอย แต่เก่า เมื่อถึงวัยทอง เขาต้องคิดค้น หาทางเริ่มต้นดีดี เมื่ออายุนัก ควรมีศักดิ์ศรี อู่ว่าพาทีเป็นดีเจื้อได้ ลูกหลานนับถ้อยกมือน้อมไหว้ จะไปทางใดสมคิด ขอน้อมเจริญจวนหม่อมลญาติมิตร ทั่วทิศที่ขึ้นวัยทอง โปรตร่วมกันไว้อย่าได้หม่นหมอง ประคับประครอง ประดองร่วมสร้าง อุดหนุนชมรม สังคมทุกด้าน ชุมชนร่วมสร้าง คิดหาแนวทางจ่วยก้า ลูกหลานร่วมกันจ่วยเหลือ เหมือนเหือลอยน้ำ จ่วยกันท้อจำพายไป จักเขียนไปหลาย ปัญญาบ่ัก ขอฝากความฮัก สู่ในอ้อมใจ กับผู้สูงวัย ท้อได้สุโข อายุวัฒน สุขัง พลัง
3		End credit บรรเลงสละลือ ขอ ซิ่ง Fade out

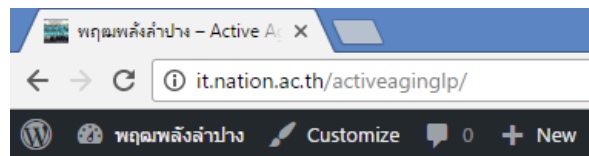
เรื่อง	ความสุขของผู้สูงอายุ ตอนที่ 7 เป็นที่พึ่งลูกหลานได้ในทุกด้าน ทนกระแสเป็นผู้ร่วมสมัย
แต่ง	พรทิพย์ สิงห์ตะ ชมรมผู้สูงอายุนบ้านม่อนเขาแก้ว
คำว/จ้อย	พิกุล บุญอินมา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง
ผลิตโดย	คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น
สนับสนุนโดย	โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

ลำดับ	ภาพ	เสียง
1	คำว / จ้อย...ความสุขของผู้สูงอายุ ตอน เป็นที่พึ่งลูกหลานได้ในทุกด้าน ทนกระแสเป็นผู้ร่วมสมัย โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง	บรรเลงสละล้อ ซอ ซึง Fade in แล้ว Fade under จนจบ
2	ภาพคุณแม่พิกุลคำว/จ้อย LS / MS ตัดสลับกับภาพกิจกรรมผู้สูงอายุ	ดัชนีมวลกาย ยิ่งจายมนุษย์ ผู้สูงอายุที่พึงพอใจ ดึงยึงตึงจาย มีอยู่เก่าด้าน สุขภาพดี ลูกหลานอวดอ้าง ทำบุญกินตานเป็นนิจ มีภูมิปัญญา อาสาร่วมคิด มีจิตร่วมสร้างฮอมตาน ภูมิปัญญานั้น ถ่ายทอดสืบสาน ไว้เป็นแนวทาง เป็นสารค่าสร้อย เขียนเป็นร้อยกรอง ทำนองเป็นถ้อย ขอเจริญฟังกอย แต่เก่า ต้นกระแสดัด อยู่ร่วมสมัย เล่นเพลเล่นไลน์ เฮาก็เล่นได้ ฮู้จักติดตาม ข่าวสารเหนือใต้ ดึงนอกตึงไทยบ่ไล่ ฮู้ตังข่าวดีฮู้ตังข่าวฮ้าย แม่เขาฮับได้นอนาย แก้อย่างแม่นี่ แก่สมองใส เล่นเพลเล่นไลน์ เต็มใจเต็มต้อม งานนักรเป็นเบา ลูกหลานฝากเฮาโอบอ้อม เป็นหมู่เป็นจุมเรือนร้อย ขอเจริญทเวาศิไหญ่น้อย ติดตามไฟห้อยคุ้มครอง หื้อมีพาละ โภคะข้าวของ ทรัพย์สินเงินทองเนืองนองทั่วหน้า มีอายุยืนสดชื่นเก่งกล้า กำลังวังชาคึกคัก จักเขียนไปหลาย ปัญญาบ่หนัก ขอฝากความฮัก สู่ในอ้อมใจ กับผู้สูงวัย หื้อได้สุขโ आयुวัฒน์ สุขัง พลัง
3	 แต่ง พรทิพย์ สิงห์ตะ ชมรมผู้สูงอายุนบ้านม่อนเขาแก้ว คำวและจ้อย พิกุล บุญอินมา ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพ วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ผลิตโดย คณะนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยเนชั่น ผู้สนับสนุน โครงการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลัง ของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)	End credit บรรเลงสละล้อ ซอ ซึง Fade out

5. กระบวนการผลิตเว็บไซต์ พุดพลังลำปาง <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/>

การผลิตเว็บไซต์ พุดพลังลำปาง มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร เป็นแหล่งข้อมูล รวบรวมความรู้ นวัตกรรม กิจกรรมต่างๆ และเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางกับจังหวัดอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงได้ มีกระบวนการผลิตตามแนวทางของ อลัน เรื่องฤทธิ์ ซึ่งเป็นแนวทางที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี ดังรายละเอียดต่อไปนี้

5.1 ขั้นตอนที่ 1 การติดต่อแอดมินของทางมหาวิทยาลัย เพื่อขออนุญาตใช้งานพื้นที่ในการจัดเก็บข้อมูล และสร้างลิงค์ไปยังเว็บไซต์สื่อเพื่อเสริมพุดพลังของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/>

ภาพที่ 4.13 แสดงขออนุญาตใช้งานพื้นที่ในการสร้างเว็บไซต์

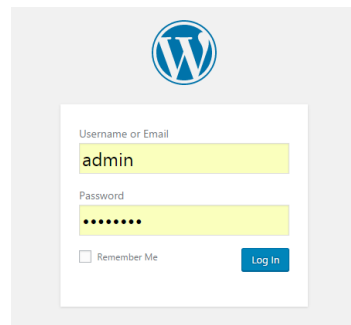
5.2 ขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนทำการติดตั้งโปรแกรม cms wordpress ซึ่งเป็นโปรแกรมการสร้างเว็บไซต์สำเร็จรูป การใช้งานไม่ยุ่งยากและซับซ้อน เพื่อสร้างและบริหารจัดการเนื้อหาบนอินเทอร์เน็ต

Below you should enter your database connection details. If you're not sure about these, contact your host.

Database Name		The name of the database you want to run WP in.
User Name		Your MySQL username
Password	password	...and your MySQL password.
Database Host	localhost	You should be able to get this info from your web host. If localhost does not work.
Table Prefix	wp_	If you want to run multiple WordPress installations in a single database, change this.

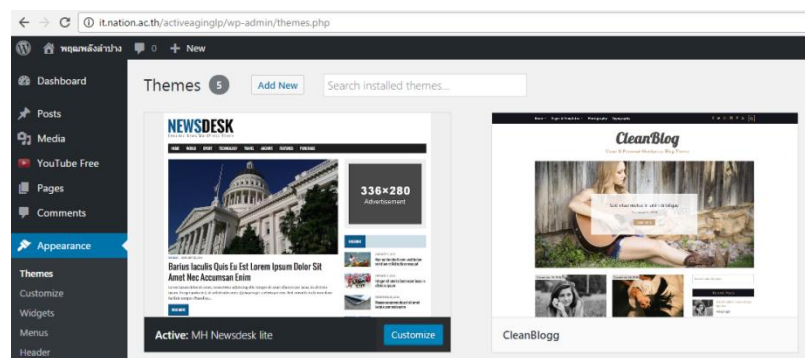
Submit

5.3 ขั้นตอนที่ 3 เมื่อติดตั้งโปรแกรม cms wordpress สำเร็จแล้ว ขั้นตอนที่ต่อไปจะทำการเข้าระบบ login เพื่อเข้าไปดูและระบบ สร้างและบริหารจัดการเนื้อหา ที่ <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/wp-login.php>

ภาพที่ 4.14 แสดงเข้าระบบ login

5.4 ขั้นตอนที่ 4 เป็นขั้นตอนการออกแบบเว็บไซต์ ให้มีความสะดวกในการสืบค้นและมีความสวยงาม ซึ่งในโปรแกรม cms wordpress สามารถเลือกรูปแบบสำเร็จรูป (themes) ที่ทางโปรแกรมสร้างไว้ เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาของเว็บไซต์ ที่ <https://activeaginglp/wp-admin/themes.php>

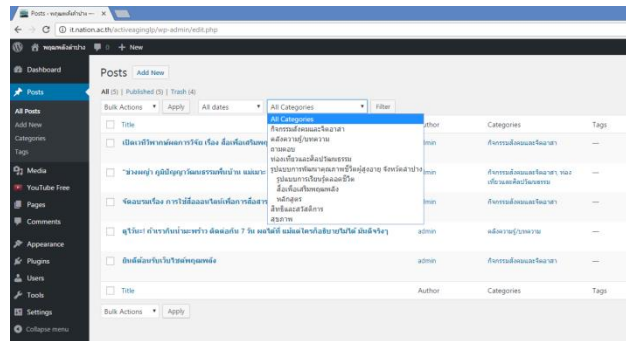
ภาพที่ 4.15 แสดงการเลือกรูปแบบสำเร็จรูป (themes)

5.5 ขั้นตอนที่ 5 ขั้นตอนการปรับแต่งหน้าเว็บไซต์ให้ดูสวยงาม

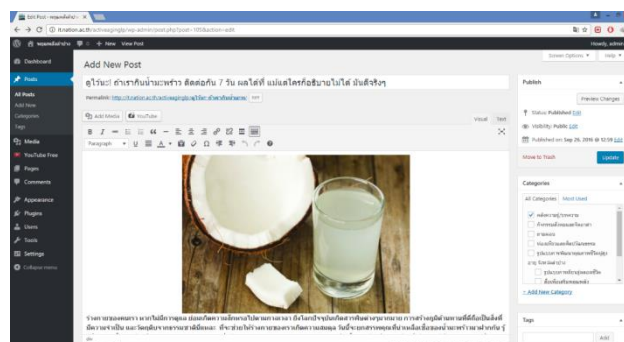
ภาพที่ 4.16 แสดงการปรับแต่งหน้าเว็บไซต์ให้ดูสวยงาม

5.6 ขั้นตอนที่ 6 ขั้นตอนการสร้างและบรรจุเนื้อหา และการจัดหมวดหมู่เนื้อหาให้สะดวกต่อการสืบค้นบนเว็บไซต์

ภาพที่ 4.17 แสดงการปรับแต่งหน้าเว็บไซต์ให้ดูสวยงาม

5.7 ขั้นตอนที่ 7 ขั้นตอนการอัปโหลด (Up load) เนื้อหา ข้อความ ภาพ และวิดีโอตามหมวดหมู่ บนพื้นที่ที่ได้เตรียมไว้แล้ว ที่ <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/> ในขั้นตอนนี้ ผู้สนใจสามารถเข้าเว็บไซต์เพื่อสืบค้นเรื่องราวเนื้อหาที่ต้องการได้

ภาพที่ 4.18 แสดงการอัปโหลด (Up load) เนื้อหา ข้อความ ภาพ และวิดีโอ

5.8 ขั้นตอนที่ 8 ขั้นตอนการปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหา กิจกรรม ภาพ วิดีโอ และบทความเพื่อให้เว็บไซต์มีความเคลื่อนไหวอย่างต่อเนื่อง

ภาพที่ 4.19 แสดงการปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหา กิจกรรม ภาพ วิดีโอ และบทความ

ภาพที่ 4.20 แสดงการปรับปรุงและเพิ่มเติมเนื้อหา กิจกรรม ภาพ วิดีโอ และบทความ

เว็บไซต์ “พฒณพลังลำปาง” สามารถเข้าถึงได้ที่ <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/> ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้สูงอายุทั้งในจังหวัดลำปาง และทั่วประเทศ ได้แก่

1. ด้านสุขภาพ จะประกอบด้วยบทความ ข้อเขียนที่ส่งเสริมสุขภาพของผู้สูงอายุ เช่น หลักและเทคนิคการรับประทานอาหารที่เป็นประโยชน์ การดูแลสุขภาพ การออกกำลังกาย การป้องกันโรคภัยต่างๆ เป็นต้น รวมถึงลิงค์ (Link) ของเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
2. ด้านการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม จะประกอบด้วยบทความ ข้อเขียนที่ส่งเสริมการท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม เช่น สถานที่ท่องเที่ยว การเตรียมตัวท่องเที่ยว การพักผ่อน ศิลปวัฒนธรรม การกิน การอยู่ ดนตรี การแสดง ฯลฯ รวมถึงลิงค์ (Link) ของเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง
3. ด้านกิจกรรมเพื่อสังคม จะประกอบไปด้วยกิจกรรมจิตอาสาต่างๆ การเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรม เป็นต้น
4. ด้านเทคโนโลยีผู้สูงอายุ จะประกอบด้วยบทความ ข้อเขียน รวมถึงลิงค์ (Link) ของเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องที่เป็นประโยชน์ต่อผู้สูงอายุ เช่น เทคโนโลยีใหม่ๆ ที่จะช่วยอำนวยความสะดวก และพัฒนาคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุต่างๆ
5. ด้านสิทธิและสวัสดิการ จะประกอบด้วยลิงค์ (Link) ของเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้องด้านสิทธิและสวัสดิการต่างๆ เช่น สวัสดิการด้านสุขภาพ การรักษาพยาบาล เบี้ยยังชีพ การลดหย่อนภาษี กองทุนผู้สูงอายุ การลดหย่อนต่างๆ เช่น ค่าโดยสาร ค่าเข้าชมสถานที่ เป็นต้น
6. ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จะประกอบด้วยบทความ ข้อเขียนเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนาคุณภาพผู้สูงอายุ รูปแบบหลักสูตรในการพัฒนาคุณภาพชีวิต รูปแบบการเรียนรู้ตลอดชีวิต และรูปแบบสื่อเพื่อเสริมพฒณพลังของผู้สูงอายุ
7. รวมถึงลิงค์ (Link) ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ เพื่อความสะดวกในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร
8. ถาม/ตอบ จะเป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้แก่ผู้สูงอายุที่มีคำถามด้านต่างๆ ทั้งด้านสุขภาพ การรักษาพยาบาล เทคโนโลยี สิทธิและสวัสดิการ และอื่นๆ โดยจะเชิญผู้เชี่ยวชาญในแต่ละด้านเป็นวิทยากรตอบคำถาม โดยคาดหวังว่าการตอบคำถามแก่ผู้สูงอายุบุคคลหนึ่ง จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุอื่นๆ อีกด้วย

6. ผลจากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามและสรุปผลการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารของ ผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

จากการการประชุมเพื่อยืนยันผลการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุจังหวัด ลำปาง เมื่อวันที่ 16 กันยายน 2559 ณ มหาวิทยาลัยเนชั่น ลำปาง โดยเก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่ คัดเลือกให้เป็นตัวแทนจาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่มาะ และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน ดังรายละเอียดต่อไปนี้

ด้านพฤติกรรมการใช้สื่อ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะใช้เวลาดูโทรทัศน์เพื่อรับข่าวสาร 3 เวลาในแต่ละ วัน ได้แก่ ช่วงเช้าก่อนออกไปทำงาน กลางวันระหว่างการทำงาน และช่วงหัวค่ำ รองลงไปได้แก่การรับ ฟังวิทยุกระจายเสียงเพื่อรับฟังข่าวสาร พฤติกรรมการรับฟังวิทยุกระจายเสียงมักจะฟังควบคู่ไปกับการ ทำงานอื่น เช่น งานบ้าน ทำไร่ ทำสวน เป็นต้น นอกจากนี้ยังนิยมใช้สื่อบุคคล เช่น โทรศัพท์ และการพูด บอกรับปากต่อปาก การใช้โทรศัพท์ในการติดต่อสื่อสาร ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมใช้สมาร์ตโฟน เนื่องจาก ผู้สูงอายุสามารถใช้กลุ่มไลน์ (Line) และกลุ่มเฟซบุ๊ก (Facebook) ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน โดย นิยมส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ สารสนเทศเกี่ยวกับสุขภาพ การนัดหมายระหว่างกลุ่มและหน่วยงาน ฯลฯ ทำให้การประสานงานกิจกรรมต่างๆเกิดความสะดวก รวดเร็ว และง่ายขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมการบริโภคสื่อของผู้สูงอายุยังมีความแตกต่างกัน ตามสภาวะ แวดล้อม เช่น อาชีพ รายได้ และรูปแบบในการดำเนินชีวิต ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมักจะนิยมใช้ สื่อออนไลน์มากกว่า ในขณะที่ผู้สูงอายุในเขตชนบท นิยมใช้สื่อโทรศัพท์และสื่อบุคคลในการบอกต่อ มากกว่า เป็นต้น

ด้านบทบาทของสื่อออนไลน์ที่มีอิทธิพลต่อผู้สูงอายุพบว่า สื่อออนไลน์ได้เข้ามามีบทบาทต่อการ ดำเนินชีวิตและกิจกรรมระหว่างวันของผู้สูงอายุมากขึ้น ส่งผลให้ผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการ ยอมรับจากบุคคลรอบข้าง ตนเองมีคุณค่า มีเพื่อนมากขึ้น สามารถที่จะตามทันสมัยนิยม และสามารถ ทำประโยชน์ต่อสังคมได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ผู้สูงอายุจึงมีความพยายามที่จะศึกษาหาความรู้ใน เรื่องต่างๆผ่านสื่อออนไลน์ สื่อออนไลน์ที่ผู้สูงอายุนิยมได้แก่ กลุ่มไลน์ (Line) และรองลงไปได้แก่กลุ่ม เฟซบุ๊ก (Facebook)

ด้านเนื้อหาสาระในการใช้สื่อออนไลน์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมใช้กลุ่มไลน์ (Line) เพื่อส่งรูปภาพ คำอวยพร คำคม ข้อคิดเตือนใจ นัดหมายกิจกรรม และกระจายข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในกลุ่ม ผู้สูงอายุ เช่น ข้อมูลเกี่ยวกับสุขภาพ สมุนไพรรักษาโรคต่างๆ การเชิญชวนเข้าร่วมกิจกรรมสังคมที่แต่ละ กลุ่มได้จัดขึ้น การนัดทำบุญตามประเพณี การรายงานข่าวหรือเหตุการณ์ในชุมชน เช่น ข่าวไฟไหม้ ข่าว น้ำป่าไหลหลาก ข่าวน้ำท่วม โดยนิยมส่งภาพถ่ายให้สมาชิกในกลุ่มได้รับทราบเพื่อที่จะได้เตรียมตัวรับมือ กับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นได้ทันทั่วทั้งที่ นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำเสนอเนื้อหาผ่านกลุ่มไลน์ (Line) ว่าควรเพิ่มรูปแบบวิดีโอที่เป็นภาพเคลื่อนไหว เช่น เพลงสือพื้นบ้าน คำว ซอ หรือจ๊อย เนื่องจาก เป็นสื่อที่ใกล้ตัว ใช้ภาษาที่คุ้นเคย ฟังง่าย และสามารถประยุกต์เนื้อหาเพื่อนำเสนอได้หลากหลาย และ ทันต่อสถานการณ์ได้

ด้านการนำสื่อออนไลน์ไปใช้ประโยชน์ ผู้สูงอายุส่วนมากยังนิยมใช้สื่อออนไลน์เพื่อการนัดหมาย การประสานงานระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม แต่มีผู้สูงอายุบางส่วนสามารถใช้กลุ่มไลน์ไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจ ที่จะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีรายได้เสริมได้ เช่น การส่งภาพโฆษณาสินค้า รูปแบบ ลวดลาย สี สันของสินค้าในกลุ่มไลน์ (Line) การรับสั่งออเดอร์สินค้า เป็นต้น ทำให้ผู้สูงอายุสามารถขยายกลุ่มผู้ซื้อให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น จากเดิมที่ขายได้ในวงที่จำกัด นอกจากนี้ ผู้สูงอายุมียังมีข้อเสนอแนะให้มีเว็บไซต์ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร เป็นแหล่งข้อมูล รวบรวมความรู้ นวัตกรรม กิจกรรมต่างๆ และเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางกับจังหวัดอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงได้ เช่น โรงพยาบาล ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ สำนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยราชการอื่นๆ

ด้านการใช้สื่อออนไลน์เพื่อสร้างความสุขให้แก่ตนเองและสังคม ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นว่าการมีความสุขของผู้สูงอายุ คือ การมีสุขภาพดีทั้งกายใจ การเป็นที่พึ่งลูกหลานได้ในทุกด้าน การมีโอกาสได้ทำบุญทำทานเป็นนิจ การได้สานต่อกิจภูมิปัญญา มีจิตอาสาเพื่อชุมชน มีความชื่นชมคุณค่าแห่งตน มีลูกหลานเคารพและดูแล มีความทันสมัยเป็นผู้ร่วมสมัย และการได้ปล่อยวางได้ด้วยใจที่อัมบุนุ สามารถเป็นผู้สูงอายุที่มีพละพล้งได้ โดยการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขให้แก่ตนเองและสังคม ผู้สูงอายุไม่ได้มีความรู้สึกว่าการใช้สื่อออนไลน์ในการติดต่อสื่อสารหรือให้ข้อมูลข่าวสาร เป็นสิ่งที่ไกลตัวและยากที่จะเรียนรู้อีกต่อไป ในทางกลับกัน สื่อออนไลน์สามารถช่วยส่งเสริมทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขรอบด้าน มีความรู้รอบด้าน สามารถสานต่อกิจภูมิปัญญา มีจิตอาสาเพื่อชุมชน และสามารถตามทันกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างดียิ่งขึ้น เป็นผู้ร่วมสมัยได้ด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดลำปาง นครแห่งความสุข ซึ่งจะเป็นเมืองแห่งความสุขของผู้สูงอายุด้วย ดังศักยภาพของผู้สูงอายุจังหวัดลำปางที่เป็นพละพล้งสร้างประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม

ภาพที่ 4.21 แสดงบรรยากาศเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามและสรุปผลการใช้สื่อ

ภาพที่ 4.22 แสดงบรรยากาศเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามและสรุปผลการใช้สื่อ

ภาพที่ 4.23 แสดงบรรยากาศเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามและสรุปผลการใช้สื่อ

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

โครงการวิจัยเรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการวิจัยไว้ว่า 1) ผลิตรายการเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง 2) เผยแพร่งานเพื่อเสริมพลังผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ในเบื้องต้นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณนั้นได้นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลมาจากโครงการหลักเรื่อง รูปแบบการมีส่วนร่วมในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง (พลังผู้สูงอายุ) ที่ได้มาจากการเก็บข้อมูลผู้สูงอายุ จำนวน 650 คน ในพื้นที่ทั้ง 13 อำเภอของจังหวัดลำปาง โครงการนี้ ได้นำข้อมูลพื้นฐานดังกล่าวมาจัดกิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วม ซึ่งเป็นการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากผู้สูงอายุที่เป็นอาสาสมัครในพื้นที่ 5 อำเภอ จำนวน 120 คน เกี่ยวกับพฤติกรรมการบริโภคสื่อของผู้สูงอายุ กิจกรรมฝึกอบรมการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุ การผลิตสื่อพื้นบ้านในรูปแบบคลิปวิดีโอ “ค่าและจ้อย” จำนวน 14 ตอน และเผยแพร่ผ่านสื่อออนไลน์ และเว็บไซต์ให้กับผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ผสมกับการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเชิงลึก ทั้ง 5 อำเภอดังกล่าว ได้ผลการวิจัยดังนี้

สรุปผลการวิจัย

ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมต่างๆ เข้าร่วมกิจกรรม อบรม ศึกษาเรียนรู้จากหน่วยงาน องค์กรหรือชมรมผู้สูงอายุ และมีความภาคภูมิใจในตนเองและครอบครัว มีความต้องการการยอมรับนับถือ การได้รับการดูแลและมีกิจกรรมกับครอบครัว การท่องเที่ยว และความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการและบริการที่รองรับผู้สูงอายุให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุขรวมถึงกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้พบปะสังสรรค์และพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ กิจกรรมนันทนาการ หรือการออกกำลังกาย กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีรายได้ บริการตรวจสุขภาพและให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุ และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเกิดพลังในชีวิต เช่น การปฏิบัติธรรม และการทัศนศึกษา

1. ผลจากการเข้าร่วมกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการอย่างมีส่วนร่วมเรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ผู้สูงอายุที่เป็นอาสาสมัครที่เลือกเป็นตัวแทน 5 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 24 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มทักษะและขีดความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการสำรวจความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรม เรื่อง การใช้เฟซบุ๊ก Face book และไลน์ Line เป็นต้น พบว่า

1) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีความพึงพอใจในการฝึกอบรมครั้งนี้ โดยความพึงพอใจในเนื้อหาการฝึกอบรมทั้ง 2 เรื่อง คือ เทคนิคการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) เพื่อการสื่อสาร และเทคนิคการใช้ไลน์ (LINE) เพื่อการสื่อสาร นอกจากนี้ ผู้สูงอายุยังมีความตั้งใจจะซื้อโทรศัพท์ประเภทสมาร์ทโฟนเครื่องใหม่ และจะสมัครเข้ากลุ่มเฟซบุ๊ก “พุดพลังลำปาง” และกลุ่มไลน์ “พุดพลังลำปาง” รวมถึงจะเชิญชวน

เพื่อนและคนรู้จักเข้า กลุ่มเฟซบุ๊กและกลุ่มไลน์ดังกล่าวอีกด้วย อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการจัดการฝึกอบรมครั้งต่อไป โดยมีความต้องการฝึกอบรมในหัวข้อเดิมแต่เพิ่มเติมรายละเอียดให้มากขึ้น และฝึกอบรมในหัวข้ออื่นๆ เช่น สุขภาพ คำสอนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เรื่องที่ผู้สูงอายุควรสนใจ เช่น อาหาร สุขอนามัย เป็นต้น

2) ความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสำรวจความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง จากผู้สูงอายุที่เป็นอาสาสมัครและได้รับการคัดเลือกให้เป็นตัวแทนจาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 24 คน รวมทั้งสิ้น 120 คน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่มีเครื่องคอมพิวเตอร์ แต่มีโทรศัพท์ประเภทสมาร์ตโฟน ซึ่งใช้พูดสื่อสารข้อความเป็นหลัก มีเพียงร้อยละ 24 ที่ใช้โทรศัพท์ประเภทสมาร์ตโฟนเพื่อประโยชน์อื่น เช่น ใช้เพื่อการสื่อสารออนไลน์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จึงมีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะในการใช้สมาร์ตโฟนเพื่อสื่อสารออนไลน์มากขึ้น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้เฟซบุ๊กและไม่สามารถเล่นไลน์ได้ มีเพียงร้อยละ 17.50 ที่มีบัญชีเฟซบุ๊กส่วนตัว และมีบัญชีไลน์ส่วนตัวเพียงร้อยละ 22.50 ซึ่งยังมีความต้องการพัฒนาทักษะการใช้ในการใช้สมาร์ตโฟนเพื่อสื่อสารออนไลน์มากขึ้นด้วย

3) พฤติกรรมการบริโภคสื่อ ได้แก่ การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ การเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียง และการเปิดรับสื่อบุคคล เช่น ญาติ เพื่อน เพื่อนบ้าน คนรู้จัก และกลุ่มสมาชิก ส่วนการเปิดรับสื่อออนไลน์ เช่น อินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ อยู่ในระดับน้อย อุปสรรคต่อการบริโภคสื่อออนไลน์ ได้แก่ ขาดประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมไม่เอื้อต่อการบริโภค ทรัพยากรไม่เอื้อต่อการบริโภค และมีความวิตกกังวลต่อเทคโนโลยี ผู้สูงอายุใช้สื่อออนไลน์เนื่องจากเป็นที่ยอมรับจากบุคคลรอบข้าง แสดงให้เห็นว่าตนเองมีคุณค่า และทำให้มีเพื่อนจำนวนมาก แต่ยังมีความต้องการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์ ได้แก่ การโพสต์แสดงข้อความ/บทความ การโพสต์แสดงรูปภาพในลักษณะต่างๆ และการโพสต์คลิปวิดีโอ

2. ผลจากการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลติดตามผลสัมฤทธิ์จากการฝึกอบรม โดยใช้แบบสำรวจเพื่อติดตามผลสัมฤทธิ์จากการฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง เก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่ร่วมกิจกรรมฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง คัดเลือกให้เป็นตัวแทนจาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 5 คน รวมทั้งสิ้น 25 คน พบว่า

1) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมใช้กลุ่มไลน์ “พุดมพลังลำปาง” ในการสื่อสารระหว่างกลุ่มมากกว่ากลุ่มเฟซบุ๊ก “พุดมพลังลำปาง” เนื่องจากใช้ง่าย สะดวก ผู้สูงอายุมีความคุ้นเคย สามารถโต้ตอบได้ทันที นิยมดูรูปภาพ มีการเคลื่อนไหว มีเสียง มีจังหวะ โดยเฉพาะเนื้อหาที่เป็นภาษาท้องถิ่นของตนเองจะเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ยังใช้กลุ่มไลน์เพื่อเป็นตัวเชื่อมในการกระจายข้อมูลของผู้สูงอายุให้กลุ่มผู้สูงอายุต่างอำเภออื่นๆ ให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของอำเภอตนเองได้ง่ายขึ้น และการที่ใช้ Line ทำให้สามารถติดต่อหัวหน้าชุมชนได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้นอีก มีการบอกต่อกันในกลุ่มถึงการรับรู้ถึงสิทธิ

ประโยชน์ต่างๆ ที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ช่องทางพิเศษที่จะอำนวยความสะดวกและรวดเร็ว เมื่อไปรับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลของรัฐ การมีกองทุนผู้สูงอายุที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อ ได้รับความอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์อย่างผิดกฎหมาย ถูกทอดทิ้ง รวมถึงการให้ความช่วยเหลือให้กู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ

2) ด้านเนื้อหาสาระที่ใช้สื่อสารกันที่มีความถี่สูง ได้แก่ การอวยพร ธรรมะสอนใจ การนัดหมายกิจกรรม การดูแลสุขภาพ อาหาร และการออกกำลังกาย นอกจากนี้ ยังแสดงความคิดเห็นและต้องการให้มีการเผยแพร่สาระความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ในรูปแบบของสื่อพื้นบ้านล้านนา เช่น คำว ซอ และจ้อย เนื่องจากฟังง่าย เข้าใจง่ายและลึกซึ้ง เพลิดเพลิน และต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมเดิมไม่ให้สูญหาย รวมถึงกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการใช้เฟซบุ๊ก (Face book) เพื่อเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ส่งข้อมูล ข่าวสารต่างได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีผู้สูงอายุที่ไม่กล้าเล่นไลน์ (Line) เนื่องจากขาดประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี มีความวิตกกังวลต่อเทคโนโลยี แต่จะรับทราบข้อมูลข่าวสารจากหัวหน้ากลุ่มที่สามารถใช้ไลน์ (Line) ในการรับส่งข้อมูลข่าวสาร แล้วนำมาบอกต่อให้ผู้สูงอายุท่านอื่นๆ ได้รับทราบ

3. ผลจากการผลิตสื่อวีดิทัศน์ ภายใต้แนวความคิด “ความสุขของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง” และเผยแพร่ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้แก่ กลุ่มไลน์ (Line) “พุดผพลังลำปาง” และกลุ่มเฟซบุ๊ก (Face book) “พุดผพลังลำปาง” และผ่านทางเว็บไซต์ พุดผพลังลำปาง ทาง <http://it.nation.ac.th/activeaginglp> พบว่า คณะผู้วิจัยดำเนินการผลิตสื่อวีดิทัศน์ คำว/จ้อย โดยใช้แนวทางการผลิตตามคู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual) กระบวนการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์ของกองเกษตรสารสนเทศ กองเกษตรสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นแนวทางที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ 1) ขั้นตอนก่อนการผลิตสื่อวีดิทัศน์ (Pre Production) 2) ขั้นตอนการผลิตสื่อวีดิทัศน์ (Production) 3) ขั้นตอนหลังการผลิตสื่อวีดิทัศน์ (Post Production) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เรื่อง เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ที่ใช้สื่อวีดิทัศน์ (Video) และภาพยนตร์ (Film) ที่เป็นวิธีการสื่อสารที่แพงที่สุดอย่างหนึ่ง แต่สามารถมีอิทธิพลต่อผู้รับสารอย่างสื่ออื่นเทียบไม่ได้ องค์การอาจส่งวีดิทัศน์ให้แก่สื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่แทนการส่งเอกสาร และยังสามารถใช้วีดิทัศน์ในการอบรมหรือประชุมพนักงานหรืออาจผลิตรายการเองสำหรับบุคลากรในองค์กร

นอกจากนี้ การผลิตสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง “ความสุขของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง” จำนวน 14 ตอน ยังสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางที่มีความต้องการที่จะนำเสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ผ่านกลุ่มไลน์ (Line) ว่าควรเพิ่มรูปแบบวิดีโอที่เป็นภาพเคลื่อนไหว เช่น เพลงสื่อพื้นบ้าน คำว ซอ หรือจ้อย เนื่องจากเป็นสื่อที่ใกล้ตัว ใช้ภาษาที่คุ้นเคย ฟังง่าย และสามารถประยุกต์เนื้อหาเพื่อนำเสนอได้หลากหลาย และทันต่อสถานการณ์ได้ รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา แก้วเทพ เรื่อง การใช้สื่อพื้นบ้านเพื่อการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การสร้างความสามัคคีระหว่างกลุ่มคนต่างๆ การช่วยให้คนพัฒนาด้านภูมิปัญญา และทำหน้าที่ให้ความบันเทิงเหมือนสื่อมวลชนโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชินอรส ถิ่นวิไลสกุล (2554) ที่ศึกษาสื่อพื้นบ้านกับการสร้างอัตลักษณ์ของ

ชุมชนศาลายา พบว่า สื่อพื้นบ้านที่มีแรงดึงดูดให้บุคคลภายนอกเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ดี ได้แก่ สื่อประเพณี ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์เพื่อนำเสนอในรูปแบบสื่อวีดิทัศน์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจมากขึ้น

4. ผลจากการผลิตเว็บไซต์ “พุดพลั่งลำปาง” มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร เป็นแหล่งข้อมูล รวบรวมความรู้ นวัตกรรม กิจกรรมต่างๆ และเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางกับจังหวัดอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงได้ มีกระบวนการผลิตตามแนวทางของ อัลัน เรืองฤทธิ์ ซึ่งเป็นแนวทางที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี สามารถเข้าถึงได้ที่ <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/> ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อกับกลุ่มผู้สูงอายุทั้งในจังหวัดลำปางและทั่วประเทศ ได้แก่ ด้านสุขภาพ การท่องเที่ยว และศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมเพื่อสังคม เทคโนโลยีผู้สูงอายุ สิทธิและสวัสดิการ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ รวมถึงแหล่งรวมลิงค์ (Link) ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ และการถาม/ตอบด้านต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุอื่นๆ อีกด้วย

ผู้สูงอายุยังมีข้อเสนอแนะให้เว็บไซต์ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร เป็นแหล่งข้อมูล รวบรวมความรู้ นวัตกรรม กิจกรรมต่างๆ และเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางกับจังหวัดอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงได้ เช่น โรงพยาบาล ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ สำนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยราชการอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เรื่อง เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ที่ใช้สื่อเว็บไซต์ (Website) เป็นสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ที่องค์กรสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อแสดงจุดยืนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับมวลชน เพื่อแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และกิจกรรมขององค์กร หรือเพื่อเป็นที่เก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

5. จากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามและสรุปผลการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง โดยใช้แบบสำรวจความคิดเห็น ติดตาม และสรุปผลการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุ จังหวัดลำปาง เก็บข้อมูลจากผู้สูงอายุที่ร่วมกิจกรรมฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง คัดเลือกให้เป็นตัวแทนจาก 5 อำเภอในจังหวัดลำปาง ได้แก่ อำเภอเมือง อำเภอเกาะคา อำเภอแม่ทะ อำเภอแม่เมาะ และอำเภอห้างฉัตร อำเภอละ 5 คน รวม 25 คน พบว่า

1) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่จะใช้เวลาดูโทรทัศน์ รับฟังวิทยุกระจายเสียง สื่อบุคคล เช่น โทรศัพท์ และการพูดบอกปากต่อปาก ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมใช้สมาร์ทโฟน เนื่องจากผู้สูงอายุสามารถใช้กลุ่มไลน์ (Line) และกลุ่มเฟซบุ๊ก (Facebook) ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน โดยนิยมส่งข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับ สาระนั้นเกี่ยวกับสุขภาพ การนัดหมายระหว่างกลุ่มและหน่วยงาน ฯลฯ ทำให้การประสานงานกิจกรรมต่างๆเกิดความสะดวก รวดเร็ว และง่ายขึ้น เนื่องจากผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง ตนเองมีคุณค่า มีเพื่อนมากขึ้น สามารถที่จะตามทันสมัยนิยม และสามารถทำประโยชน์ต่อสังคมได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น ผู้สูงอายุจึงมีความพยายามที่จะศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่างๆผ่านสื่อออนไลน์ สื่อออนไลน์ที่ผู้สูงอายุนิยมได้แก่ กลุ่มไลน์ (Line) และรองลงไป

ได้แก่ กลุ่มเฟซบุ๊ก (Facebook) ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมใช้กลุ่มไลน์ (Line) เพื่อส่งรูปภาพ คำอวยพร คำคม ข้อคิดเตือนใจ นิตหมายกิจกรรม และกระจายข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อสมาชิกในกลุ่มผู้สูงอายุ นอกจากนี้ ยังมีข้อเสนอแนะสำหรับการนำเสนอเนื้อหาผ่านกลุ่มไลน์ (Line) ว่าควรเพิ่มรูปแบบวิดีโอที่เป็นภาพเคลื่อนไหว เช่น เพลงสื่อพื้นบ้าน คำว่ ซอ หรือจ้อย เนื่องจากเป็นสื่อที่ใกล้ตัว ใช้ภาษาที่คุ้นเคย ฟังง่าย และสามารถประยุกต์เนื้อหาเพื่อนำเสนอได้หลากหลาย และทันต่อสถานการณ์ได้ ผู้สูงอายุส่วนมากยังนิยมใช้สื่อออนไลน์เพื่อการนัดหมาย การประสานงานระหว่างสมาชิกภายในกลุ่ม แต่มีผู้สูงอายุบางส่วนสามารถใช้กลุ่มไลน์ไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจที่จะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีรายได้เสริมได้ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถขยายกลุ่มผู้ซื้อให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น จากเดิมที่ขายได้ในวงที่จำกัด นอกจากนี้ ผู้สูงอายุยังมีข้อเสนอแนะให้มีเว็บไซต์ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร เป็นแหล่งข้อมูล รวบรวมความรู้ นวัตกรรม กิจกรรมต่างๆ และเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางกับจังหวัดอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงได้ เช่น โรงพยาบาล ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ สำนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยราชการอื่นๆ ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ความสุขของผู้สูงอายุ คือ การมีสุขภาพดีทั้งกายใจ การเป็นที่พึ่งลูกหลานได้ในทุกด้าน การมีโอกาสได้ทำบุญทำทานเป็นนิจ การได้สานต่อกิจภูมิปัญญา มีจิตอาสาเพื่อชุมชน มีความชื่นชมคุณค่าแห่งตน มีลูกหลานเคารพและดูแล มีความทันสมัยเป็นผู้ร่วมสมัย และการได้ปล่อยวางได้ด้วยใจที่อิมบุญ สามารถเป็นผู้สูงอายุที่มีพละพล้งได้ โดยการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขให้แก่ตนเองและสังคม สื่อออนไลน์สามารถช่วยส่งเสริมทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขรอบด้าน มีความรู้รอบด้าน สามารถสานต่อกิจภูมิปัญญา มีจิตอาสาเพื่อชุมชน และสามารถตามทันกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้ อย่างดียิ่งขึ้น เป็นผู้ร่วมสมัยได้ด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดลำปาง นครแห่งความสุข ซึ่งจะเป็นเมืองแห่งความสุขของผู้สูงอายุด้วย ดังศักยภาพของผู้สูงอายุจังหวัดลำปางที่เป็นพละพล้งสร้างประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม

อภิปรายผล

1. การศึกษาปัจจัยนำเข้าด้านการศึกษาของผู้สูงอายุ พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าระดับมัธยมศึกษา แต่มีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับสุขภาพของตนเองอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เนื่องจากเหตุผลหลายประการ เช่น ผู้สูงอายุได้รับการดูแลและมีกิจกรรมกับครอบครัว เข้าร่วมกิจกรรมพบปะสังสรรค์และพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ กิจกรรมนันทนาการหรือการออกกำลังกาย กิจกรรมบริการตรวจสุขภาพและให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุ และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเกิดพลังในชีวิต เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามและสรุปผลการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง เพื่อยืนยันผลการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพละพล้งของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง ที่พบว่า ผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง ตนเองมีคุณค่า มีเพื่อนมากขึ้น สามารถที่จะตามทันสมัยนิยม และสามารถทำประโยชน์ต่อสังคมได้ สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

2. การศึกษาปัจจัยนำเข้าด้านสถานะทางสังคม พบว่า ผู้สูงอายุมีสถานภาพสมรสและยังอยู่กับคู่สมรส มีรายได้เฉลี่ย 1,001–5,001 บาท มีรายได้พอเพียงกับค่าใช้จ่ายของตน มีงานทำและมีอาชีพที่เป็นของตนเอง ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกกลุ่มหรือชมรมต่างๆ เข้าร่วมกิจกรรม อบรม ศึกษาเรียนรู้จากหน่วยงาน องค์กรหรือชมรมผู้สูงอายุ และมีความภาคภูมิใจในตนเองและครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับข้อมูลจากการจัดเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ติดตามและสรุปผลการใช้สื่อเพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง เพื่อยืนยันผลการวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง ที่พบว่า ผู้สูงอายุมีความรู้สึกว่าตนเองได้รับการยอมรับจากบุคคลรอบข้าง ตนเองมีคุณค่า มีเพื่อนมากขึ้น สามารถที่จะตามทันสมัยนิยม และสามารถทำประโยชน์ต่อสังคมได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

3. การศึกษาปัจจัยนำเข้าด้านการมีส่วนร่วม พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่เข้าร่วมกิจกรรมของสังคม เช่น ชมรมผู้สูงอายุระดับหมู่บ้าน ระดับตำบล ระดับอำเภอ และระดับจังหวัด เนื่องจากมีต้องการการยอมรับนับถือ การได้รับการดูแลและมีกิจกรรมกับครอบครัว การท่องเที่ยว และความรู้เกี่ยวกับสวัสดิการและบริการที่รองรับผู้สูงอายุให้ดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างเป็นสุข รวมถึงกิจกรรมให้ผู้สูงอายุได้พบปะสังสรรค์และพูดคุยแลกเปลี่ยนประสบการณ์ กิจกรรมนันทนาการ หรือการออกกำลังกาย กิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีรายได้ บริการตรวจสุขภาพและให้ความรู้เกี่ยวกับสุขภาพของผู้สูงอายุ และกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้สูงอายุเกิดพลังในชีวิต เช่น การปฏิบัติธรรม และการทัศนศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพลังพลัง (Active aging) ที่หมายถึง การเข้าสู่สภาวะของผู้สูงวัยอย่างมีความสุข พร้อมกับเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง การมีส่วนร่วมในกิจกรรมที่ส่งเสริมให้เกิดทัศนคติที่ดีต่อตนเองและสังคมส่วนรวม ไม่เป็นภาระหรือปัญหาต่อคนรอบข้างและสังคม โดยมีลักษณะสำคัญของภาวะพลังพลัง (Characteristics) ได้แก่ 1) ต้องรู้จักจัดการปัญหาของสภาวะผู้สูงวัย (Dealing with Problems) 2) พึ่งพาตนเองได้แม้จะสูงวัย (Independence) 3) ต้องรู้จักจัดการปัญหาของสภาวะผู้สูงวัย (Dealing with Problems) 4) เข้าร่วมกลุ่มในกิจกรรมที่ตนเองถนัดและชอบ (Social Participation) 5) ดำเนินกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง (Socialized Continuity)

4. การศึกษาปัจจัยนำเข้าด้านพฤติกรรมการใช้สื่อ พบว่า ผู้สูงอายุมีพฤติกรรมการบริโภคสื่อ ได้แก่ การเปิดรับสื่อโทรทัศน์ การเปิดรับสื่อวิทยุกระจายเสียง และการเปิดรับสื่อบุคคล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของพนม คลีฉายา (2555) ที่ศึกษาความต้องการข่าวสาร การใช้สื่อ และนิสัยการเปิดรับสื่อของผู้สูงอายุไทย พบว่า ผู้สูงอายุมีนิสัยการเปิดรับสื่อในภาพรวม คือ เปิดรับสื่อเป็นประจำมากที่สุด ได้แก่ โทรทัศน์ บุคคลใกล้ชิด และโทรศัพท์มือถือ ผู้สูงอายุมักจะชมโทรทัศน์มากที่สุด เพราะให้ความรู้ แรงบันดาลใจในการใช้ชีวิต และให้ความบันเทิง และวรรณารถ ดวงอุดม (2555) ที่ศึกษาการพัฒนาสื่อที่เหมาะสมกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในกรุงเทพมหานครและจังหวัดแพร่ พบว่า สื่อวิทยุ วิทยุชุมชน โทรทัศน์มีบทบาทต่อการพัฒนาชีวิตผู้สูงอายุ ส่วนการเปิดรับสื่อออนไลน์ เช่น อินเทอร์เน็ต เฟซบุ๊ก ไลน์ ทวิตเตอร์ อยู่ในระดับน้อย อุปสรรคต่อการบริโภคสื่อออนไลน์ ได้แก่ ขาดประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี สิ่งแวดล้อมไม่เอื้อต่อการบริโภค ทรัพยากรไม่เอื้อต่อการบริโภค และมีความวิตกกังวลต่อเทคโนโลยี ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกวิพงษ์ เลิศวัชร และคณะ (2556) ที่

ศึกษาการเรียนรู้เทคโนโลยีของผู้สูงอายุอบต.ท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรงและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ แต่จะมีความวิตกกังวลว่าคอมพิวเตอร์จะเสียหายหากทำอะไรผิดพลาดไป เนื่องจากเป็นสิ่งที่มีความแพง นอกจากนี้ยังไม่คุ้นเคยกับแป้นพิมพ์และภาษาอังกฤษอีกด้วย จึงทำให้เกิดความกลัวและไม่มั่นใจ ซึ่งเป็นผลให้เกิดความกลัวเทคโนโลยี ผู้สูงอายุใช้สื่อออนไลน์เนื่องจากเป็นที่ยอมรับจากบุคคลรอบข้าง แสดงให้เห็นว่าตนเองมีคุณค่า และทำให้มีเพื่อนจำนวนมาก แต่ยังมีความต้องการพัฒนาการใช้ประโยชน์จากสื่อออนไลน์ ได้แก่ การโพสต์แสดงข้อความ/บทความ การโพสต์แสดงรูปภาพในลักษณะต่างๆ และการโพสต์คลิปวิดีโอ

แต่อย่างไรก็ตาม พฤติกรรมการบริโภคสื่อของผู้สูงอายุยังมีความแตกต่างกัน ตามสภาวะแวดล้อม เช่น อาชีพ รายได้ และรูปแบบในการดำเนินชีวิต ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในเขตเมืองมักจะนิยมใช้สื่อออนไลน์มากกว่า ในขณะที่ผู้สูงอายุในเขตชนบท นิยมใช้โทรศัพท์และสื่อบุคคลในการบอกต่อมากกว่า เป็นต้น นอกจากนี้ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ร้อยละ 82 ยังนิยมบริโภคสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งเป็นสื่อดั้งเดิมอยู่ จึงเป็นช่องทางที่ผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่นจะนำไปพัฒนารูปแบบรายการเฉพาะที่เข้าถึงความต้องการกลุ่มผู้สูงอายุได้

5. ความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ร้อยละ 82 ใช้โทรศัพท์ประเภทสมาร์ทโฟน เพื่อพูดสื่อสารข้อความเป็นหลัก มีเพียงส่วนน้อย ร้อยละ 17 ที่ใช้โทรศัพท์ประเภทสมาร์ทโฟนเพื่อประโยชน์อื่น เช่น ใช้เพื่อการสื่อสารออนไลน์ ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ร้อยละ 82 จึงมีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะเพื่อให้สามารถใช้สมาร์ทโฟนเพื่อสื่อสารออนไลน์ได้ดียิ่งขึ้น ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ไม่สามารถใช้เฟซบุ๊กและไม่สามารถเล่นไลน์ได้ มีเพียงส่วนน้อยที่มีบัญชีเฟซบุ๊กส่วนตัว และมีบัญชีไลน์ส่วนตัว ซึ่งผู้สูงอายุส่วนใหญ่ ร้อยละ 82 ยังมีความต้องการที่จะพัฒนาทักษะการใช้ในการใช้สมาร์ทโฟนเพื่อสื่อสารออนไลน์ให้มากขึ้นด้วย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกวีพงษ์ เลิศวัชร และคณะ (2556) ที่ศึกษาการเรียนรู้เทคโนโลยีของผู้สูงอายุอบต.ท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรงและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ แต่จะมีความวิตกกังวลว่าคอมพิวเตอร์จะเสียหายหากทำอะไรผิดพลาดไป เนื่องจากเป็นสิ่งที่มีความแพง นอกจากนี้ยังไม่คุ้นเคยกับแป้นพิมพ์และภาษาอังกฤษอีกด้วย จึงทำให้เกิดความกลัวและไม่มั่นใจ ซึ่งเป็นผลให้เกิดความกลัวเทคโนโลยี แต่เมื่อได้รับรู้ถึงประโยชน์และเห็นตัวอย่างการใช้งาน กลับมีความกระตือรือร้นในการเรียนรู้ และมีความวิตกกังวลน้อยลง ทำให้อยากเรียนรู้วิธีการโพสต์ข้อความ แชร์รูปภาพ เพื่อสื่อสารกับลูกหลานที่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน และอยากหาเพื่อนที่เคยรู้จักในวัยเด็กจากชุมชนออนไลน์ นอกจากนี้ยังสนใจที่จะหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ รายได้เสริม และความบันเทิงจากอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

6. ผู้สูงอายุมีความพึงพอใจและการใช้ประโยชน์จากการฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง โดยความพึงพอใจในเนื้อหาการฝึกอบรมทั้ง 2 เรื่อง คือ เทคนิคการใช้เฟซบุ๊ก (Facebook) เพื่อการสื่อสาร และเทคนิคการใช้ไลน์ (LINE) เพื่อการสื่อสาร นอกจากนี้ โดยผู้สูงอายุมีความตั้งใจจะซื้อโทรศัพท์ประเภทสมาร์ทโฟนเครื่องใหม่ และจะสมัครเข้ากลุ่ม

เฟซบุ๊ก “พุดพลังลำปาง” และกลุ่มไลน์ “พุดพลังลำปาง” รวมถึงจะเชิญชวนเพื่อนและคนรู้จักเข้ากลุ่มเฟซบุ๊กและกลุ่มไลน์ดังกล่าวอีกด้วย ผู้สูงอายุจึงมีความพยายามที่จะศึกษาหาความรู้ในเรื่องต่างๆ ผ่านสื่อออนไลน์ และผู้สูงอายุบางส่วนสามารถใช้กลุ่มไลน์ไปใช้ประโยชน์ในเชิงธุรกิจที่จะส่งผลให้ผู้สูงอายุมีรายได้เสริมได้ ทำให้ผู้สูงอายุสามารถขยายกลุ่มผู้ซื้อให้กว้างขวางมากยิ่งขึ้น จากเดิมที่ขายได้ในวงที่จำกัด ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เรื่อง ประโยชน์ของอินเทอร์เน็ต ที่มีความสำคัญต่อชีวิตประจำวันของคนเราหลายๆ ด้าน ทั้งการศึกษา พาณิชยกรรม ธุรกิจ วรรณกรรม และอื่นๆ ได้แก่ ด้านธุรกิจและการพาณิชย์ ด้านค้นหาข้อมูลต่างๆ เพื่อช่วยในการตัดสินใจทางธุรกิจ และผู้ใช้สามารถซื้อขายสินค้าผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ตได้

อย่างไรก็ตาม ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นต่อการจัดการฝึกอบรมครั้งต่อไป โดยมีความต้องการฝึกอบรมในหัวข้อเดิมแต่เพิ่มเติมรายละเอียดให้มากขึ้น และฝึกอบรมในหัวข้ออื่นๆ เช่น สุขภาพ คำสอนเกี่ยวกับพระพุทธศาสนา เรื่องที่ผู้สูงอายุควรสนใจ เช่น อาหาร สุขอนามัย เป็นต้น

7. ด้านผลสัมฤทธิ์การฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่นิยมใช้กลุ่มไลน์ “พุดพลังลำปาง” ในการสื่อสารระหว่างกลุ่มมากกว่ากลุ่มเฟซบุ๊ก “พุดพลังลำปาง” เนื่องจากใช้ง่าย สะดวก ผู้สูงอายุมีความคุ้นเคย สามารถโต้ตอบได้ทันที นิยมดูรูปภาพ มีการเคลื่อนไหว มีเสียง มีจังหวะ โดยเฉพาะเนื้อหาที่เป็นภาษาท้องถิ่นของตัวเองจะเข้าใจได้ง่าย นอกจากนี้ยังใช้กลุ่มไลน์เพื่อเป็นตัวเชื่อมในการกระจายข้อมูลของผู้สูงอายุให้กลุ่มผู้สูงอายุต่างอำเภออื่นๆ ให้ได้รับรู้ข้อมูลข่าวสารของอำเภอตนเองได้ง่ายขึ้น และการที่ใช้ Line ทำให้สามารถติดต่อหัวหน้าชุมชนได้สะดวกรวดเร็วมากยิ่งขึ้นอีก มีการบอกต่อกันในกลุ่มถึงการรับรู้ถึงสิทธิประโยชน์ต่างๆ ที่รัฐจัดให้กับผู้สูงอายุ เช่น เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุ ช่องทางพิเศษที่จะอำนวยความสะดวกและรวดเร็วเมื่อไปรับการรักษาพยาบาลที่โรงพยาบาลของรัฐ การมีกองทุนผู้สูงอายุที่จะให้ความช่วยเหลือเมื่อได้รับอันตรายจากการถูกทารุณกรรมหรือถูกแสวงหาประโยชน์อย่างผิดกฎหมาย ถูกทอดทิ้ง รวมถึงการให้ความช่วยเหลือให้กู้ยืมเงินเพื่อเป็นทุนในการประกอบอาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เรื่อง เครือข่ายสังคมออนไลน์ ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้บุคคลสามารถเข้ามาติดต่อสื่อสารกันได้ ทั้งในรูปแบบการติดต่อทางเดียว หรือติดต่อทั้งสองทางระหว่างผู้รับข้อมูลและผู้ส่งข้อมูล โดยที่ผู้รับและผู้ส่งข้อมูลนั้นไม่จำเป็นต้องรู้จักกันมาก่อนก็ได้ สามารถนำเสนอแบ่งปันข้อมูลได้หลากหลาย หรือแสดงความคิดเห็น รวมไปถึงการสามารถส่งข้อความแบบสามารถโต้ตอบทันทีได้

8. ด้านเนื้อหาจากการใช้กลุ่มไลน์และกลุ่มเฟซบุ๊ก พบว่า เนื้อหาที่สื่อสารกันที่มีความถี่สูง ได้แก่ การอวยพร ธรรมะสอนใจ การนัดหมายกิจกรรม การดูแลสุขภาพ อาหาร และการออกกำลังกาย นอกจากนี้ ยังแสดงความคิดเห็นและต้องการให้มีการเผยแพร่สาระความรู้ผ่านสื่อออนไลน์ในรูปแบบของสื่อพื้นบ้านล้านนา เช่น คำว่ ซอ และจ๊อย เนื่องจากฟังง่าย เข้าใจง่ายและลึกซึ้ง เพลิดเพลิน และต้องการอนุรักษ์วัฒนธรรมเดิมไม่ให้สูญหาย รวมถึงกิจกรรมฝึกอบรมเรื่องการใช้เฟซบุ๊ก (Face book) เพื่อเพิ่มช่องทางในการประชาสัมพันธ์ ส่งข้อมูล ข่าวสารต่างได้อย่างกว้างขวาง รวดเร็ว มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกวีพงษ์ เลิศวัชร และคณะ (2556) ที่ศึกษาการเรียนรู้

เทคโนโลยีของผู้สูงอายุอบต.ท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรงและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ เมื่อได้รับรู้ถึงประโยชน์และเห็นตัวอย่างการใช้งาน ทำให้อยากเรียนรู้วิธีการโพสต์ข้อความ แชร์รูปภาพ เพื่อสื่อสารกับลูกหลานที่ไม่ได้อาศัยอยู่ด้วยกัน และอยากหาเพื่อนที่เคยรู้จักในวัยเด็กจากชุมชนออนไลน์ นอกจากนี้ ยังสนใจที่จะหาข้อมูลที่เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน การประกอบอาชีพ รายได้เสริม และความบันเทิงจากอินเทอร์เน็ตอีกด้วย

9. ผลการศึกษาด้านอุปสรรคของผู้สูงอายุต่อการใช้กลุ่มไลน์และกลุ่มเฟซบุ๊ก พบว่า ยังมีผู้สูงอายุที่ไม่กล้าเล่นไลน์ (Line) เนื่องจากขาดประสบการณ์ในการใช้เทคโนโลยี มีความวิตกกังวลต่อเทคโนโลยี แต่จะรับทราบข้อมูลข่าวสารจากหัวหน้ากลุ่มที่สามารถใช้ ไลน์ (Line) ในการรับส่งข้อมูลข่าวสาร แล้วนำมาบอกต่อให้ผู้สูงอายุท่านอื่นๆได้รับทราบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกวิพงษ์ เลิศวัชราร และคณะ (2556) ที่ศึกษาการเรียนรู้เทคโนโลยีของผู้สูงอายุอบต.ท่าโขลง จังหวัดปทุมธานี พบว่า ผู้สูงอายุมีสุขภาพแข็งแรงและกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ แต่จะมีความวิตกกังวลว่าคอมพิวเตอร์จะเสียหายหากทำอะไรผิดพลาดไป เนื่องจากเป็นสิ่งที่มีความแพง นอกจากนี้ยังไม่คุ้นเคยกับแป้นพิมพ์และภาษาอังกฤษอีกด้วย จึงทำให้เกิดความกลัวและไม่มั่นใจ ซึ่งเป็นผลให้เกิดความกลัวเทคโนโลยี

10. การผลิตสื่อวีดิทัศน์ “ความสุขของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง” เพื่อเผยแพร่ผ่านทางสื่อสังคมออนไลน์ (Social Media) ได้แก่ กลุ่มไลน์ (Line) “พุดมพลังลำปาง” และกลุ่มเฟซบุ๊ก (Face book) “พุดมพลังลำปาง” และผ่านทางเว็บไซต์ พุดมพลังลำปาง ทาง <http://it.nation.ac.th/activeaginglp> พบว่า คณะผู้วิจัยดำเนินการผลิตสื่อวีดิทัศน์คำว/จ้อย โดยใช้แนวทางการผลิตตามคู่มือการปฏิบัติงาน (Work Manual) กระบวนการผลิตสื่อวีดิทัศน์เพื่อการประชาสัมพันธ์ของกองเกษตรสารสนเทศ กองเกษตรสารสนเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ซึ่งเป็นแนวทางที่นิยมใช้กันอย่างแพร่หลาย ได้แก่ 1) ขั้นตอนก่อนการผลิตสื่อวีดิทัศน์ (Pre Production) 2) ขั้นตอนการผลิตสื่อวีดิทัศน์ (Production) 3) ขั้นตอนหลังการผลิตสื่อวีดิทัศน์ (Post Production) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เรื่องเครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ที่ใช้สื่อวีดิทัศน์ (Video) และภาพยนตร์ (Film) ที่เป็นวิธีการสื่อสารที่แพงที่สุดอย่างหนึ่ง แต่สามารถมีอิทธิพลต่อผู้รับสารอย่างสื่ออื่นเทียบไม่ได้ องค์การอาจส่งวีดิทัศน์ให้แก่สื่อมวลชนเพื่อเผยแพร่แทนการส่งเอกสาร และยังสามารถใช้วีดิทัศน์ในการอบรมหรือประชุมพนักงานหรืออาจผลิตรายการเองสำหรับบุคลากรในองค์กร

นอกจากนี้ การผลิตสื่อวีดิทัศน์ เรื่อง “ความสุขของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง” จำนวน 14 ตอน ยังสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางที่มีความต้องการที่จะนำเสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ผ่านกลุ่มไลน์ (Line) ว่าควรเพิ่มรูปแบบวิดีโอที่เป็นภาพเคลื่อนไหว เช่น เพลงสื่อพื้นบ้าน คำว/จ้อย หรือจ้อย เนื่องจากเป็นสื่อที่ใกล้ตัว ใช้ภาษาที่คุ้นเคย ฟังง่าย และสามารถประยุกต์เนื้อหาเพื่อนำเสนอได้หลากหลาย และทันต่อสถานการณ์ได้ รวมถึงสอดคล้องกับแนวคิดของกาญจนา แก้วเทพ เรื่อง การใช้สื่อพื้นบ้านเพื่อการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม การสร้างความสามัคคีระหว่างกลุ่มคนต่างๆ การช่วยให้คนพัฒนาด้านภูมิปัญญา และทำหน้าที่ให้ความบันเทิงเหมือนสื่อมวลชนโดยทั่วไป นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของชินอรส ถิ่นวิไลสกุล (2554) ที่ศึกษาสื่อพื้นบ้านกับการสร้างอัตลักษณ์ของ

ชุมชนศาลายา พบว่า สื่อพื้นบ้านที่มีแรงดึงดูดให้บุคคลภายนอกเข้ามาท่องเที่ยวในพื้นที่ได้ดี ได้แก่ สื่อประเพณี ซึ่งคณะผู้วิจัยได้นำมาประยุกต์เพื่อนำเสนอในรูปแบบสื่อวิทัศน์เพื่อเพิ่มความน่าสนใจมากขึ้น

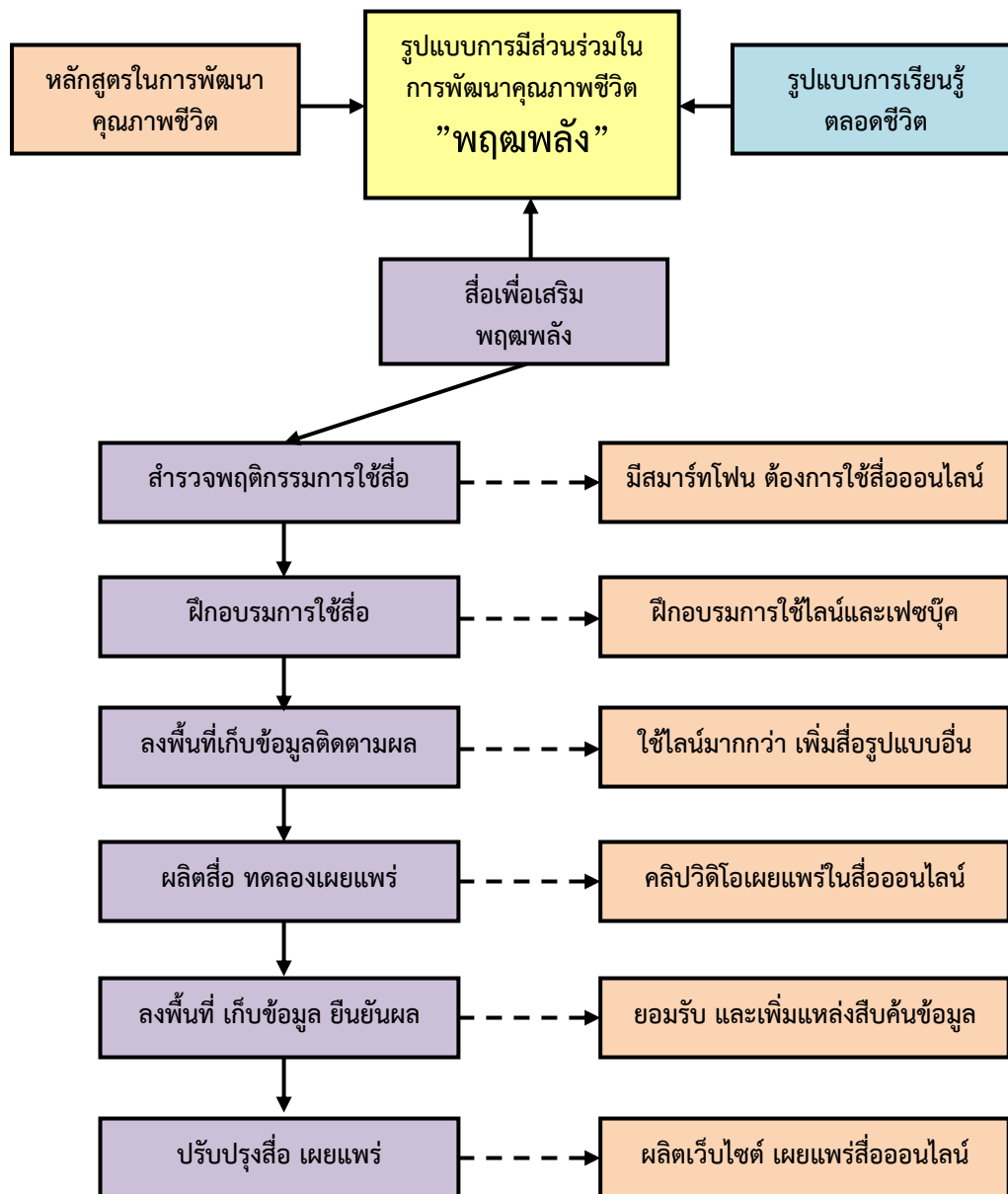
11. การผลิตเว็บไซต์ “พุดพลังลำปาง” มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร เป็นแหล่งข้อมูล รวบรวมความรู้ นวัตกรรม กิจกรรมต่างๆ และเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางกับจังหวัดอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงได้ มีกระบวนการผลิตตามแนวทางของ อัลัน เรืองฤทธิ์ ซึ่งเป็นแนวทางที่ใช้กันอย่างแพร่หลายและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลที่ดี สามารถเข้าถึงได้ที่ <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/> ประกอบด้วยเนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์ต่อกลุ่มผู้สูงอายุทั้งในจังหวัดลำปางและทั่วประเทศ ได้แก่ ด้านสุขภาพ การท่องเที่ยวและศิลปวัฒนธรรม กิจกรรมเพื่อสังคม เทคโนโลยีผู้สูงอายุ สิทธิและสวัสดิการ การพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ รวมถึงแหล่งรวมลิงค์ (Link) ที่น่าสนใจและเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ และการถาม/ตอบด้านต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุอื่นๆ อีกด้วย

ผู้สูงอายุยังมีข้อเสนอแนะให้มีเว็บไซต์ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร เป็นแหล่งข้อมูล รวบรวมความรู้ นวัตกรรม กิจกรรมต่างๆ และเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางกับจังหวัดอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงได้ เช่น โรงพยาบาล ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ สำนักงานองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น และหน่วยราชการอื่นๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เรื่อง เครื่องมือในการประชาสัมพันธ์ที่ใช้สื่อเว็บไซต์ (Website) เป็นสื่อทางอิเล็กทรอนิกส์ที่องค์กรสร้างขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ต่างๆ เช่น เพื่อแสดงจุดยืนในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้กับมวลชน เพื่อแจ้งข่าวสารเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์และกิจกรรมขององค์กร หรือเพื่อเป็นที่เก็บรวบรวมข้อมูลข่าวสาร เป็นต้น

12. ผู้สูงอายุมีความคิดเห็นเพิ่มเติมว่า ความสุขของผู้สูงอายุ คือ การมีสุขภาพดีทั้งกายใจ การเป็นที่พึงปรารถนาได้ในทุกด้าน การมีโอกาสได้ทำบุญทำทานเป็นนิจ การได้สานต่อกิจภูมิปัญญา มีจิตอาสาเพื่อชุมชน มีความชื่นชมคุณค่าแห่งตน มีลูกหลานเคารพและดูแล มีความทันสมัยเป็นผู้มีส่วนร่วม และการได้ปล่อยวางได้ด้วยใจที่อัมบิบุญ สามารถเป็นผู้สูงอายุที่มีพุดพลังได้ โดยการใช้สื่อออนไลน์เพื่อเสริมสร้างความสุขให้แก่ตนเองและสังคม สื่อออนไลน์สามารถช่วยส่งเสริมทำให้ผู้สูงอายุมีความสุขรอบด้าน มีความรู้รอบด้าน สามารถสานต่อกิจภูมิปัญญา มีจิตอาสาเพื่อชุมชน และสามารถตามทันกระแสโลกที่เปลี่ยนแปลงไปได้อย่างดียิ่งขึ้น เป็นผู้มีส่วนร่วมสมัยได้ด้วยเช่นกัน สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ของจังหวัดลำปาง นครแห่งความสุข ซึ่งจะเป็นเมืองแห่งความสุขของผู้สูงอายุด้วย ดังศักยภาพของผู้สูงอายุจังหวัดลำปางที่เป็นพุดพลังสร้างประโยชน์แก่ชุมชนและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดพุดพลัง ที่เป็นแนวคิดเชิงกระบวนการนำไปสู่การมีคุณภาพชีวิตซึ่งจะดำเนินไปตลอดช่วงชีวิตจนถึงวัยสูงอายุ โดยกระบวนการที่ดำเนินอย่างต่อเนื่องของ 3 องค์ประกอบหลัก คือ สุขภาพ การมีส่วนร่วม และความมั่นคง เป็นการยืดระยะเวลาของความสามารถของร่างกายให้คงไว้ซึ่งความสามารถ และลดการพึ่งพาของผู้สูงอายุ

บทสรุป

การศึกษาเรื่อง สื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง ได้ทำการศึกษาปัจจัยนำเข้าที่มีผลต่อการใช้สื่อของผู้สูงอายุ ได้แก่ การศึกษา ประสบการณ์ สถานะทางสังคม การมีส่วนร่วม และพฤติกรรมการใช้สื่อ ผ่านกระบวนการการผลิตและการเผยแพร่สื่อ ได้แก่ สำรวจ/ศึกษาพฤติกรรมการใช้สื่อของผู้สูงอายุ การจัดทำสารสนเทศและการฝึกอบรมการใช้สื่อแก่ผู้สูงอายุ การผลิตสื่อ การติดตามผลและการเผยแพร่สื่อ ผลลัพธ์ที่ได้ คือ รูปแบบสื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง ดังแสดงไว้ในแผนภาพ 5.1 ดังนี้

แผนภาพ 5.1 แสดงรูปแบบสื่อเพื่อเสริมพลังของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง

การดำเนินงานที่สามารถบรรลุผลลัพธ์ได้นั้นมีดังนี้

1. มุ่งองค์ความรู้และสารสนเทศเกี่ยวกับผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง เรื่อง พฤติกรรมการรับและการบริโภคสื่อของผู้สูงอายุ จากสำรวจพฤติกรรมการรับและการบริโภคสื่อของผู้สูงอายุ และความสามารถในการใช้สื่อออนไลน์ จำนวน 120 คน พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่บริโภคสื่อโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง และสิ่งพิมพ์ ผู้สูงอายุบางส่วนนิยมใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารระหว่างกลุ่ม ผู้สูงอายุกลุ่มดังกล่าวนิยมใช้สื่อออนไลน์ผ่านทางคอมพิวเตอร์และโทรศัพท์สมาร์ทโฟน อีกทั้งสามารถพัฒนาขีดความสามารถและทักษะการใช้สื่อออนไลน์แก่ผู้สูงอายุให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยการจัดกิจกรรมฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

2. เกิดการเชื่อมโยงของเครือข่ายผู้สูงอายุในระดับอำเภอและระดับจังหวัดลำปาง กับหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง สามารถสร้างสื่อกลาง ได้แก่ กลุ่มไลน์ชื่อ “พุดมพลังลำปาง” และกลุ่มเฟซบุ๊กชื่อ “พุดมพลังลำปาง” เพื่อใช้ในการสื่อสารระหว่างผู้สูงอายุ ให้สามารถติดต่อสื่อสารระหว่างกัน สร้างการมีส่วนร่วมในชีวิตครอบครัวและชุมชน กระตุ้นให้ผู้สูงอายุมีการตื่นตัว มีกิจกรรม และมีความสุขอย่างไม่รู้จบ เช่น การอวยพร ธรรมะสอนใจ การนัดหมายกิจกรรม การดูแลสุขภาพ อาหาร และการออกกำลังกาย รวมถึงการเผยแพร่เนื้อหาสาระที่เป็นประโยชน์เพื่อให้ผู้สูงอายุเป็นพุดมพลังทั้งการมีสุขภาพที่ดีทั้งกายใจ การเป็นที่พึ่งของลูกหลานได้ในทุกด้าน การทำบุญทานเป็นนิจ สานต่อกิจภูมิปัญญา จิตอาสาเพื่อชุมชน ชื่นชมคุณค่าแห่งตน ลูกหลานพร้อมน้อมเคารพและดูแล ทนกระแสเป็นผู้อยู่ร่วมสมัย และปล่อยวางได้ด้วยใจที่อุมบุญ

3. ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องส่งเสริม สนับสนุนการผลิตและการสื่อสารของผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง ได้สื่อที่เหมาะสมและสอดคล้องตามพฤติกรรมและความต้องการของผู้สูงอายุ โดยได้ดำเนินการผลิตและเผยแพร่สื่อพื้นบ้านในรูปแบบคลิปวิดีโอ “จ้อย” จำนวน 14 ตอน ความยาวตอนละ 1-2 นาที มีเนื้อหาเกี่ยวกับสุขภาพที่ดีทั้งกายใจ การเป็นที่พึ่งของลูกหลานได้ในทุกด้าน การทำบุญทานเป็นนิจ สานต่อกิจภูมิปัญญา จิตอาสาเพื่อชุมชน ชื่นชมคุณค่าแห่งตน ลูกหลานพร้อมน้อมเคารพและดูแล ทนกระแสเป็นผู้อยู่ร่วมสมัย และปล่อยวางได้ด้วยใจที่อุมบุญ รวมถึงมีเว็บไซต์ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร เป็นแหล่งข้อมูล รวบรวมความรู้ นวัตกรรม กิจกรรมต่างๆ และเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางกับจังหวัดอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงได้ เช่น โรงพยาบาล ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เครือข่ายการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยราชการอื่นๆ และเครือข่ายสังคมออนไลน์ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว ฯลฯ

ข้อเสนอแนะจากการทำวิจัยครั้งนี้

1. จากการศึกษาวิจัย เรื่อง สื่อเพื่อเสริมพุดมพลังของผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง พบว่า ผู้สูงอายุส่วนใหญ่ใช้โทรศัพท์สมาร์ทโฟนเพื่อการสื่อสารมากขึ้น และมีความสนใจใช้คอมพิวเตอร์และอินเทอร์เน็ตเพื่อค้นหาข้อมูลต่างๆ เพื่อการพักผ่อนหย่อนใจ สันทนาการ อ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสาร

ออนไลน์ ฟังวิทยุออนไลน์ และชมภาพยนตร์ออนไลน์ รวมถึงมีความกระตือรือร้นและตื่นตัวที่จะใช้การสื่อสารออนไลน์มากยิ่งขึ้นหลังจากได้รับการฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง

2. เนื่องจากผู้สูงอายุเป็นผู้ที่มีการสั่งสมทั้งความรู้และประสบการณ์ชีวิตมาแล้วอย่างมากมาย และยังมีความต้องการเรียนรู้ทักษะใหม่ๆ เพิ่มเติมอยู่เสมอ โดยเฉพาะข้อเสนอแนะให้มีเว็บไซต์ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปาง เพื่อเป็นสื่อกลางในการสื่อสาร เป็นแหล่งข้อมูล รวบรวมความรู้ นวัตกรรม กิจกรรมต่างๆ และเชื่อมต่อกับกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางกับจังหวัดอื่นๆ รวมถึงหน่วยงานที่เป็นประโยชน์ แก่ผู้สูงอายุให้สามารถเข้าถึงได้ เช่น โรงพยาบาลศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุ เครือข่ายการส่งเสริมกิจกรรมการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยงานอื่นๆ และเครือข่ายสังคมออนไลน์ ด้านการส่งเสริมสุขภาพ ศิลปวัฒนธรรม การท่องเที่ยว ฯลฯ ซึ่งคณะผู้วิจัยได้สร้างเว็บไซต์ของกลุ่มผู้สูงอายุจังหวัดลำปางแล้ว ชื่อ พถมพลังลำปาง ซึ่งสามารถเข้าถึงได้ที่ <http://it.nation.ac.th/activeaginglp/> แต่เนื่องจากกลุ่มผู้สูงอายุบางส่วนยังมีความต้องการเพื่อฝึกทักษะในการเข้าถึงเว็บไซต์ ผู้วิจัยจึงมีการพัฒนาสื่อเว็บไซต์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุจังหวัดลำปางอย่างต่อเนื่อง และประสานไปยัง วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง ศูนย์ส่งเสริมสุขภาพผู้สูงอายุวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนครลำปาง เพื่อจัดกิจกรรมเสริมทักษะให้ในครั้งนี้ ร่วมกับมหาวิทยาลัยเนชั่น โดยพัฒนาให้ผู้สูงอายุให้มีส่วนร่วมและมีปฏิกิริยาตอบกลับในสื่อเว็บไซต์ รวมถึงพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมผู้สูงอายุให้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสื่อเว็บไซต์ให้ยั่งยืน และขยายผลสู่ชุมชนอื่นๆ ต่อไป

การนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1. นำเสนอผลงานวิจัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้จัดทำคู่มือการใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง โดยเพิ่มเติมข้อมูลที่ผู้สูงอายุและผู้ผลิตสื่อมีความจำเป็นและมีความต้องการให้สมบูรณ์มากที่สุด

2. นำเสนอผลงานวิจัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้พัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรม เรื่อง การใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปาง เพื่อเพิ่มทักษะแก่ผู้สูงอายุให้สามารถใช้สื่อออนไลน์เพื่อการสื่อสารของผู้สูงอายุในจังหวัดลำปางได้อย่างมีประสิทธิภาพต่อไป และขยายผลไปยังชมรมผู้สูงอายุในพื้นที่อื่นๆ รวมถึงพัฒนาเนื้อหาสาระการอบรมไปยังหัวข้อสื่ออื่นๆ ที่เป็นที่ต้องการ เพื่อส่งเสริมความเข้มแข็งและคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุต่อไป

3. นำเสนอผลงานวิจัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขยายจำนวนสมาชิกเครือข่ายสังคมออนไลน์ กลุ่มไลน์ “พถมพลังลำปาง” กลุ่มเฟซบุ๊ก “พถมพลังลำปาง” และเว็บไซต์ “พถมพลังลำปาง” ในวงกว้างมากยิ่งขึ้น

5. นำเสนอผลงานวิจัยแก่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ขยายผลไปยังกลุ่มผู้สูงอายุที่มีความสนใจด้านการสืบสานภูมิปัญญาท้องถิ่นและศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน เพื่อร่วมกันผลิตสื่อพื้นบ้านออกมรรรงค์เผยแพร่แก่อนุชนรุ่นหลังได้สืบทอดในรูปแบบต่างๆที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น เช่น คำว และขอพื้นเมือง เป็นต้น โดยผ่านทางสื่อออนไลน์ของผู้สูงอายุ ซึ่งได้แก่ กลุ่มไลน์ “พุดมพลังลำปาง” และกลุ่มเฟซบุ๊ก “พุดมพลังลำปาง” และเว็บไซต์ “พุดมพลังลำปาง”

6. นำเสนอต่อผู้ประกอบการวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์ เพื่อพิจารณาในการจัดทำรายการที่มีเนื้อหาเฉพาะเรื่องที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มผู้สูงอายุ เนื่องจาก ผู้สูงอายุเป็นกลุ่มที่ยังนิยมสื่อวิทยุกระจายเสียงและวิทยุโทรทัศน์อยู่เป็นจำนวนมาก